

Joseph Pulitzer
Emlékdíj 2003

LAPUNK MEGJELÉNÉSÉT A

nka
Nemzeti Kulturális Alap
TÁMOGATJA

2014/5. szám Ára: 1450 Ft
6 EUR - 26 RON - 560 RSD
Előfizetőknek: 1250 Ft

OCTOGON

ARCHITECTURE & DESIGN

VILLA BUDÁN // SZTÁRINTERJÚ: ENDO SHUHEI // BORKEMPING ALMAGYARON // MELLÉKLET: NEMZETI SPORT
KÖZPONTOK // DEBRECEN NAGYERDEI STADION // VELENCEI BIENNÁLÉ 2014 // RAMENKA // BAO BAO

SIMES

luce per l'architettura

b@light!

Simes, sustainable and innovative outdoor light
to enhance the forms of contemporary architecture.

www.simes.com

office & retail

Eddig elkészült 215 000 m² iroda és üzlethelyiség

az utolsó csavarig

NESPRESSO • JOHNSON & JOHNSON • KOTRA • BMW • NORMARK • VERTIS
BERLIN CHEMIE • KÜHNE+NAGEL • SOUTH STREAM • CASATI HOTEL
UPS • LUFTHANSA • AGCO • HEINEKEN • TRANSCOM • BRITISH TELECOM
KLM • INVITEL • DM • HP • IBM • MERCK • EXPEDITORS • OMV • GSK
SUPERSHOP • FIRST CLIENTS • ESTÉE LAUDER • ECHO • VAN GRAAF
PEEK & CLOPPENBURG • RECKITT BENCKISER • COLLIERS INTERNATIONAL
EXTREME DIGITAL • DECOR FLOOR • H&M • NOTEBOOK.HU • MEDIA MARKT
IANA • AXA • GURU • FIBERNET • NUMBER ONE • KRIZIA • SAP
PANASONIC • SOLAR CAPITAL • SUZUKI • NORTHLAND • ELECTRO WORLD
SHELL • MAX CITY • PWC • GSK • SASCH • TELEPERFORMANCE • CETELEM

FITOUT®
AZ UTOLSÓ CSAVARIG

FIT-OUT International Kft. | 1138 Budapest Révész utca 25.
+36 1 705 8773 info@fitout.hu www.fitout.hu

Available as a tablet app for iPad or Android.
Free to download in the store.

the lighting bible®
OUT NOW!

10 New Collection
2014-2015

discover new catalogue & new collections at deltalight.com

b@light!
H-1025 Budapest,
Szépvölgyi út 146.
www.belight.hu

 DELTALIGHT®

Tetszik, amit
csinálunk?

Fizess elő!

10 lapszám: 12 325 Ft

10 lapszám diákoknak, Facebooklajkolóinknak: 10 875 Ft

10 lapszámú digitális előfizetés: 8500 Ft

Régebbi lapszámaink: 1450 Ft helyett 1000 Ft

Rendelésed leadhatod

weben: www.octogon.hu/elofizetes

e-mailen: megrendelem@octogon.hu

telefonon: +36 30 510 8888

digitális előfizetés: www.dimag.hu

www.digitalstand.hu

Csomagküldés, külföldi postázás
esetén a postaköltséget felszámítjuk.

Zöldek vagyunk, Budapestre bringás futárokkal küldjük a lapokat.

A point
zero

ÉS AZ

OCTOGON
ARCHITECTURE & DESIGN

KÖZÖS NYEREMÉNYJÁTÉKA!

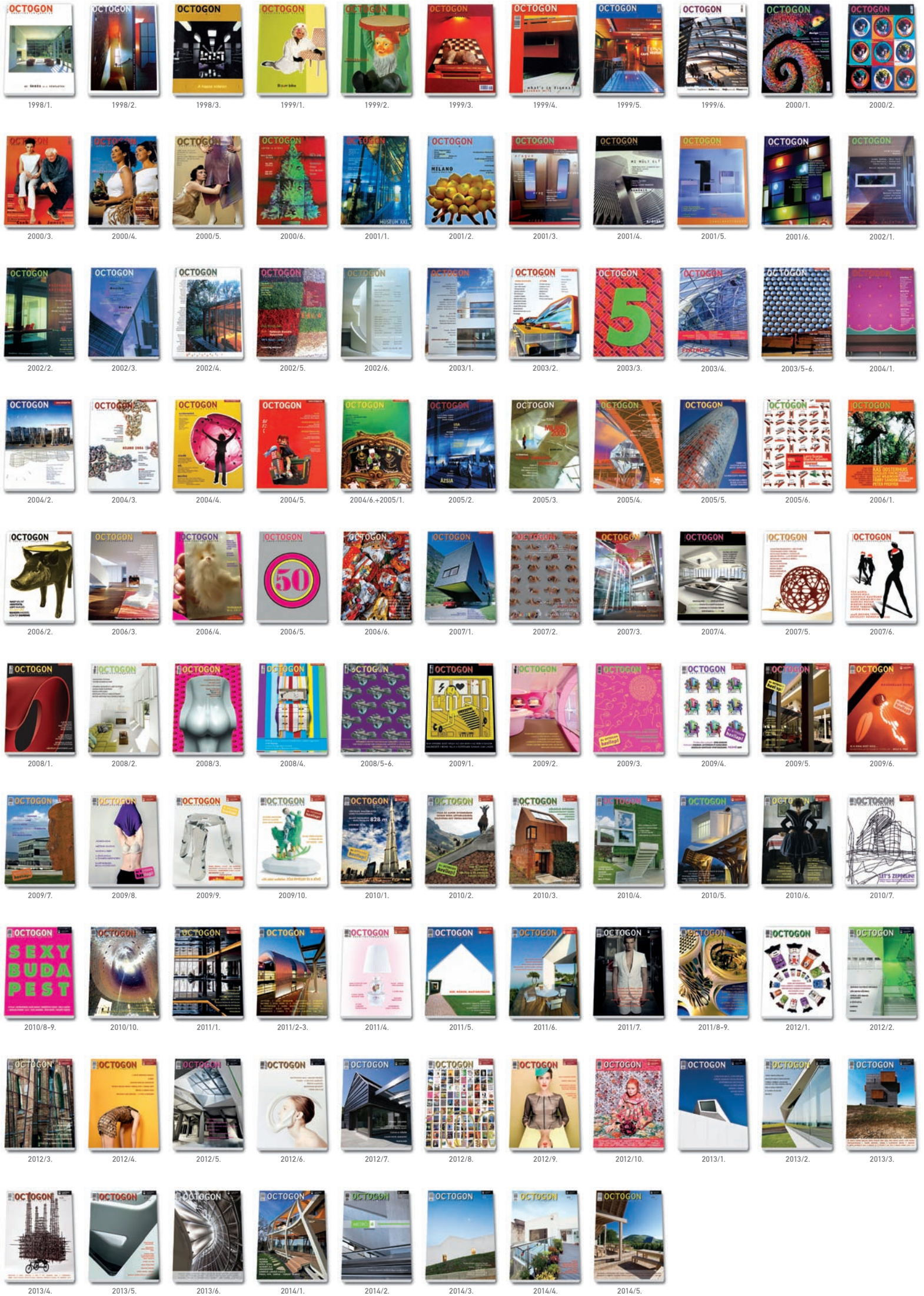
Előfizetőink között egy
ISAMU NOGUCHI – SCULPTURAL DESIGN
című könyvet sorsolunk ki
a POINT ZERO felajánlásával.

A 2014/4. lapszám előfizetői
nyereményjátékának nyertese:

Tiringer Balázs – Dunakeszi

Gratulálunk!

2014/5. OCTOGON ARCHITECTURE & DESIGN MAGAZINT KERESD

A HÍRLAPÁRUSOKNÁL, TESCO–AUCHAN HIPERMARKETEKBEN,
AGIP BENZINKUTAKON ÉS AZ ALTERNATÍV ÁRUSÍTÓHELYEKEN!
VALAMINT ELÉRHETŐ DIGITÁLIS VÁLTOZATBAN IS!

ALTERNATÍV ÁRUSÍTÓHELYEK BUDAPESTEN:

V. KERÜLET

FUGA – BUDAPESTI ÉPÍTÉSZETI KÖZPONT

1052 BUDAPEST,
PETŐFI SÁNDOR UTCA 5.

VI. KERÜLET

ÍRÓK BOLTJA

1061 BUDAPEST,
ANDRÁSSY ÚT 45.

IX. KERÜLET

MŰVÉSZETEK PALOTÁJA

1095 BUDAPEST,
KOMOR MARCELL UTCA 1.

XIV. KERÜLET

TERC SZAKKÖNYVESBOLT

1149 BUDAPEST,
PILLANGÓ PARK 9.

ÉPÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ MELLÉKLETEK

ÉPÍTŐIPAR-ÉPÍTÉSZET MELLÉKLETEK

MILÁNÓ MELLÉKLETEK

LAKÁSTREND MELLÉKLETEK

AUTÓS ÉS KERÉKPÁROS MELLÉKLETEK

DIVAT/DESIGN MELLÉKLETEK

KÜLFÖLDI MELLÉKLETEK

ÉPÍTÉSZET ÉS FOCI

Brazília bukásának másnapján itt élő latin-amerikaiakkal folyt a szó a fociról. Egy legenda vesztéről, meg arról, hogy valami drámai módon változik. Messzire mutató apokaliptikus víziók keletkeznek. Hiszen egy világrend roppant meg a szűk húsz perc alatt bekapott öt, majd később még két gól nyomán. Mint közúti baleset után autóröncsaikból előkaszálódó túlélők, ugyanazzal a zavart, a valóságba riadtan visszakapcsolódni törekvő tekintettel néztek maguk elé a bukott isten, a latin foci hívei. Másnap már higgadt elemzéseik is előkerültek, és a helyzetet értelmező karikatúrák: hatalmas stadion tövén roskadozó kalyibák, tetőiken egy-egy felirat: hospital és escuela. A copa do mundo kárvallottjai, voltaképp a társadalom maga, a Brazíliában cseppet sem jómódú többség, akiknek évek óta nem jutott a közjából, mert az ország, valójában annak csak főleg vezető rétege, a nagy nemzetközi megmérettetésre készült. Ezen a megmérettetésen aztán a mundial éppoly dicsőségesen zárult a tökéletesen fölöslegesnek, pazarlónak, a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelését okozó, s egyben szimbolizáló stadionépítésekbe bonyolódó Brazília számára, ahogy az esemény első (brazil-horvát) meccse kezdődött: öngóllal. Sehonnán sehová – mindezt hatalmas világméretű felhajtás közepette. Aki nek eddig volt némi benyomása Latin-Amerika legnagyobb országáról, abban óhatatlanul az afrikai eredetű lakosság képe a meghatározó. A TV-közvetítések látványvilága ezt azonban nem igazolta: a brazil szurkolók alatt roskadozó roppant lelátókon szinte csak a vékonyka helyi felső középosztály képviselői, európai eredetű arcok sorakoztak. Az őserdő

fáit a kedvükért pusztították, hogy helyükön talmi-stadion emelkedjen e mostani, értelmetlenségét megmutató alkalom javára. A mundial bizonyára hoz majd némi bevételt is Brazíliának. No nem a lelátókról kiszorultaknak, hiszen a szállodák, légitársaságok, éttermek járnak csúcsra most. Temérdek ember és pénz áramlott a Föld e kitüntetett vidékére. Keskeny kapillárisokon talán, hátha valami kevéske leszivárgott a favallák népének is. Ám visszamarad az épp szemünk láttára összeroppanó brazil foci üresen kongó templomainak üzemeltetési, fenntartási gondja, mely eztán is csak az oktatás és az egészségügy összehasonlíthatatlanul fontosabb ügyei elől vonják el majd a forrásokat. A hiábavaló túlköltekezésbe, pazarlón fölösleges stadionépítésekbe bonyolódó ország vezetői mögött a FIFA elképesztően korrupt lelkesítő brigádja áll. Ők győzködtek, csábították a harmadik világ hatalmas belső piaccal bíró fel-törekvő gazdasági erejét, hogy itt az idő: mutassa meg eredményeit. Hát Brazília elhitte ezt. És megmutatta. Tüntetések, zavargások, kiéleződő társadalmi feszültségek, egymással szemben harcosan felsorakozó csoportérdek. Ennyi maradt az ünnepből. Késelés és hanyás. A menyasszony fátyla az asztal alatti sárban, mialatt a csalódott vendégek csörömpölve menekülnek. A foci nagy ünnep. Nemzetek szimbolikus harca. Nagy esély a sikerre, de lám a lólabkilógó kudarcra is. Brazília esete intő jel. Építészet és foci – egy érem két oldala. Aki építeni, társadalmat építeni akar, annak tényleg értenie kell a focihoz.

Bojár Iván András

KIADJA – PUBLISHER

© **VERTIGO PUBLISHING Kft.**
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-1) 336-0728,
(+36-1) 336-0729, (+36-30) 510-8888
Fax: (+36-1) 316-3546
E-mail: info@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG EDITORIAL OFFICE

Főszerkesztő – Editor-in-Chief
Bojár Iván András
(ivan.bojar@octogon.hu)

Vezető szerkesztő – Editor
Martinkó József
(josef.martinko@octogon.hu)
Szerkesztő – Editor
Molnár Szilvia
(szilvia.molnar@octogon.hu)

OCTOGONOnline szerkesztő
– Editor OCTOGONOnline
Katona Sándor
(sandor.katona@octogon.hu)

Rovatszerkesztő – Editor
**Farsang Barbara, Ifj. Gárdonyi László,
Kaplár F. Krisztina**
(info@octogon.hu)

Állandó munkatársak – Correspondents
**Csikós Gábor, Farkas Orsolya,
Kovács Péter, Petrik Rita,
Szépvölgyi Viktória,
Tanai Csilla, Vadas József**

Külföldi levelezők
– Foreign correspondents
Bansar Mohamed (Casablanca)
Bíró Andrea (Barcelona)
Kay Szakall von Losonc (Basel)
Mező Viola (Hollandia)
Nyáry Erika (Spanyolország)
Ozoli Ágnes (Ausztria)

Média és kommunikációs szervező
– Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

Grafikai terv – Graphic design
Sölymos Ágnes Eszter
(grafikus@octogon.hu,
grafikus.octogon@gmail.com)

Előfizetés, terjesztés
előfizetes@octogon.hu

Kiemelt Ügyfélkapcsolat Menedzser
– Key Account Manager
Bucsay Orsolya
(orsolya.bucsay@octogon.hu)

Kiemelt Ügyfélkapcsolat Menedzser
– Key Account Manager
Várszegi Csilla
(csilla.varszegi@octogon.hu)

Hirdetésfelvétel – Advertising Sales
hirdetes@octogon.hu
info@octogon.hu

Fotó-előkészítés, CTP, nyomás és kötés
– Printed by
Mester Nyomda
Felelős vezető: Anderle Lambert

ISSN 1418–5229

Terjesztés – Distributed by
Magyarország: **Lapker Rt.**
Románia, Szerbia, Szlovákia:
Color Interpress Kft.

Országos könyvterjesztő hálózatok
és alternatív terjesztőhelyek (ld. 5. oldal)
A hirdetések tartalmáért
szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

OBSERVER

www.observer.hu

**Borterasz és Venyige Spa,
Eger-Almagyar
Fotó: Frikker Zsolt**

KÜLFÖLD

- 9** **Martinkó József:** Múltnak árnya – Egyetem Bejrútban – Zaha Hadid, Patrik Schumacher
- 13** Hullámlemez-lovas – Endo Shuhei építésszel
Irimiás Balázs beszélgetett
- 20** **Bojár Iván András:** Fundamentális kérdések – 14. Velencei Nemzetközi Építészeti Biennále

ITTHON

- 24** **Torma Tamás:** Belül a kívül – Villa a völgyben – Taraczkó Dániel
- 29** **Martinkó József:** Két lábbal a homokon – Tudományok Palotája a debreceni Nagyerdőn – Kovács Péter, Lengyel István
- 33** **Molnár Szilvia:** Érett kapcsolat – Wellnessközpont Telkin – Bánáti Béla, Kátai Éva, Éles Péter
- 38** **Martinkó József:** A fitók – Borterasz és Venyige Spa Eger-Almagyarron az Érseki Dűlőben – Gereben Péter, Marián Balázs

43 MELLÉKLET

A Nemzeti Sportközpontok sportlétesítmény-fejlesztései

- 71** **Mélyi József:** Régi-új multimédia album – I. Építészeti Nemzeti Szalon

- 74** Carry In Müzsi – Kiguchi Noriyukit és Ishikawa Takumát
Irimiás Balázs kérdezte

- 76** **Min dolgozik?** – **Farsang Barbara rovata**

Agoston Gabriela
Ásztai Bálint
Bene Tamás
Polefó Ottó
Tarcali Dávid

DESIGN

- 86** **Mizeai Anett:** Munkahely kilátással – Dealogic iroda újratöltve – Szegő Gábor, Gyarmati Ágoston, Hitka András, Gáti Anna

90 Új helyek

Princess Bakery & Bistro
URIMURI BETA
Essential Beauty Salon
Ramenka
BAO BAO

102 Trafik

103 Index

AZ EGY HÁZA

Zsinagógát, keresztény templomot és mecsetet építenének egyetlen tető alá Berlinben egy napokban publikált tervpályázat végeredménye alapján. A háborúban elpusztult Szent Péter-templom máig üres telkén, Berlin szívében, a Museumsinsel déli végén található Petriplatzon 43 millió euróból felépíteni tervezett imaház alaprajzi rendszere úgy alakult, hogy mindhárom monoteista világvallás rituáléjának megfelelő

teret legyen képes biztosítani. Wilfried Kühn építész pályázatnyertes, jelenleg a *The House of One* névre hallgató koncepciójával kapcsolatban a torony-minaret formai kérdései is felmerültek, amire a központi tömeg 32 méteres magassága adta meg a választ. A projekthez várják a hívek adományait, például a 10 euróért megvásárolható téglajegyeken keresztül.

atya

EGY NAGYVONALÚ TÖRPE

Idén egy chilei építész, Smiljan Radíćot kérte fel London egyik leghíresebb kortárs művészeti központja, hogy tervezze meg a Serpentine Pavilion épületét. Az 1965-ben született alkotó koncepciója sorrendben a tizennegyedik pavilonépület a Hayd Park sarkán. A program népszerűségéről sokat elárul, hogy tavaly Sou Fujimoto pavilonját 200 ezren látogatták meg. Radíć lírai alapkoncepciója Oscar Wilde híres meséjének, Az önző óriásnak egyik motívumára, az óriás kastélyának metaforájára támaszkodik. Így az 514 m². alapterületű, félig nyitott héjszerkezetű, áttetsző, gubószerű, kőfejtőből bányászott, sziklákon nyugvó forma a természet, a park és a galéria régi historikus épületének kapcsolatát jeleníti meg.

mj

Fotó: Hufton+Crow

Szöveg:

**Martinkó
József**

Építész:

**Zaha Hadid,
Patrik
Schumacher**

MÚLTNAK ÁRNYA

Egyetem Bejrútban

Szikár építészeti táj (Fotó: Hufton+Crow)

BÁRMIT IS MOND AZ INTERNET, AZ ÉPÍTÉSZET LASSÚ MŰFAJ. PONTOSABBAN FOGALMAZVA A TERVEZÉS ÉS ÉPÍTÉS IDŐBENISÉGE, IDŐKEZELÉSE GYAKRAN SAJÁTOS ÉS MEGLEPŐ VARGABETŰKET PRODUKÁL EGY-EGY ALKOTÓI ÉLETMŰVÖN BELÜL.

1998-ban a németországi Wolfsburgban tudományos központ építése mellett határozottak a döntéshozók. 2000-ben elkészül egy

Zaha Hadid-terv, amit építés követ. 2005-ben megnyitja kapuit a Phæno. Hadid pályájának első korszakát idéző jellegzetesen éles, betonkemény stiláris jegyeket hordozó házról van szó a Phæno esetében: szürke betontömb, rombusz ablakokkal áttörve, kissé elemelve a földszinten. Olyan hatása van az épületnek, mintha egy szakmai kirándulásra érkező földönkívüli civilizáció járműve parkolna Európa legnagyobb autógyárának tözsomszédtságában.

Mindez arról juthat eszünkbe, hogy a napokban adták át Libanonba az American University of Beirut (AUB) új épületet, ami hivatalosan Issam Fares Institute for Public Policy and International Affairs (IFI) névre hallgat, és formai alapjegyeit tekintve erős

rokonságot mutat a Phænoval. Ugyanakkor az átadás híre szinte napra pontosan együtt érkezett a hírrel, miszerint a Deyan Sudjic igazgatója alatt működő London Design Museum 2014 Design of the Year-díját építészeti kategóriában a bakui Heydar Aliyev Center nyerte, vagyis a Zaha Hadid Architects „keleti piacok számára fejlesztett terméke”. A képet némiképp árnyalja, hogy az iraki származású sztár bejrúti egyetemi épületének tervei 2006-ban készültek, ám az mégis pikáns, hogy a fluiditás hercegnőjére, aki legyen szó stadionról, múzeumról, bevásárlóközponttól, légikikötőről, a légiesség illúzióját kelti minden újdonsült munkájával, rávetül a betonszürke árnya.

Ferde falak, merész törések (Fotó: Hufton+Crow)

Sokszemű betonóriás (Fotó: Hufton+Crow)

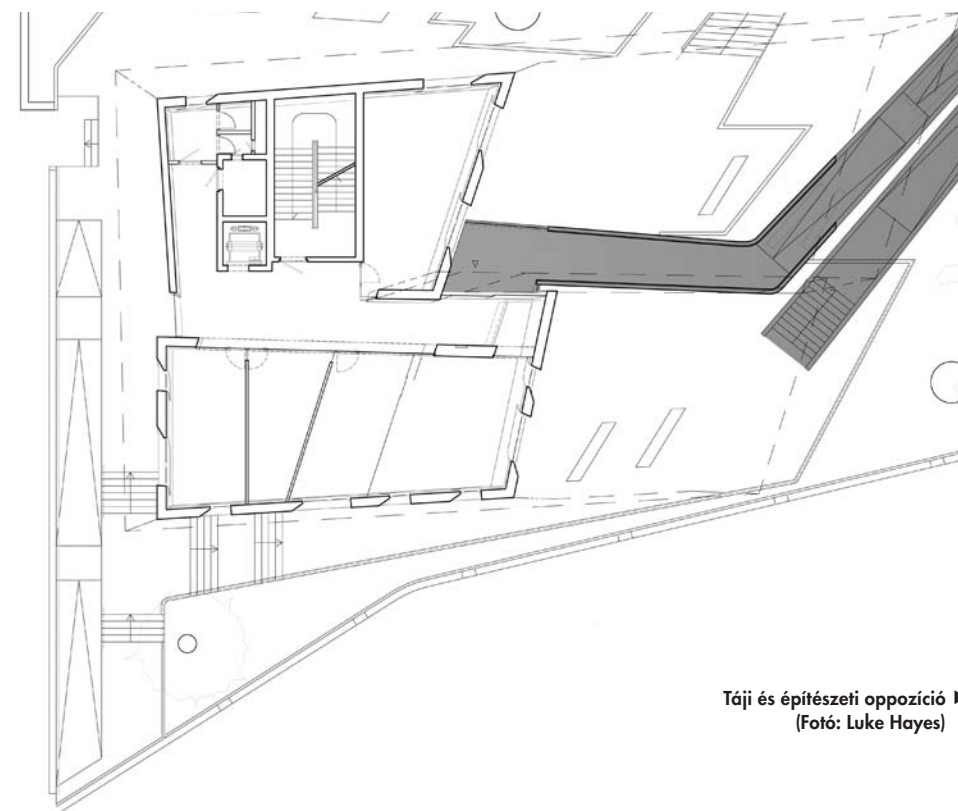
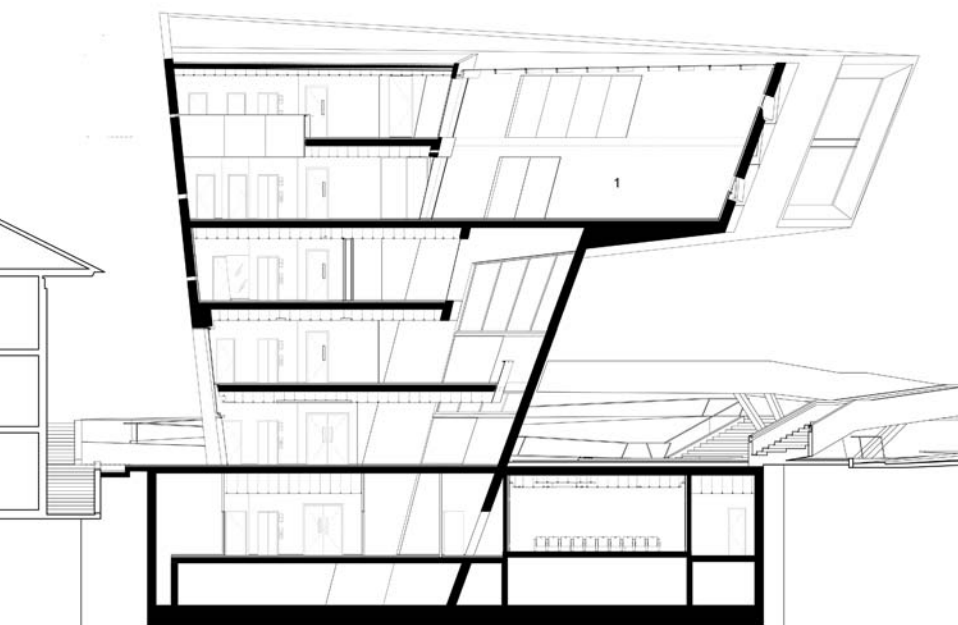
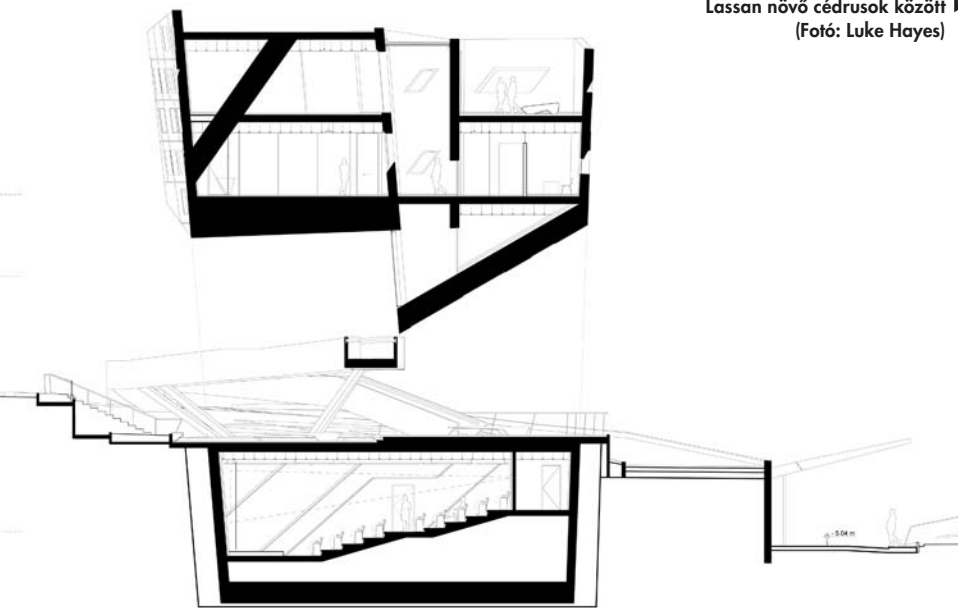

Lassan növő cédrusok között ▶
(Fotó: Luke Hayes)

Táji és építészeti oppozíció ▶
(Fotó: Luke Hayes)

HULLÁMLEMEZ-LOVAS

Irimiás Balázs Endo Shuhei építésszel beszélgetett

Fotó:

Yoshiharu
Matsumura

Roofecture OT2, avagy városi rejtőzködő. Hullámlemez ugyan, de perforált, ezért egyenletes szűrt fényt kap a ház

Roofecture Mfs: különböző méretű, alagutaknál használatos, íves hullámlemezekből épült ház

AHOGY A JAPÁN ÉPÍTÉSZEK KÖZÜL ANDO TADAÓT A BETON PÁPÁJÁNAK, ENDO SHUHEIT SOKAN HULLÁMLEMEZ-LOVASNAK TARTOTTÁK. ÉVTIZEDEKIG NEM TUDOTT ELSZAKADNI ETTŐL A KÉTSÉGGKÍVÜL KIHASZNÁLATLAN POTENCIÁLLAL RENDELKEZŐ ANYAGTÓL, DE A 21. SZÁZAD NÁLA IS VÁLTOZÁSOKAT HOZOTT. A NEMRÉG BUDAPESTEN JÁRT SZTÁRÉPÍTÉSzt ERRŐL, AZ ÉPÍTÉSzet IDŐTÁLLÓsÁGÁRÓL ÉS A VÁLSÁG ÉPÍTÉSzetI HATÁSÁIRÓL KÉRDEZTÜK.

Loopecture A: az épület, melynek a homlokzata olyan, mint egy elrontott jpg-tömörítés, vagy egy betonba öntött bőrkanapé. Endónál a beton is hullámzik

Milyen megfontolásból használja olyan gyakran a hullámlemez? *A hullámlemez sokféleképpen használható, olcsó, könnyen rögzíthető alapanyag, ráadásul teljes egészében újrahasznosítható, ami demokratikussá, mindenki számára elérhetővé teszi. Bontható és szükség esetén máshol újraépíthető. Nem kell hegeszteni, elég csavarozni.*

Ismeri a hullámlemez délkelet-ázsiai hatását? *Hasonló okokból – olcsó, karbantartásmentes – a hagyományos építészetet veszélyeztető mértékben terjed. Kiszorít minden környezetbarát, kis ökológiai lábnyomú, helyben előállítható burkolóanyagot, például a tetőfedésre használt pálmalevelet. Ráadásul az épületfizikai tulajdonságai rosszabbak a természetes anyagokénál azon a klímán például átforrósodik. Az én hullámlemez-felhasználásom egészen más. Nálam egy beton-acél-üveg alapú építészeten alkalmazott anyag, nem hagyományos építőanyagokkal van versenyben, hanem sokkal drágább, nehezebben*

Bubblectecture H: környezetvédelmi központ és kiállítótér, japán cédrusból készült rácsos tartó, corten-acéllal fedve

szállítható és nehezebben recikálható anyagokkal. Az építészeti terekre és anyagokra is felszabadító hatással van. Ugyanúgy alkalmas kültéri, beltéri felületnek, tetőnek és falnak, akár ugyanaz az elem is, ezzel megszünteti az építőanyagok hierarchiáját.

És az egyedinek tűnő, hullámra merőlegesen hajlított lemezek sem kerülnek sokba?

Ezek ugyanúgy késztermékek, nagy tömegben, olcsón előállítva, mint a sík hullámlemez. Japánban nagy mennyiségben használják alagutak zsaluzásához. Ami nálam egyedi, hogy a különböző íveket milyen formában kapcsolom össze.

Hogyan viszonyul a hullámlemez a hőszigeteléshez?

Egy kerékpártároló, egy személyzet nélküli állomás, vagy egy pavilon esetében fölösleges, más épületeken viszont alkalmazunk

hőszigetelést. Japánban a hőszigetelés kevesebb, mint fele az európainak. A téli időszakra van méretezve, ami Japán nagyobb felén enyhébb, mint Európa nagy részén. Viszont mostanában a nyarak egyre melegebbek, így kénytelenek vagyunk a meleg ellen is védeni az épületeket, ezért egyre többször használunk hőszigetelést. Én szükségesnek gondolom, de az épület bekerülési költségét növeli, ezért előfordul, hogy csak úgy lehet betervezni, ha cserébe máshol faragunk a költségekből.

Újabb épületein korábban kritizált anyagokat, például betont használ, ez egy korszak végét jelenti?

Ez inkább az épület méretétől függ. Kisebb épületnél szerkezeti elemként, nagyobb épületnél csak burkolásra használtam a hullámlemez, de van ahol erre sem alkalmas. Nem a gondolkodásomban következett be változás, csak a projektméret és a program a különböző.

Looptecture F: cunamimegfigyelő-állomás. Nem baj, ha cunami, csak hajó ne jöjjön!

Ismer mást, aki előszeretettel használ hullámlemezt?

Glenn Murcutt praxisában tudok egyedül erről (Interjú Glenn Murcutt-tal/OCTOGON 2013/3). Ő vékonyabb hullámlemezt használ, de nagyon szeretem a munkáit. Egészségesen viszonyul az ausztrál valósághoz.

Jól tudom, hogy a paramodern elmélettel európai útja után jött elő?

Igen, harmadéves koromban utaztam először hátizsákosként Európába, bejártam vonattal két hónap alatt a kontinent, sajnos Magyarországra akkor nem jutottam el, de Görögországtól Dániáig sok más helyre igen. Egy teljesen más Európát láttam, mint amit a tankönyvekből ismertem meg. 99,9 százalékban hagyományos, történelmi épületet és elenyésző számban moderneket. Ezután kezdtem el azon gondolkodni, hogy mi az építészet lényege, és Japánnak merre kellene venni az irányt. Nem voltam meglepődve az európai modernizmus átvételével. Ez 35 éve volt, és enélkül az út nélkül egészen másképp alakult volna a gondolkodásom. Japánban nem az örökkévalóságnak építenek, sokkal inkább a funkció, mint az értékrend, filozófia határozza meg az épületeket. Európában azt tanultam, hogy érdemes nagyobb időtávbán gondolkodni.

Tehát a paramodern elmélet a modernizmus japán félreértésének a következménye?

Talán nem félre, csak nem a maga teljességében értik a modernizmust, mert nem japán gyökerei vannak. Nincsenek tudatában az európai klasszikus hagyományoknak. Nem tudják, hogy itt közel ezer éves klasszikus római kor, 1500 éves keresztény kor előzte meg a modernizmust, lényegében előkészítette azt; Japánban csak pusztá formaként fogják fel. Anyagok terén is és az építés módjában is változások álltak be, de a modernizmus a hagyományt megtagadva definiálta magát, amit Japánban csak átvettek anélkül, hogy a folyamatok Japánban zajlottak volna. Itt egymás mellett több egymásnak ellentmondó gondolkodásmód is vígan megél, például Japánban shinto esküvő után elmennek keresztény templomba is, nem választják szét a történelmi korokat, nem értik pontosan a klasszikus és a modern kapcsolatát, ezért arra gondoltam, hogy Japánban egy párhuzamos modernizmust (parallel modern = paramodern) kellene létrehozni.

Halfecture O: illemhely, ezúttal 20 méterrel belógatott corten-acéllal fedve

Roofecture HH: hagyományos „japán anyagok” újragondolva. Szenesített fa burkolat, régen időjárásállósága miatt használták

Roofecture HH: üvegszál-erősítésű áttetsző tető, egyenletes nappali fény, szél a közlekedő terekben. A japán toloajtók selyempapírja hasonló fényhatást eredményez

Hogyan definiálná a paramodern viszonyát a hagyományokhoz?

A mai korban újra kell gondolnunk, hogyan tudjuk a Japán hagyományokat absztrahálni. A lokális dolgoknak nem feltétlenül a különbözőség a lényegük, absztrakció segítségével a közös pontjaikat is megtalálhatjuk. Ezeknek a pontoknak a feltérképezése és kiindulópontként való használata a paramodern gondolkodás lényege.

Mi a paramodernnek a metabolizmushoz való viszonya?

Nem teljesen ugyanaz, de van kapcsolat a kettő között. A metabolizmus nem egyéb, mint az állandó változás építészeti leképezése. A metabolizmus az élő szervezetek változását használta metaforának, mert abban a korban mondjuk nem léteztek még számítógépek. A paramodern magáról az épületről, a térről, a funkcióról és a környezetről akar absztrakt módon gondolkodni. Ma a számítógép lehetővé teszi, hogy a világ jelenségeit absztraháljuk, ugyanakkor azt is, hogy figyelembe vegyük a konkrét helyszínt.

Jól tudom, hogy tanít egyetemen?

Igen, de nem a műszaki dolgokat, hanem inkább elméletet, filozófiát.

A tanár-diák viszonyról sokan gondolják Japánban, hogy túlságosan formális, ami megakadályozza az egészséges egymásra hatást. Mit tapasztal ebből?

Ebben elkezdődött valami változás, az én óráimon például meghallgatom a diákok elképzelését, és inkább kommentálom azt. Persze a létfonosságú dolgokat, a keretet azt megtanítom nekik, de támogatom a továbbgondolást.

Diákkorában kik voltak hatással önre?

Sokan, de kiemelném Kurokawa Kishót és Takamatsu Shint.

Takamatsunak Osaka belvárosában állt, ikonikus, nemzetközileg ismert Kirin Plazáját nemrég lebontották, pedig rendkívül markáns építészeti jelenléte volt, ugyanez Kurokawa Nakagin kapszuláját is veszélyezteti.

Jónak tartja ezt a teljes egészében piac által vezérelt szelekciót?

Sajnálom mindkettőt, de tudni kell azt, hogy Japánban az építészet csak egy a gazdaság produktumai közül. Ha változnak az igények, változik a divat, változik a megrendelő elképzelése, nagyon könnyen „áldozattá” válik egy épület. Ez a japán társadalom sajátossága. Az Ise shinto szent-élyt is 20 évente lebontják és újjáépítik, itt a folyamatos változásnak nagyobb értéke van, mint az állandónak, az újdonság iránti vágy is nagyobb az emberekben. Természetesen sokan szeretik a régit is, de attól még nincs ebben társadalmi konszenzus, nincs meg a jogi háttér sem a védelemnek. Ha valami ezek után is túléli Japánban, az valóban időtálló épület.

Milyen időtávra tervez? Gyakori kritika a japán kortárs építészekkel szemben, hogy nem szépen öregszenek az épületeik, mintha a pillanatnak, az átadás előtt készült remek fotóknak építenének.

Nálam épülettípustól függ. Az első ismeretté vált épületem egy illemhely, azt vagy a kerékpártárolót 30 évre, egy iskolát, vagy közösségi épületet legfeljebb 50-100 évre tervezek. Ennyi év alatt teljesíti a feladatát, és a társadalom úgyszólván változik, hogy nem szolgálna ki megfelelően, hátráltatná a fejlődését. Európában megvan a how-ja a hosszú távra tervezett épület építésének és fenntartásának, viszont Japánban, ha használaton kívül kerül valami, az fölöslegessé válik. A használaton túl csak a kifejezetten építészeti értéket képviselő épületek maradnak meg, ez így rendben van.

Mi az álom-projektje?

Menhely, ahova katasztrófa esetén menekülni lehet.

Sok épülete foglalkozik a katasztrófákkal, cunamimegfigyelő-hely menhelyként is használható teniszstadion. Volt valami katasztrófában személyes „élménye”.

Nem, csak a szokásos rengések és tájfunok. De ha már ezek részei a japán életnek, luxus lenne nagyméretű épületeket úgy megépíteni, hogy ne legyen másodlagos, katasztrófák esetén használható funkciójuk.

Slowtecture M: 7 pályás teniszstadion, pázsitruhában

A cunamimegfigyelő-állomás tényleg cunamira van méretezve?

Az eddigi legnagyobb Japánban mért cunamit és földrengést egyaránt kibírná, nagyon erős szerkezet, de a cunami idején akad egyéb gond is, gyakran hajókat dob a partra, hajóból létezik akkora méretű, amit nem bírna ki az épület.

A válság miatt Kínában is Franciaországban is papíron maradtak tervei. Japánban mi a helyzet?

Japánban nem éreztem a hatását, mert a japán gazdaság legalább az elmúlt húsz évben rosszul teljesít, ezért nem lett sokkal rosszabb a helyzet a világválság óta.

A 2020-as nyári olimpia megrendezésének elnyerése segíthet ezen a helyzeten?

Az olimpia akkor segíthetne, ha egy erős gazdaság állna mögötte. Japán esetében nem fog segíteni. Nagyon nagy teher lesz a társadalom számára, ugyanakkor pozitív hozadéka elenyésző. Szerintem nem volt jó döntés Japánba hozni. Most épp elég teher a gazdaságnak a Tohoku-földrengés és a cunami következményeinek, az atomkatasztrófa hatásait rendezni, ez az egész Japán társadalmat nagy teherrel veti alá, ilyen helyzetben egy olimpia csak nehezíti a helyzetet. Azt hiszem, a japánok többsége ugyanezt gondolja.

Slowtecture M: katasztrófa helyzetben menhelyként szolgál. Ekkora tereket luxus lenne másodlagos funkció nélkül hagyni

Az 1964-es olimpiáról is így vélekedett?

Bár én akkor csak 4 éves voltam, ezért személyes tapasztalatom nincs, de azt gondolom, hogy a 60-as évek a japán gazdaság fellendülő korszaka volt, ezért a 64-es olimpiának jó volt az időzítése.

Adja magát a kérdés, hogy a 2008-as kínairól mi a véleménye?

Az sokkal inkább a korábbi japán olimpiához hasonlított, a kínai gazdaság dübörög, ezt kívánták a játékokkal demonstrálni a világ előtt. Japán komoly társadalmi problémákkal küzd, csökken a gyerekek száma, ezért csökken a munkaképes korú lakosság és egyúttal nő az eltartottak száma. Már a Tohoku-földrengés kárrendezésénél is kevés volt a rendelkezésre álló munkaerő, egy újabb olimpia a hasznosabb tevékenységek elöl vonná el a munkaerőt.

Mikor először jár valaki Japánban, ugyanúgy elcsodálkozik az országon, mint amikor ön járt első alkalommal Európában. A filmekből ismert hagyományos városkép és a mai japán építészet mintha nem azonos töről fakadnának. A mai japán építészet nincs harmóniában a természettel, inkább homogén, funkcionalista, rendezett káosz, ugyanakkor az ön épületei mintha szorosabban követnék a japán hagyományos építészetet.

Japán pont az előbb említett 64-es olimpia után hatalmasat változott. Addig a vidéki lakosság volt többségben, de azt követően már egyértelműen a városi. Új városok születtek, múlt nélküliek, amelyek csak azért jöttek létre, hogy nagy tömegben fogadjanak be embereket. A tömegek egyre csak áramlottak a városokba a vasútvonalak mentén,

ezért egyre nagyobb lett a népsűrűség, romlottak az életkörülmények. A vidék pedig elnéptelenedett, olykor annyira, hogy a meglévő értékeiket sem tudták karbantartani. Ezért ma már a városokban sem és vidéken sem ideális az élet. Nagyon fontos értéknek tartom a természettel való erős kapcsolatot, de az épületeim nagy része a körülmények miatt nem mindig tudja ezeket az elvárásokat teljes mértékben teljesíteni.

Ismer magyar építész?

Egy Makobetsu [Makovecz] nevű építészről olvastam, még a 70-es években, ha jól emlékszem, publikálta egy japán folyóirat a munkáit, most sajnos nincs időm felkeresni az épületeit, de legközelebb feltétlenül meglátogatok néhányat.

Budapest építészetéről mi a véleménye?

Egy gazdag történelemmel és igazán harmonikus építészettel rendelkező európai városnak tartom. Talán kevesebb a kortárs épület, mint Nyugat-Európában, de ezt nem tartom feltétlenül rossznak. Óvatosan bánnék Budapest esetében az új, különösen a magas épületekkel. Nagyon meg tudják változtatni egy város képét, arányait. Nem gondolom, hogy ki kell zárni a kortárs építészetet a Belvárosból, de csak azokat az épületeket támogatnám, amelyek érzékenyek a város arányaira és hagyományaira.

(Endo Shuhei a Kortárs Építészeti Központ a kortárs japán építészetet bemutató Bubbles from Japan címen futó előadássorozatának meghívott vendégeként járt Magyarországon)

Springecture H: már első ismertté vált épülete, egy nyilvános illemhely tervezésekor, kiaknázta a hullámlemez nyújtotta lehetőségeket

FUNDAMENTÁLIS KÉRDÉSEK

Szöveg:

**Bojár Iván
András**

14. Velencei Nemzetközi Építészeti Biennále

A biennálé megnyitása mindig ünnep. Alkalmom megélni változó helyünket a nemzetek közösségében. Öröm megélni, hogy a számomra első, harminc évvel ezelőtti kiállítás, melyről akkor tudósítani volt alkalmam, és a mai között egy periférikus, lényegtelen, a nemzetközi közbeszélybe releváns állításokkal nem rendelkező ország helyett érvényesen megnyilvánuló kiállítással voltunk jelen. A magyar pavilon szervezői a megnyitót követően odaát, a Lidón ünnepeltek. Zsolnay majolika borította hotel a városrész főutcáján: a Hungaria földszinti tükörterme fogadta be Attila unokáit, a Közép-Európából érkezett kéttucatnyi vendéget. Belle Époque hangulat. Könnyű, üde venetói bor a poharakban, mértéktartó köszöntőbeszéd, melyek a kincstári optimizmus hangfekvésében egy jobb

kor reményét zengték. Szellemes társalgás a szomszédból átszűrődő tangóaláfestéssel, ahol nyugdíjas német csoport lejtette egyhetes tangókurzusának kötelező táncát. Ideát a pavilonépítésben megfáradt magyarok szuszantak egyet. A bankett utáni éjszaka a labirintusi csatangolás közben keskeny sikátor szája hasadt fel a házfalak között. Vállnyi széles ösvény, hol alig fértek el az egymással szemben haladók. Legmélyén tátongó kapu, egy velencei palazzo vonzotta mágnesként a környék fiataljait. Odafele házibuli! Akárcsak Budapesten a nyolcvanas években, a palazzo utolsó és utolsó előtti szintjén két lakás, tele vendégekkel. Szinte felrepedtek a falak az egymást feszítő embertömegtől. Lépní, mozdulni művészet. De kihagyhatatlan. Velencében ritkán kerülhetni magánlakásba. Kicsi

szobák, kicsi nélkülözhetetlen teraszok kívül a tetőcserepek fölé, kispolgáriás festmények, drága bútorok. Ennyit kínált a bepillantás az autenticitásba. Bár azt, hogy ki lakja a két otthont, akárkit is kérdeztem, senki nem tudta. Itt a kósza vendég volt otthon, az idegen, kinek fogalma sincs merre jár. És mi is, Velencében sodródó magyarok. Mindenki a biennáléra érkezett, csupa kezdő építész meg építészpallánta, itt és most megélve, hogy szakmájuk sem kizárólag gép előtt ülés, hajnalba nyúló leadási hajrá, vagy megbízókkal folytatott parttalan vita. Dánok és németek, olaszok és skótok azonos fiatal nemzedéke elegyedett a heringdoboznyi lakásban, az alvó Velence felett.

Ez is az alapokhoz tartozott. Alapvetés a kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszer, belelátás egymás szakmagyorkolásának feltétel-

Arsenale: Monditalia (Fotó: Giorgio Zucchiatti)

Crow's Eye View: The Korean Peninsula (Fotó: Andrea Avezzi)

Crow's Eye View: The Korean Peninsula / az Arany Oroszlán-díjas dél-koreai pavilon (Fotó: Andrea Avezzi)

rendszeribe. Az európai piac amúgy is egy. Sokszor a szabványok, technológiák, meghatározó építőanyag-gyártók is azonosak. Mindannyian egy nyelvet beszélünk. Figyelem a dialektusok és akcentusok különbözőségeire irányul csak. Valami ilyesmiről (is) akart szólni idén a Rem Koolhaas főkurátorkodásával megrendezett biennálé. A „Fundamentals” hívószó egészen különböző válaszokat csalt elő az egyes kiállítók és nemzetek pavilonjaiból.

A Giardini központi pavilonjában maga Koolhaas szedegette össze s rendezte enciklo-

pédikus alapossggal mindazt, amiből az építészet alapvetően összeáll. Tér, tömeg, fal, lépcső, ajtó, ablak stb. Ezeket szálazgatta, elemezgette. Nézte furcsaságaikat, sokféleségüket, hogy lám-lám, az ember ugyanarra az igényre hányféle megoldást eszelt ki már története során. A triviális használati szempont túl mennyi és mennyi reprezentációs szempont, hatalommutatás, hivalkodás, vagy éppen átszellemült áhitat fűthet át egy-egy megoldást. Egyszerű gondolat, sokszínű megjelenítés. Vélhetőleg maradandó emléket hagy majd,

mindenekelőtt a koolhaasi demonstrációs kísérlet rokonszenvesen heroikus (és egy kissé hiábavaló) volta miatt.

Ugyanezt sokkal koncentráltabban ragadta meg az osztrák pavilon, ahol amellet, hogy az OCTOGON-ban korábban már bemutatott bécsi Kárász és Auböck iroda tájépítészeti megoldása is szerepelt, a fő mutatványt a demokrácia és építészet viszonyát igencsak közvetlen módon láttató installáció képezte. Fehér falból kidudorodó léptékarányos fehér épületmakettek mutatták a világ

Monolith Controversies / az Ezüst Oroszlán-díjas chilei pavilon (Fotó: Andrea Avezzù)
Arctic Adaptations: Nunavut at 15 / a különdíjas kanadai pavilon (Fotó: Andrea Avezzù)

parlamentjeit. Ennél egyszerűbben nem lehet társadalmakat, hagyományokat, politikai berendezkedéseket összehasonlítani.

A magyar pavilon mellett számunkra két másik velencei bemutatkozásnak is jelentősége volt. A Bucintoro evezősklub zatterei raktárhelyiségében, egy XV. századi sóraktárban Széplaky Gerda kurátorságával rendezték meg a kolozsvári művész, Berszán Zsolt kiállítását. Impozáns tér, több, mint félezer éve és még az örökkévalóságig pusztuló, hámló falak. Olyan környezet, ahol a legdadogósabb művészet is ékesszólóvá

nemesedik. Hát még a mostani munkák, amelyek egyszerre képviselik a magyarokkal kapcsolatos kulturális sztereotípiákat (minden fekete. Még a fekete is feketére van festve), ugyanakkor megfelelnek a bőséges tér méretigényének, s mindezt kiegyensúlyozott nemzetközi, és magas minőségi igények szerint teszik. Jó ez a most debütáló kezdeményezés, melyet Gulyás Gábor ambicionál: remélhetőleg a következő években, mostantól kezdve a biennáléhoz rendelt kísérő rendezvények fogják színesíteni a rólunk kialakítandó képet.

Építészeti szempontból azonban sokkal relevánsabb anyagot láthatunk két vaporetto-megállóval kijebbn, egy hajdani kolostor étkezőjében. KundK-Európa, avagy a Varsói Szerződés egykori csatlós országainak modern építészeti belső hagyományát dolgozza fel és mutatja be elképesztően izgalmas kereszthatásokat, párhuzamokat felmutató módon egy nemzetközi kutatásra építő kiállítás. Magyar részről Szemerey Samu vett részt a gyűjtő és értékelő munkában, ő állította össze a bemutatandó anyagokat. Ezúttal nem a már viszonylag jól dokumentált, feldolgozott, publikált klasszikus-modern, hanem az ötvenes években mindenütt tomboló doktriner szocreál után a modernre visszacsatoló újmodern tendenciára irányítva a figyelmet. A kiállítást a biennálé valamely központi forrása támogatta, annak megvalósulásához Szemereyéknek Rem Koolhaas áldását kellett megszerezniük, s úgy tűnik a holland maestro megértette, hogy a demokráciák, szabadpiacok, nyílt társadalmi modellek felé botladozó keleti végek társadalmi számára a modernitáshoz való kötődés is az alapvetések kérdésköréhez tartozik. A mostani kiállítás mögötti kutatások soha korábban nem ismert mélységben segítenek megérteni az egymás mellett méla öntudatlanságban működő, ugyanakkor a szocialista reláció okán mégiscsak valamiféle kapcsolatokat mutató korszak és kulturális régió építészetét. E kutatások elsősorban azokra a rejtett és sokszor informális dimenziókra irányították a figyelmet, hogy ki, mikor és hol tartott vendéglőadást, s ezzel miféle nyomot, hatást hagyott a szomszédos építészeti kultúrában. Hol adtak ki divatos építészeti lapot és annak milyen lekövethető nyoma, hatása keletkezett a többiek építészetében. Hogyan viszonyul például a tradícióit tekintve némileg elszigetelt magyar építészet az egymással természetes módon sokkal könnyebben kapcsolódó szláv népek építészetéhez. Az ex-blokk térség építészetének igaz és titkos története bontakozik ki a velencei kolostor klasszikus környezetében, Gáboros Lajos brüsszeli pavilonja, Jánossy György gödöllői víztornya és más – a biennálé kontextusában – nemzetközi összehasonlításban is releváns, formátumos magyar szellemi/művészi teljesítmény.

A Giardini és az Arsenale vidékéhez visszatérve ugyanakkor érdekes végignézni, hogy kinek mi jelent szellemi origót: Románia még mindig a '89-es forradalom máig tartó mentális utóregéseit heveri. Görögország mi mást, sziklás szigeteinek turistaparadicsomait, mint alapvető építészeti problémázónákat tárja fel. Az időközben már háborúba keveredett Izrael egy felettébb poétikus szerkezetet, ház és városterveket újra meg újra elsímított homokfelületre író plottereket állított ki, s esetükben minden

BUILDING / a magyar pavilon (Fotó: Márton László Attila)

ugyanarról a fundamentális elemről, a homokról szól. Hozzánk hasonlóan emésztő historizmusba fordult lengyel testvéreink Piłsudski marsall síremlékét veszik górcső alá, kimutatva azon mind az őket néha lelkesen bekebelező oroszok, mind a hasonlóan eljáró németek befolyásának nyomait. Kanada legészakibb tartományának lakóit,

Lifting the Curtain - Central European Architecture Networks (Fotó: Maja Wirkus)

az inuitok életét hozta közelebb a Giardini látogatóihoz. Dél-Korea az Északietől eltérő társadalmi út építészeti lenyomatait vetette össze. Mozambik saját vernakuláris tradícióját állítja szembe a gyarmatosítók otffelejített klasszikus-modern, meg a nagyvárosaikat eluraló mai, nemzetközi real estat-modern építészettel. Az Arsenale nagy kiállítása számos installációs esszéből fűződik egybe. Érdekes is, sokszínű is, helyenként az építészeti alapelemet, a TERET betáncoló kortárs táncosok produkcióival gesamkünstizált módon. Egy mini esszé a filmekben felbukkanó városok, híres sztárok által belakott római utcák és terek telibe-viszonzott, vágyakozással felhevült részleteit járják végig. No és a Cineciattà – egy várost, ami csak celluloidon létezik igazán. A hivatalos olasz kiállítás ugyanakkor a lehető legtökéletesebb

példája annak, hogy a mély kulturális ágy, az arányok zsigeri elsajátítása, az anyagok érzékeny ismerete, a városi térléptékek sejtéig beégő birtokló tudása, mindez együtt minden technológiai és CAD-tervezési, épületanyag-használati forradalmon túl is egyésgben, összefüggő és törésmentes folyamatban láttatja az olasz építészetet a XV. század elejétől a jelen pillanatig. Ha valahol, hát itt világossá válik, hogy mit jelentenek az alapok. Különösen az olyan kultúrák képviselői számára, amelynek mi is vagyunk, ahol a legújabb kor folytonos újrakezdési rendszerint a már meglévő alapok robbantásos módszerrel történő felszámolásával indítanak. Érdekes, hasznos elgondolkozni ezen. S az idei velencei biennálé temérdek hasznos támpontot, ötletet, helyenként jótanácsot ad ehhez a gondolkodáshoz.

Lukovich fundamentumai

Mialatt Rem Koolhaas a világ építészeti közvéleményét bízta Velencében, hogy vele együtt járják körül az architektúrát övező gondolkodás alapvetéseit, a szerencsére még ma is létező hazai építészetelmélet kiemelkedő alakja, Lukovich Tamás maga is aszatra helyezte a témával kapcsolatos kiforrott fundamentumát. Kötetének alcímében „lehetséges megközelítést” említi, mintha bizonytalan lenne, vajon létezhet-e egyedüli valóságos megközelítése a témának. Illetve dehogy. Lukovich épp e kétely kiemelésével utal rá, hogy kizárólag lehetséges megközelítések léteznek. Közelítések, melyek bár látják, definiálják a célt, azt el soha nem érik. Ám a cél maga az út. A kötet fragmentált. Fejezetek egymásutánja. Alkalmak, melyek során Lukovich – az elméletképzés angolszász

hagyományait követve – kezébe vesz olyan fundamentális jelenségeket, amilyen például az építészet lényegét jelentő TÉR. Hányszor és milyen sokféleképpen idézzük fel, hivatkozunk rá, próbáljuk fantáziánkban megjeleníteni, de hogy voltaképp mi is a TÉR, annak módszeres végiggondolására, leírására e kötet vállalkozik. De Lukovich újdonsága nem pusztán ez, hanem ahogy az építészetről, az épített világról, mint valóságos fizikai elemek és szubjektív képzetek, érzések, valamint társadalmi interakciók felületeiről beszél. Tudományközi eredmények találkozásai ezek, melyek révén egy specifikált nézetrendszer, az ember lelki, mentális szükségletei és fizikai környezete kapcsolatát értelmező holnap architektológia, vagy pszichotektúra alapjai jelennek meg. De a szerző még ezen is túlmu-

tat. Hiszen az egyén érzékelésén, a tervezett és megalkotott teret befogadó és használó élmény együttesen felül láttatja annak társadalmi összefüggéseit is. A kötet innovatív gondolkodás-kezdeményezése mellett klasszikus könyvészeti elemei (fogalomszótára, név és tárgymutatója, alapos bibliográfiája) révén kiválóan fogatható, használható, oktatásban is alkalmazható. Talán épp ez lenne, lehetne az építészetelméleti alapvetések legfőbb felhasználási területe annak érdekében, hogy a lukovichi fundamentumokra épülő további részelméletek révén, egy a mainál sokkal kiforrottabb, differenciáltabb teoretikai bázis fejlődjön ki a hazai szakma számára.

BIA

(Lukovich Tamás: *Bevezetés az építészetelméletbe*, Terc Kiadó, Budapest, 2014)

BELÜL A KÍVÜL

Villa a völgyben

BUDÁN VAGYUNK, MÉGHOZZÁ AZON A RÉSZEN AHOL A TÁJ A LEGINKÁBB MEGŐRIZTE AZT A KISSÉ ZORD, ÉSZAKIAS, TERMÉSZET KÖZELI JELLEGÉT. EGYIK OLDALÁN UGYAN A VILLAMOS FUT, DE A MÁSIKON KÖZVETLENÜL ITT KEZDŐDIK ÉS FUT FEL A HEGYRE AZ ERDŐ.

Korántsem extrém panorámával kecsegtető hely ez, viszont a kertek végén kis patak folyik, ami aztán különböző alakváltoztatások után, lefedve, az Erzsébet híd tabáni oldalánál ömlik a Dunába.

Villa a zöldövezetben. Villának ugye, valami olyasmit nevezünk, amit valamiért többnek tartunk az egyszerű lakóháznál: díszesebb, nagyobb, különlegesebb. A szó amúgy eredetileg latin, a rómaiaktól örököltük, és

ott a parasztházakból kifejlődött villa rendszerint valami zárt udvart is körbeölelt csobogóval, kis kerttel, árkádkkal. Itt, ebben a kis-nordikus hangulatú völgyoldalban Taraczký Dánielék új épülete előtt állva az tűnik fel legelőször, ahogy a bejárat tengelyét kissé megtörve egy üveghasábbal szinte félbeszelték a házat, így még inkább beengedve a természet és a kert külső változásait. llyenformánvalóban zöldövezet.

Az épület az utca felé zártabb és lefelé nyílik meg a fák, illetve a kert mélye felé – még két különböző szinten, két különböző teraszt is kilépet magából. A homlokzaton hidegebb hatású kő- és barátságosabb faborítás váltogatja egymást, és ami a bejáratnál még kettéválk, a többi oldalán a kombinációk harmonikus képét mutatja. A hatás egyszerre zömök, anyagszerű, amit mintha a környezet követelt volna ki

Szöveg: _____

Torma Tamás

Építész: _____

**Taraczký
Dániel**

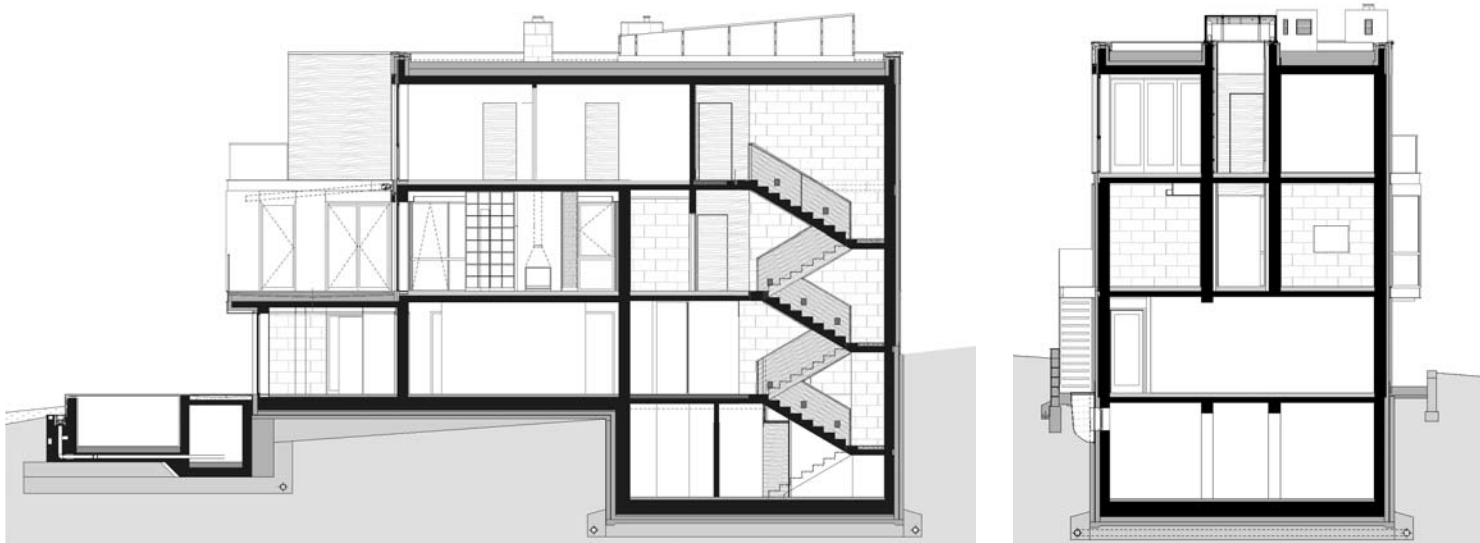
Fotó: _____

**Bujnovszky
Tamás**

Az épület déli-délkeleti oldala. A fa és a kő kettőse kihangsúlyozza az épület biztos alapokon álló, határozottan horizontális karakterét

magának, a kiugrásokkal, ablaksávokkal mégis sokszínű tud lenni.

Míg a fekete kő nem von magára annyi figyelmet, azért az alapokat határozza meg, hiszen leginkább a földközeli részeket borítja, a fa barátságos, közepmeleg barnája talán még szépen öregedni is képes lesz majd. Ha itt, a völgyhajlatban csak egy kicsit is előbukkan a nap, az addig egységesnek látszó felületén hangsúlyt kapnak

az illesztések ez tovább fokozza az épület biztos alapokon álló, határozottan horizontális karakterét.

De a ház igazi szépsége akkor tárul fel, ha körbejárhatjuk. Magánházi (villáról) lévén szó erre ugyan keveseknek lesz lehetősége, de az az utcáról is látszik, ahogy a tervezők a „kint” és a „bent” lehetőségeivel minden oldalán másképpen játszottak el. Talán szintén a hely sugallata, hogy a belső tér keve-

sebbet köszön ki a falon túlra, miközben a fa uralkodó jelenléte viszont bekúszik a nappaliba és szinte a belső minden zugába is.

A belső viszont emiatt egészen más. A fa jelenléte kihangsúlyozza a nagy tereket, egyúttal öltöztet is: a berendezés vele már szinte kész, ehhez csak a kiegészítő tárgyak, a személyesség észrevétlenül halmozódó hordaléka tesz majd hozzá, ami a bentlakás éve alatt mindenhol gyűlik.

Az üveghasáb belülről. Beköszön a természet

A fából készült berendezéssel a belső már szinte kész

A fa jelenléte kihangsúlyozza a nagy tereket, miközben öltöztet is

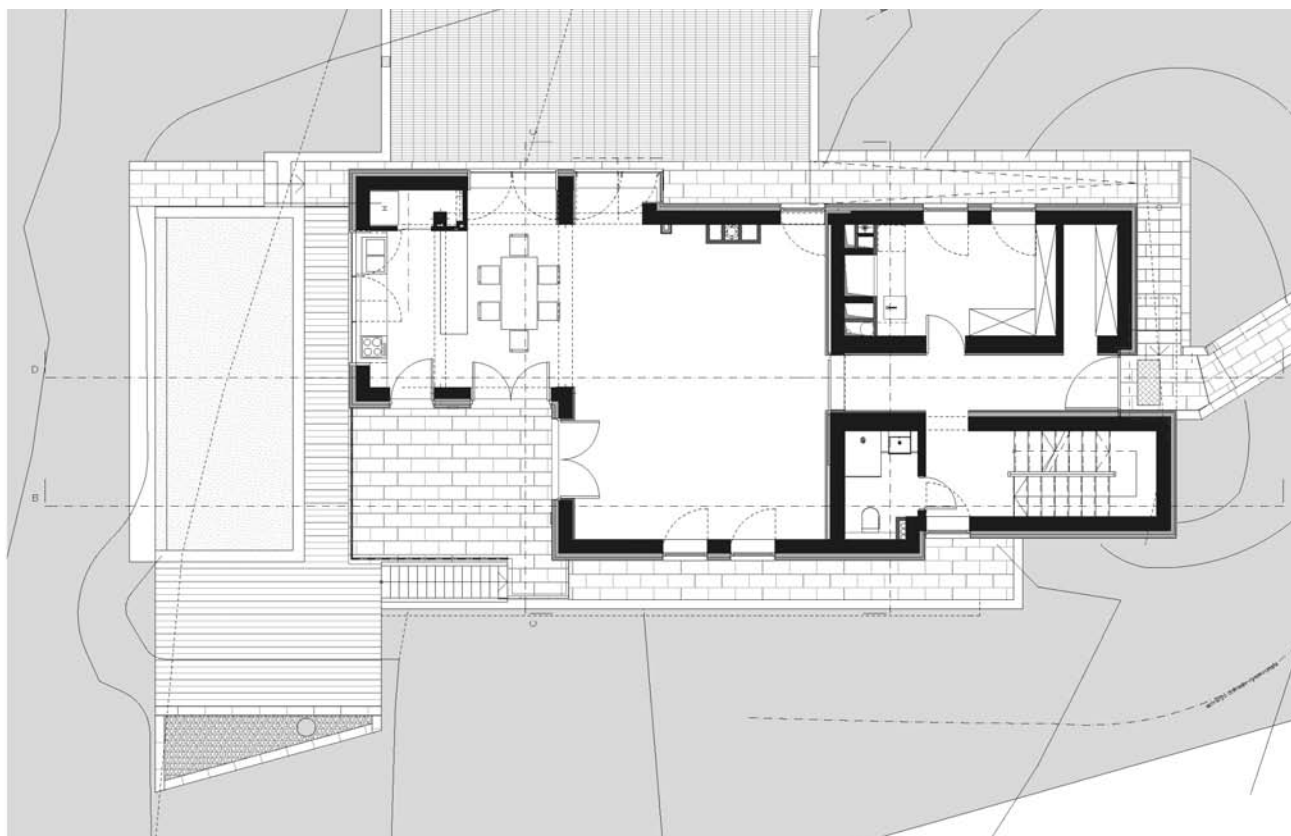

Eltérő árnyalatú faanyagokból megépített lépcső köti össze a szinteket

A tervezők a „kint” és a „bent” lehetőségeivel a ház minden oldalán másképpen játszottak el

Az épület a kert felőli végénél megnyílik. A medencénél és a faborítású placcon válik teljessé ez az északi, finoman hangolt sokszínűség

Felülről indítva a körbejárást először az utcaoldal visszafogott tartózkodása látszik – az említett üvegbevigás nagyjából 45 fokos szögben fordul el, tehát csak a létezését érzékeljük, kívülről nem lehet belátni. Lenti sarkainál aztán eltűnik a zártság is, itt találkozik össze az óriási egyben-nappali és a teraszok – a nagyobbik L alakú egyben a villa legkarakteresebb része is, ahogy a kővel borított kiugróval

kombinálták. És amikor már majdnem körbeértünk, a kert közepén a medencénél és a faborítású placcon válik teljessé ez az északi, finoman hangolt sokszínűség, amiben a tervezők és megrendelő láthatóan egymásra találhattak. Ez a villa biztosan áll a helyén – a változatosság és visszafogottság jegyében, ugyanakkor a mértéket és a jól megalapozott gazdagságot egyszerre juttathatja eszünkbe.

Tervező:

Art1st Design Studio

Munkatársak:

**Rimaszombati Erika,
Hóbor Eszter, Sályi Andrea**

Fsz. alapterület (beépítésnél figyelembe vett alapterület), 3szint+pince:

365 m²

Tervezés:

2011-2012

Kivitelezés:

2013

Szöveg

**Martinkó
József**

Építész:

**Kovács Péter
DLA, Lengyel
István**

Fotó:

**Bujnovszky
Tamás**

KÉT LÁBBAL A HOMOKON

Tudományok Palotája a debreceni Nagyerdőn

KÖSZÖNHETŐEN AZ EURÓPAI UNIÓ FINANSZÍROZÁSÁBAN MŰKÖDŐ, A KULTURÁLIS - TUDOMÁNYOS INTÉZMÉNYRENDSZER GAZDAGÍTÁSÁRA HIVATOTT AGÓRA PÓLUS PROGRAMNAK, AZ ELMÚLT ÉVEKBEN GYŐRÖTT, SZEGEDEN MINŐSÉGI KORTÁRS ÉPÍTÉSZET SZÜLETETT. MOST DEBRECENEN A SOR.

A mesterséges domb valódi funkcióját csak az épületbelsőben járva érteni meg...
Burjánzó természet veszi körül a Palotát

...a pázsitos halmocska ugyanis egy auditóriumot rejt magában, aminek belső téri kapcsolatai is figyelemreméltóak

Mint ahogyan a nagyerdei Botanikus Kertben tett bejárásom is felemlgette, gyerekként e sorok írója sokat gyomlált tarackot, húzigált sárgarépát nagyszülei hobbitelkén a hajdúsági sárgás, laza, homokos talajból. Noha valószínűleg sohasem járt az egyetem most megújuló kertjében, az ösvényeken sétálva ez a gyomlálás történet elemi erővel tört fel benne. Vad, szertelen, burjánzó aljnövényzetével, akácaival, bozótjaival, körútjaival, sugárútjaival élt emlékeiben a Nagyerdő, amit most valamiféle másik kontextusban látott. Az új összefüggéshez hozzájárult az is, hogy egy friss épület tetejéről, a fák koronaszintjénél kissé magasabbról körbetekintve, illetve hallgatva a tervezők előadását összeáll a kritikus számúra, hogy az 1910-es évek elejétől Korb Flóris úgy tervezi meg az egyetem és a belvárossal kapcsolatot teremtő Egyetem sugárút tengelyét, hogy az a főépület mögött a botanikus kertben is folytatódjék. Ez a tengely ki is jelöli a kerti épületek, köztük egy harmincas években épült kupolás csillagvizsgáló helyét, illetve az új „jövövény” pozícióját.

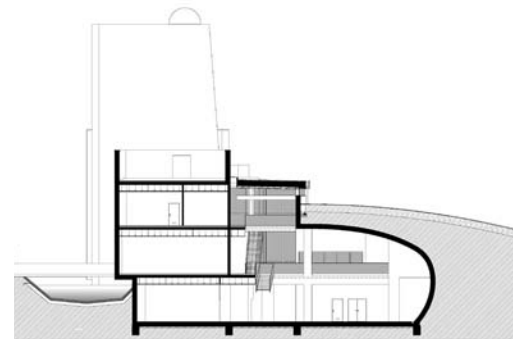
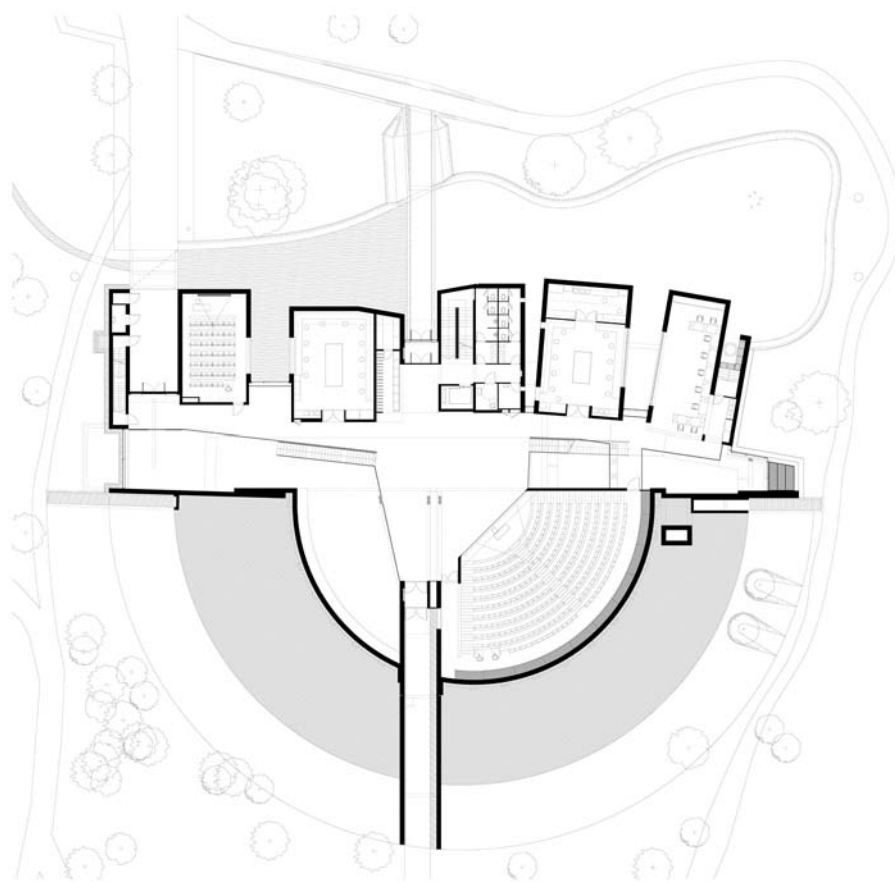
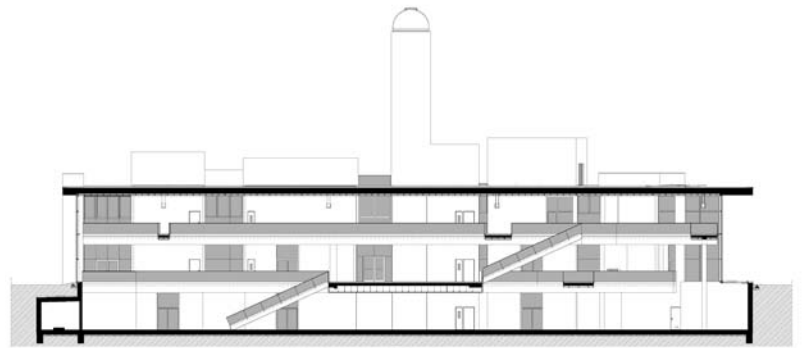
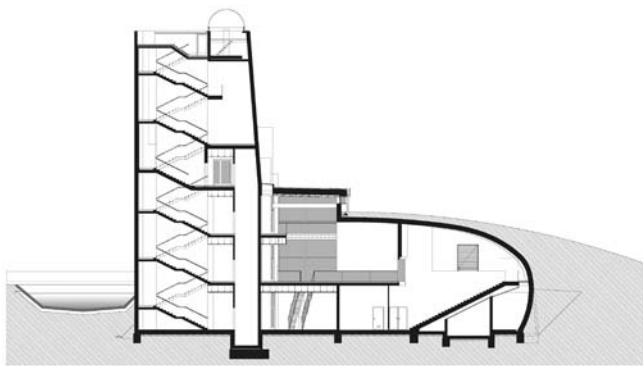
Rendhagyó ház az új tudományos központ. Itt a fák között, illetve egy apró mesterséges tó és egy halmocska közé befeszítve valamiféle skandináv ízzel rendelkezik. Ez következik abból a homlokzati zártaságból, amit a főbejárat hiánya, illetve a kissé random hangsúlyra bontott hatos homlokzati tagolás okoz.

Ablaktalan síkokon kúsznak, fehér mezőkről vetülnek vissza a fák árnyékai és a kicsiny tó víztükre, miközben a hatos tagozatkiosztás a tudásközpontban működő hat tudományterületre – botanika, csillagászat, fizika és robotika, hidrobiológia, kémia, orvosbiológia – is utal.

Összhatásában kemény, geometrikus homlokzati képlet ez, azonban izgalmassá teszik a hasítékok. Talán némiképpen ellenpont gyanánt is működik az átellenes oldal mesterséges gömbölyű dombja, aminek valódi funkcióját azonban csak az épületbelsőben járva érteni meg. A pázsitos halmocska ugyanis egy auditóriumot rejt magában, aminek belső téri kapcsolatai is figyelemreméltóak. A látogatásunk idején még berendezetlen belső tér padlószintjének síkja földszint alá kerül, így a belsőépítészeti térélmény, illetve az előadóterem téri kapcsolatai, például az a megoldás, ami révén a nagyterem körüljárhatóvá válik, rendkívüli hatással bír. Az enteriőrben a közlekedők, lépcsők sem sürítik túlságosan ezt a tágas, laza, mégis feszesen átgondolt rendszert, így valószínűleg megfelelő keretet biztosítanak azoknak a szemléltető installációknak, amelyek kisvártatva beköltöznek majd.

Az épület egészéből valamiféle könnyen elfogadható racionalitás, tisztaság árad. Kapcsolatokat teremt a néhol vadon burjánzó környezettel, ugyanakkor szilárdan, feszesen áll a homokon.

Építész vezető tervezők:

Kovács Péter DLA, Lengyel István

Építészek:

Barabás Lajos, Bartha Tibor,

Ferenczi Ottó, Kecskés István,

Molnár Éva, Tóth Attila, Higi Balázs

Környezettervezés:

Sándor Tamás

Az épület egészéből valamiféle könnyen elfogadható racionalitás, tisztaság árad

ÉRETT KAPCSOLAT

Szöveg:

Molnár Szilvia

Építész:

**Bánáti Béla,
Kátai Éva, Éles
Péter**

Fotó:

**Bujnovszky
Tamás**

Wellnessközpont Telkin

TÉGLAFALÚ SZÁLLODAÉPÜLET ÁLL TELKI EGYIK CSENDES UTCÁJÁBAN, FŐHOMLOKZATÁNAK KÖZÉPTENGE-
LYE OSZTOTT RENDSZERŰ ÜVEGFALLAL, ELŐTETŐVEL HANGSÚLYOZOTT, NAGY TERPESZŰ NYEREGTETŐVEL
FEDETT. EZ A GLOBAL SPORT ÉS WELLNESS HOTEL, AMELY EGY SZERKEZETÉBEN ÉS ANYAGÁBAN EGY-
ARÁNT SZEMREVALÓ ÉPÜLETRÉSSZEL LETT GAZDAGABB, A BŐVÍTMÉNYT IDÉN TAVASSZAL ADTAK ÁT.

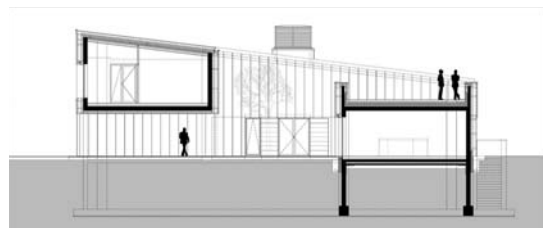

Látványos és merész a medence feletti mennyezet megmozgatott tömbjeinek játéka

Basa Péter és Czér Péter építészek, valamint Jordán László statikus alkotása. Nem csupán a nevezettek, de a települések szerényebbjei is „kovászaik” lehetnek a kortárs építészet ügyének: talán általuk mind többen értik meg a ma architektúrájának nyelvét. Furcsának tűnhet, mégis úgy érzem, lehet a „kelesztő” éppen a négycsillagos GLOBAL Sport és Wellness Hotel új Wellness, Spa és Rehabilitációs Központja, amely egy nagyszabású, jelenleg zajló helyi beruházás keretein belül épült meg.

A szálloda főbejáratán át juthatunk el a wellness területére, ez az új szárny nyaktaggal kapcsolódik a főépülethez. Az új épületrészből a medencetérre, valamint a régi és az új épületrész között kialakult, parterreekkel gazdagított kis belső udvarra, azon túl a szállodat övező kertrészre juthatunk ki. A medencetert Vitamin Bár, kávézóasztalokkal kialakított enteriőr rész vezeti be, ezt elhagyva kiszélesedik a tér, megpillantjuk az úszómedencét, mellette a két masszázsszobát, a napozóágyak sorát. De ezen a szinten találhatóak az élményzuhanyok, valamint a speciális kezelést nyújtó medencék terei. A szolgáltatások további egységeit (szaunák, tepidárium stb.) az első szinten helyezték el. Mindezek építészeti keretének és belsőépítészeti kialakítása átgondolt tervezési folyamat eredménye. Határozott tervezői szándék volt, hogy ez az új épület fizikailag, de építészeti tekintetben is kapcsolódjon a szállodaépülethez, ugyanakkor biztos, egyedi karakterrel bírjon. Elkülönülés és illeszkedés patikamérlegesen kimért egyensúlya – a külső, „sűrűszövésű” téglafal és a vertikális tagolást erősítő antracit színű fémburkolat érdekes találkozásának lehetünk tanúi. Ez így, egyrészt pontosan jelzi a funkcióhatárokat (ez itt még a szállodai tömb, ez pedig már a wellness-szárny), de egyúttal példát mutat arra is, hogy az építészeti harmónia nem bomlik meg egy új anyag bekapcsolásával, ami tegyük hozzá nyomban, hogy itt nem is annyira új, hiszen a szállodaépület tetőszerkezetén már korábban alkalmaztak fémburkolatot. Vagyis, ha ennek ismeretében tekintünk az épületre, akkor egy már meglévő anyagkapcsolat (tégla és a fém között) jelenik meg itt új minőségben, más funkcióban és méretben. Szabatos és kifinomult, ahogy a fémköpeny vertikális tagolását, egyúttal a felépítmény dobozszerűségét oldani tudták a teraszajtók bélletében alkalmazott vörös színnel, és a falécezett, síneken mozgatott árnyékolókkal. A kifinomult anyagkapcsolatok a belső tér egészét is áthatják. Az alapvetően nyitott térben az egyes zónák (medencetér, zuhanytér, lépcsőtér, a bár tere és az emelet helyiségei stb.) határai pontosan felismerhetőek: fahatású burkolat, fehér homogén felületek, illetve látszóbeton, más-más mozaik követik, váltják egymást, attól függően, hogy éppen mi az adott térrész funkciója. A koncepció egyértelmű sikere a gondos és korszerű anyagválasztások, és a kiértékelte anyagkapcsolatok szintjén nyilvánvaló.

Az utóbbi években a 20. század vége - 21. század első évtizedének építményei is egyre több figyelmet kapnak a Zsámbéki-medence épített értékei között, gondoljunk csak az etyeki Korda Stúdió Látogatói Központ épületére, az Etyeki Kúria Borászati komplexre (Bord Építész Stúdió), vagy a terület „kapuvárosának”, Budakesznek sokat méltatott Városházájára (Építész Stúdió Kft.). De álljon itt egy személyes kedvencem is, a Nagy-Kopasz betonvörösfenyő óriása, a Csergezán Pál-kilátó,

Generáltervező:

Bánáti + Hartvig Építész Iroda

Építésztervezők:

Bánáti Béla, Kátai Éva, Éles Péter

Építész munkatársak:

Czégeni Csaba, Székely Ágnes, Vass Zoltán

Belsőépítészet:

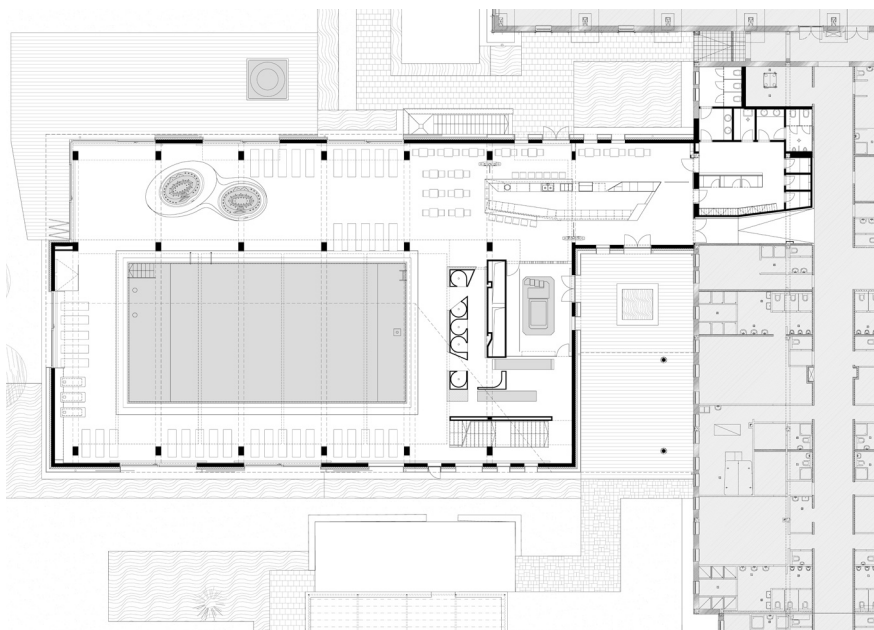
Göde András, Kéry Balázs (Kroki Stúdió), Mag Ildikó

Tervezés:

2013

Kivitelezés:

2013-2014

Az emeletre vezető lépcsőtér. Láthatóvá tett betonvázás szerkezet és ammoniteszek nyomai a kőburkolatban

Korszerű, napkollektoros technológiát is alkalmaznak, a külső burkolat: PREFALZ fedés P.10 antracit színben

GENERÁL SZER

ELEKTROMOS GENERÁLKIVITELEZÉS 1998 ÓTA

INFO@GSZER.HU | +3618016810 | WWW.GSZER.HU

A KGF Hungary Kft. gumihulladék újrahasznosító üzemét létesít Bátonyterenyén

Az Európai Unió egyik kiemelt célja a gumihulladék mennyiségének csökkentése és minél nagyobb arányú feldolgozása, újrahasznosítása. Ahogy más tagállamokban, úgy hazánkban is egyre égetőbb problémát jelent ennek a gyakorlati megvalósítása.

A KGF Hungary Kft. által tervezett hulladékgyumi újrahasznosító üzem egy, a világon egyedülálló katalitikus hőbontással, depolimerizációs eljárás alapján alapuló, alacsony hőmérsékletű pirolízis technológia magyarországi telepítésével kívánja megoldani az országban felhalmozódott gumihulladék környezetbarát módon történő újrahasznosítását.

A köztudatban tévesen, égetési eljárásnak gondolt pirolízis technológia valójában nem égetés, hanem hőbontás, hiszen a folyamat oxigénszegény környezetben, zárt körülmények között zajlik.

Az uniós támogatással megszülető projekt megvalósításával Magyarország első, alacsony hőmérsékletű pirolízissel működő, gumihulladék-újrahasznosító üzeme jön létre. Az üzem létesítése során a legmodernebb, egy távol-keleti fejlesztő cég több évtizedes fejlesztési folyamat alatt szerzett tapasztalataira épülő, legújabb fejlesztéssel ellátott technológia kerül beszerzésre, melynek segítségével évi legalább 6.000 tonna gumibroncs hulladékból piacépes terméket, illetve energiahordozókat állítanak elő, mindezt klíma- és környezetbarát módon. Az üzem várhatóan 2014 nyár végén indul el.

További információ: ferenc.kokas@kgfpirolizis.hu

Funkcionalitás és design tökéletes kombinációja

A fenntarthatóság iránt elkötelezett építészetért

Az ALUKÖNIGSTAHL Magyarországon immár több mint 20 éve a tervezők, beruházók és fémszerkezetgyártók technológiai partnere az energiafelhasználás minimalizálására törekedő, magas műszaki tartalmat igénylő projektekben. Integrált rendszer megoldásokat kínálunk az automatizálás és a biztonság területén a kitűzött energetikai és fenntarthatósági célok megvalósításához, valamint szakértő tanácsadással szolgálunk.

ALUKÖNIGSTAHL
www.alukoenigstahl.hu

A TETŐ,
ERŐS MINT A BIKAI!

BEVÁLT MINŐSÉG AZ IDŐTLEN ELEGANCIÁÉRT

TETŐ- & HOMLOKZATBURKOLATOK ALUMÍNÍUMBÓL

PREFA Tetőfedő rombusz P.10 v.szürke

A TITOK

Borterasz és Venyige Spa Eger-Almagyaron, az Érseki Dűlőben.

RITKA PILLANAT A HAZAI KORTÁRS ÉPÍTÉSZETBEN, AMIKOR MINDEN A HELYÉRE KERÜL. MINDEN ALATT MOST NEM HOLMI KÖLTŐI TÚLZÁST, HANEM VALÓBAN MINDENT KELL ÉRTENI. ADOTT A TÁJ, A MEGMŰVELT FÖLD, AZ ÉPÜLETEK ÉS A HELYÜKRE KERÜLŐ EMBEREK. A NAGY-EGED HEGY LÁBÁNÁL, ALMAGYARON AZ ÉRSEKI SZŐLŐBIRTOKON JÁRTUNK.

Kezdjük a barátságnál. Csutorás Ferenc családja generációk óta borászkodik Egerben. Rendkívül elkötelezett lokálpatrióta, nagy tudású szőlősgazda, aki a technológiai mindenhatósága helyett a hagyományban, a kézműves, természetes borkészítésben hisz. Ez a hozzáállás vezérelte abban is, hogy az egykori és elpusztult érseki birtok néhány tőkéjét megmentve és új kordonos telepítéssel gyönyörű dűlőt hozzon létre Almagyardombon. Ihletett hely ez, ahonnan körülnézve északon a Bükk csúcsai húzódnak a horizonton, délre kilátás nyílik az Alföldre.

Csutorás társául fiatalkori barátja, Mészáros Péter grafikus, illetve a néhány éve a környékre költöző Csernus Imre pszichológus szegődött. Így hárman vágtak bele az Almagyar-Érseki Szőlőbirtok felvirágoztatásába, aminek építészeti elemeit nemrégiben adták át.

Borkempingnek hívják a megbízók azt a három „kunyhóból”, apró medencéből, fedett kóstolóteraszból, kommunális helységből álló birtokközpontot, amit hosszú évek egyeztetései, finomításai során Gereben Péter, Marián Balázs építészek és munkatársaik hoztak tető alá. Nem véletlenül használom a „kunyhó”

szót, hiszen a három önálló szállásépület morfológiai, szerkezeti archetípusa az Eger-környéki szőlőkben imitt-amott még látható lábas kunyhó volt. Archaikus alapforma, archaikus szerkezetek, amelyek nagyon is illenek ehhez a helyhez, ugyanakkor a tervezőknek mégis sikerült kortárs ízekkel gazdagítani a koncepciót. Így a finom, pontszerű, szinte tűhegynyi beavatkozás a dűlőbe, a laza, szórt kompozíció, az összetolt tetősíkokra emlékeztető teraszfedés, a dűlő felső csücskén nagyszerű dramaturgiai érzékkel elhelyezett léckilátó rendkívül szerves összképet ad.

Szöveg:

Martinkó József

Építész:

Gereben Péter,

Marián Balázs

Fotó:

Frikker Zsolt

Laza, keresetlen, elszórt a kunyhók és a terasz telepítése, ami spontán összképet eredményez

- 1 kilátó
- 2 kunyhó I.
- 3 kunyhó II.
- 4 kunyhó III.
- 5 medence
- 6 borterasz
- 7 akác
- 8 kemping
- 9 kapu

Az eredeti elképzelés szerint négy konyhá épült volna, ám a program változott és mivel a birtokon vezetékes víz, csatorna van, ezért egy kis medence került a telekre

A hajtogatott tető szinte csak egy kontúrvonalat jelöl ki és nem zárja le az átlátásokat

Kell egy olyan hely, ahol csendben maradhatnak vagy bensőséges beszélgetést folytathatnak a vendégek. Erre is szolgál a kilátó

Alulfogalmazott. Ez a kifejezés az, amit a szó legpozitívabb értelmében szeretnék használni erre a beépítésre, tervezési attitűdre. Olyan fogásokat értek ezalatt, mint a hosszas kísérletezéssel, mintegy 20 méter próbafalazat felépítésével kidolgozott, a helyi tufa örleményét újrahásznosító, döngölt technikával, porózus textúrával létrehozott betonfalak. Továbbá a garázska-pu-szerkezettel mozgatott, szinte egész szélességében a tájra nyitható „fal”, a tetők lemezfedése, átszellőző faszerkezetei, vagy a konyhók kültéri zuhanyzóinak keretlenségéi. Ugyanakkor olyan részletek nagyon is rámutatnak a tervezők jelenlétére, mint a kilátó lécezése, ami lépcsőzés közben nem engedi a körbetekintést annak érdekében, hogy a panoráma szinte kirobbanjon a kilátó tetejére érve. Vagy az a tudatosság, ahogyan a terasz padlójának szintjét csak annyira emelik meg a tervezők, hogy a tőkék felett éppen elláson a vendég, ugyanakkor a növényeket minél közelebb érezze magához. De említhetnénk azt is, ahogyan a terasz mellett meghagytak egy pár akácfából álló kicsi ligetet, a lombkoronák árnyékában alatt sátrazni jó, ugyanakkor a fák magassága finoman szelídíti a terasz tető magassági viszonyait.

Érezni a kompozícióban, hogy a helyiek nem formavíziókból indultak ki, hanem olyan téri helyzeteket kerestek, ahonnan a tájjal valódi kapcsolatba kerülhet az, aki erre jár. Mint ahogyan rátaláltak a szőlőtökre, majd a dűlőben helyet találtak a növényeknek, úgy kerestek és találtak helyet az épületeknek is. Úgy mesélték, hogy a régi érseki tőkék termésének fajtája titok marad, pontosabban túl bonyolult volna meghatározni immár a típusát. A természet, a kultúra, az idő így rendezte el, és ez így is van jól. A dolgok a helyükre kerülnek. Ez a titok.

A konyhók oldala szinte egészében megnyílik a panoráma felé. Itt az ablakot is úgy helyezték el, hogy a napfelkeltét láthassuk az ágyból

A kávézó (saját Csernus-márka a Depresso) és borterasz pultja, bútorzata is a lehető legegyszerűbb formavilágú, anyaghasználátú

Megbízó:

Csernus Imre, Csutorás Ferenc, Mészáros Péter

Tervező munkatársak:

Álmos Gergely, Mezey Tamás

Dűlő terület:

3,5 ha

Beépített terület:

230 m² (borterasz, konyhók, medence, kilátó)

Szőlő telepítés:

2007-2012

Építés:

2012-2014

JANKÓ ABLAK

A biztos megoldás

www.jankokft.hu

ARGUS TÁVFELÜGYELET

Gyorsaság, Biztonság, Kényelem

1991-2014

Napkollektorok

Felület fűtés-hűtés

Hőszivattyúk

Kondenzációs kazántechnika

Esővíz hasznosítás

TELJESKÖRŰ GÉPÉSZETI RENDSZEREK MEGÚJULÓ ENERGIÁK HASZNOSÍTÁSÁHOZ

Kivitelezett rendszereinkre 5 év teljes körű garanciát adunk.

Vaillant készülékek üzembehelyezése, javítása
Épületgépészeti munkák tervezése, kivitelezése.
Központifűtés, víz-gáz, szolár, hőszivattyús és
klímarendszerek bekötése.

**5 év
garancia**

Eger, Sas u. 31. • Tel.: 36/515-959, T/F.: 36/415-128 • E-mail: jpkft@jpkft.hu

1025 Budapest,
Lövőház utca 7-9.

Telefon: +36 1 224 7860

Fax: +36 1 224 7868

E-mail: info@argus-security.hu

www.argus-security.hu

OCTOGON

A R C H I T E C T U R E & D E S I G N

MELLÉKLET

Szerkesztette:
Molnár Szilvia
Martinkó József

2014/5.

INTERJÚ: VÍGH LÁSZLÓ // FERENCZ MARCEL

FEJLESZTÉSEK: MILLENÁRIS VELODROM // NEMZETI KOSÁRLABDA AKADÉMIA // MÁTRAHÁZI EDZŐTÁBOR // TUSKECSARNOK // TARÓCZY BALÁZS NEMZETI TENISZKÖZPONT // NEMZETI KÉZILABDA AKADÉMIA // TÉRY ÖDÖN NEMZETI TURISTAHÁZ-FEJLESZTÉSI PROGRAM

Mellékletünk a Nemzeti Sportközpontok támogatásával készült

STADIONTÓL A TORNATEREMIG

A Puskás Ferenc Stadion, 2014 nyarán (MTI fotó/Beliczay László)

VÍGH LÁSZLÓ 2010 ÓTA IRÁNYÍTTJA A NEMZETI SPORTKÖZPONTOKAT (NSK), 2011 MÁJUSÁTÓL IMMÁR KORMÁNYBIZTOSKÉNT. FELADATA A KIEMELT SPORTLÉTESÍTMÉNY-FEJLESZTÉSEK ÉS SPORTBERUHÁZÁSOK LEBONYOLÍTÁSA. AZ EDDIG ELÉRT EREDMÉNYEKRŐL, A KÖVETKEZŐ ÉVEK TERVEIRŐL ÉS A SPORTLÉTESÍTMÉNYEK ÉPÍTÉSZETÉRŐL MOLNÁR SZILVIA KÉRDEZTE A FŐIGAZGATÓT.

Alapvetően milyen feladatköröket lát el a Nemzeti Sportközpontok? Az NSK az állami sportközpontok és olimpiai központok vagyongazdálkodója és üzemeltetője. Ez összesen több mint 40 ingatlanegységet jelent, beleértve természetesen az ország legfontosabb és legismertebb sportlétesítményeit is. Az NSK-hoz tartozik például a Nemzeti Olimpiai Központ és ennek részeként a Puskás Ferenc Stadion, a Millenáris Velodrom, vagy éppen a Gerevich Aladár Nemzeti Sportcsarnok, de mi üzemeltetjük a legjelentősebb vidéki olimpiai központokat, vagy ahogy a sport-szerető közönség ismeri, edzőtáborokat: a tatait, a dunavarsányit, a sze-

A Népstadion/Puskás Ferenc Stadion homlokzata, 1953 (fotó: Nagy Gyula/Fotrepan)

gedit és a mátraházit, és ne feledkezzünk meg a vizes sportokról sem! Az NSK-hoz tartozik a Nemzeti Úszó és Vízilabda Olimpiai Központ, vagyis a margitszigeti sportuszoda, a Császár–Komjádi uszoda, a Kőér utcai uszoda és például a sokak által kedvelt balatonfüzfi uszoda is. A csarnokok, uszodák és sportpályák üzemeltetése mellett másik kiemelkedő fontosságú feladatunk a létesítmények fejlesztése. Ebbe természetesen beletartozik a már működő ingatlanok helyreállító-fejlesztése és újak építése is. Nagyon fontosnak tartom a Nemzeti Köznevelési Infrastruktúra Fejlesztési Programhoz kapcsolódó beruházásokat is, amelyek elsősorban a mindennapos testnevelést és a fiatalok egészségmegőrzését támogatják. Érdeemes megemlíteni a szabadidős-sportokhoz kapcsolódó fejlesztéseket, vagyis a Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési programot is. Jelenleg a turistaházak megújítása és korszerűsítése zajlik, ezután következhetnek – terveinknek megfelelően – a vízi, a kerékpáros és a lovas turizmushoz kapcsolódó fejlesztések.

Vannak kiemelten kezelt projektek a sportlétesítmény-fejlesztések területén?

Ez azért fontos kérdés, mert kiemelt lehet egy létesítmény annak sportági szerepe miatt, de kiemelt lehet nemzetgazdasági szempontból is. Számunkra mindkettő egyaránt lényeges. Nyilván minden nézőpontból a Nemzeti Olimpiai Központ és benne a Puskás Ferenc Stadion átépítése a legfontosabb, de például a 2011-es szegedi kajakkenu világbajnokságot megelőző fejlesztésekkel az egész világ előtt kellett „bizonyítani”. De hasonló fontossággal kezeljük az júliusi vízilabda Európa-bajnokságra készülő Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda 800 millió forintos fejlesztését is.

Nem ritkán régi létesítményekről van szó, java részük 1920 és 1970 között épült, és csak a 80-as években történtek itt-ott kisebb fejlesztések, tehát igen idős épületállományról beszélünk.

Valóban így van, és a '80-as években is inkább toldozás-foldozások történtek, félmegoldások születtek. A mai korban elképzelhetetlen, hogy elmegy a sportoló az edzőtáborba, és nincs wifi, nincs hűtőszekrény vagy megfelelő méretű ágy. Ha ezeknek a régi létesítményeknek a gépészetét nézzük, akkor is roppant elavult rendszereket találunk. De nagyon fontos hangsúlyoznom, hogy teljes körű létesítmény-fejlesztést végzünk: a legnagyobb stadiontól a legkisebb tornateremig. A mi munkánk egyébként jóval több annál, mint hogy épületeket újítunk, korszerűsítünk vagy újakat építünk. Gondoljon például arra, hogy a labdarúgáson kívül eddig nem létezett Magyarországon akadémiai képzés. Jelenleg tehát nincs olyan kézilabda- vagy kosárlabda-pályánk, ahol egy időben több csapatnak átfogó edzéseket lehetne tartani úgy, hogy az adott létesítményben az oktatásra, a kollégiumi elhelyezésre és például

A Népstadion/Puskás Ferenc Stadion a megnyitő napján: 1953. augusztus 20-án (fotó: Kovács József/Forrepan)

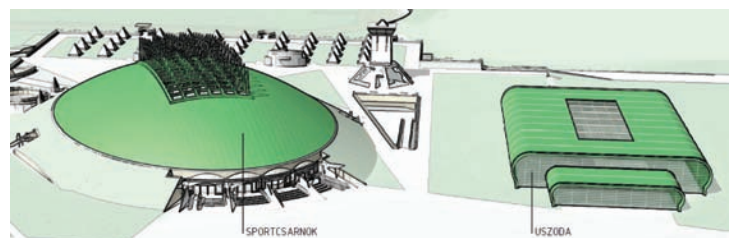
a diagnosztikai funkcióra is legyen lehetőség. Ez a szisztéma elengedhetetlen a minőségi felkészüléshez, így nem csoda, hogy egyre több sportág próbálkozik az akadémiai típusú képzési rendszer kiépítésével. Ide lehet sorolni most már a foci mellett a kézilabdát és a kosárlabdát, de a Magyar Judo Szövetség is átvette – Pakson már építünk egy létesítményt számukra. A tornaszok például Békéscsabán indítják majd el az akadémiai rendszert, de a vívás és az úszás is csatlakozni kíván az akadémiai szisztémához. Ha ebből az irányból tekintünk a fejlesztésekre, látható, hogy az egész magyar sport, sőt, azt is mondhatom, hogy a magyar ifjúság jövője szempontjából is fontos, amit csinálunk. A sportági szövetségek úgy tudnak megfogalmazni hosszú távú szakmai koncepciókat, hogy az infrastruktúra oldaláról ehhez biztosítottak a legkorszerűbb feltételek.

A létesítmény-fejlesztések egy külön ága a köznevelési infrastruktúra fejlesztése. Ennek mi a lényege?

Hivatalosan Nemzeti Köznevelési Infrastruktúra Fejlesztési Programnak hívjuk, de a legfontosabb cél és üzenet sokkal egyszerűbb, mint a neve. A rendszerváltás után 25 évvel még mindig számos olyan város és kisebb település van az országban, ahol a legalapvetőbb oktatási és sportolási feltételek sem adóttak. Vagyis miközben nemcsak itthon, hanem külföldön is sportnagyhatalomnak tartják Magyarországot, az ehhez szükséges sportinfrastruktúra még az alapfokú oktatásban sincs meg. A program első körében 25-25 uszodát és tornatermet fogunk építeni, főleg járási központokban, valamint jó néhány településen tantermeket is építünk.

Uniói vagy állami pénzből valósulnak meg a fejlesztések?

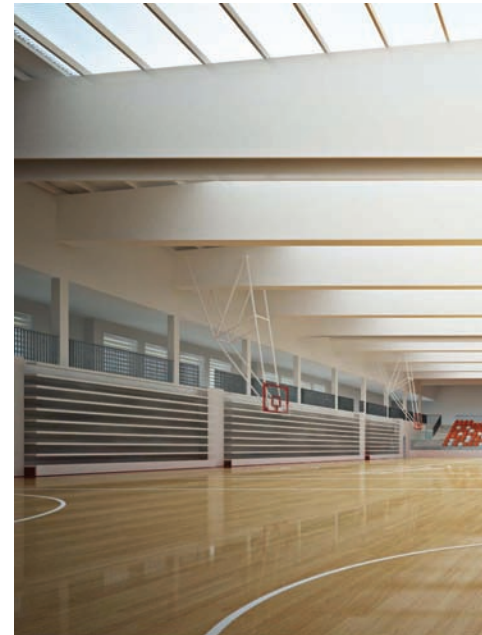
Uniói fejlesztések csupán az energiaracionalitást érintő területeken állnak rendelkezésünkre, de a beruházások teljes méretéhez képest ezek nagysága elenyésző, mindössze 500-600 millió forint, ami ráadásul nagyon nehezen hívható le. Az Európai Unió nem is nagyon támogatja a sportfejlesztéseket, vagyis a kérdésre a válaszom, hogy ezek teljességgel állami finanszírozású projektek.

A Millenáris Velodrom madártávlati látványtervének a Stefánia út felőli nézete

Mi a fejlesztések befejezésének végső határideje?

Projektenként beszélhetünk csak záró határidőkről. Az elmúlt években is több korszerűsítési munkát végeztünk el a létesítményekben, és folyamatosan adunk át kisebb-nagyobb beruházásokat. A következő hónapokban készül el például a Tüskecsarnok, a mátraházi átépítés első szakasza és több csónakház is. 2015 szeptemberéig a tervek szerint át fogunk adni 25 tanuszodát és 25 tornatermet. A Puskás Ferenc Stadion bontása is nagyjából jövő szeptemberben kezdődik, az átadás dátuma pedig 2018 tavasza. Kiemelkedően fontos projektünk a Dagály uszodakomplexum felépítése is, ezt szeretnénk 2016 végére befejezni, hogy a 2017-es junior úszó-világbajnokságot, illetve a 2021-es felnőtt vizes vb-t tökéletes körülmények között rendezhesse meg Budapest.

Az építész szakmán belül állandó a zúgolódás amiatt, hogy néhány kivételtől – Skardelli György, Váncza László és Ferencz Marcel – eltekintve nem nevesítik a tervezőt.

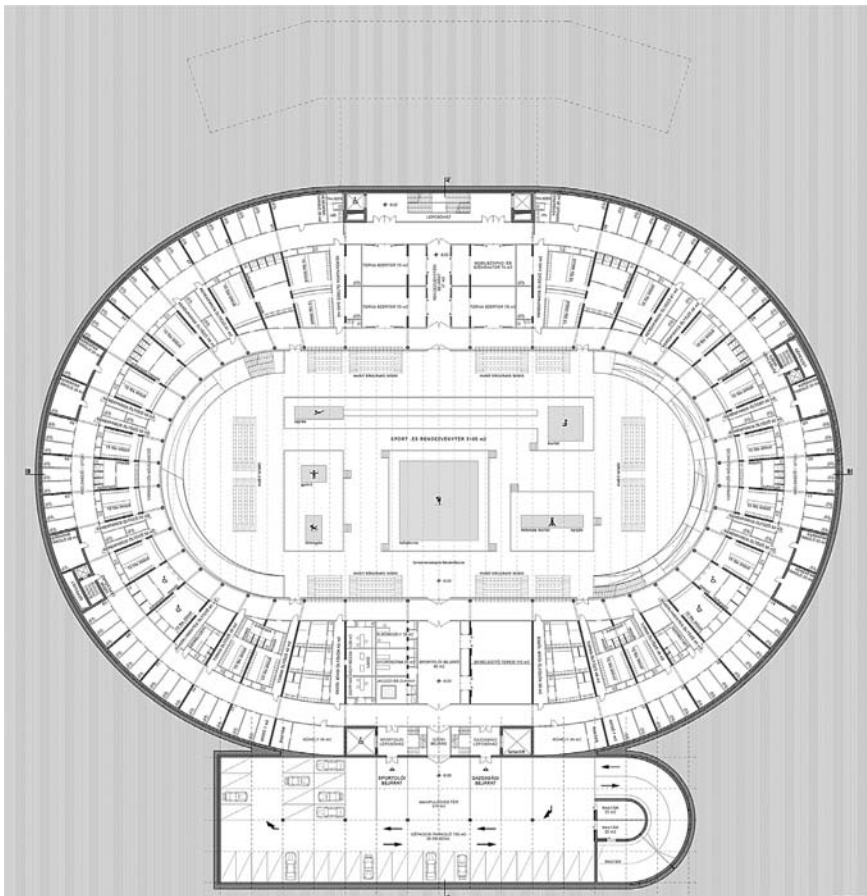
Meglep, amit mond, mivel számunkra nem volt kérdés: ha megkérdezik, akkor természetesen közöljük a neveket. Ez nem titok, nem is lehet az, hiszen közpénzekről van szó, így ezek az adatok is nyilvánosak. Már a fejlesztői munkánk legelején nagyon körültekintően jártunk el az építésszel szemben. Fontos számunkra, hogy sok hazai építésszel hozunk helyzetbe a fejlesztések által, hogy minél több ilyen jellegű referenciájuk legyen. Úgy látom, hogy ezen a tervezési területen hiány érezhető, ami nem az építésszel hibája, hanem egyszerűen évtizedek óta nem volt lehetőség ebben a műfajban és ilyen volumenben dolgozniuk.

Beszélgünk kicsit a Puskás Ferenc Stadionról. Ismert néhány látványterv, de úgy tudom, még lesznek változtatások az első, nyilvánosságra hozott tervhez képest.

A legújabb koncepciótervek már megvannak, hamarosan be is mutatjuk azokat és év végére várhatóak a kiviteli tervek. A közbeszerzés kiírását nagyjából 3-4 hónappal követi a kivitelezők kiválasztása. Egy hasonló méretű stadion felépítése 2-2,5 év, ez esetünkben, tekintettel az épület korára, jellegére, kicsit hosszabb lesz, 3-3,5 évvel számolunk, de 2018 tavaszán azért szeretnénk átadni a stadiont. Ami a formát illeti: karcsúbb, egyáltalán szabályosabb lett az épület, az első tervekhez képest sokkal átgondoltabb, energiatakarékosabb. A szerkezet áttervezésével közel 50 ezer négyzetméterrel lesz kisebb, miközben a nézőtér mérete, befogadóképessége nem változik. Alapvetés, hogy a nyugati pilonsor megmarad, sőt, befejezzük a keleti oldalon is, és ezen belül – ez a „stadion a stadionban” koncepció lényege – lesz majd a 65 ezres új stadion. Az új és a régi lelátó közötti részeket pedig befedjük, így nem csak a labdarúgók, hanem több más olimpiai sportág képviselői is használhatják majd Magyarország új stadionját.

Milyen kivitelezési költséggel számolnak?

Székenként, az UEFA javaslatára, 3-4000 euróra löttük be az árat, a kivitelezés végösszege 80-100 milliárd forint lesz. A költségek szemléltetésére említek két szélső értéket: a közelmúltban a legkisebb, 1450 euró/szék költséggel a spanyol Espanyol stadionja épült, a legdrágábbnak pedig a Wembley és a varsói stadion bizonyult, 11 ezer euró/szék aránnyal.

Nemzeti Kosárlabda Akadémia (Pécs), belsőtéri látványterv

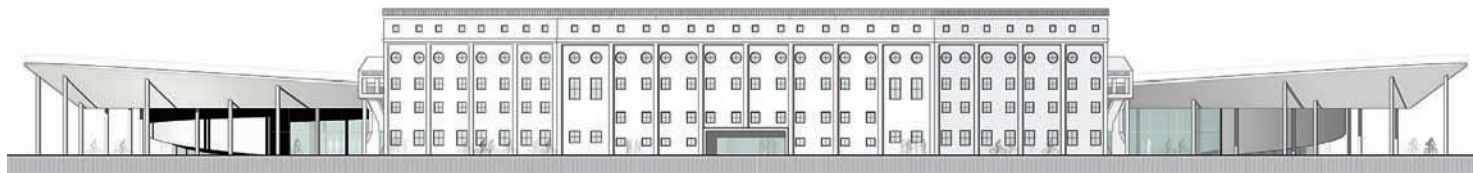

Mátraházi Edzőtábor, belsőtéri látványterv

A fontossági sorban hol kapott helyet az építészeti szempont? Menyire kellett az új vagy a helyreállított-fejlesztett épületnek jelentősnek, értékelhetőnek lennie?

Legelő. Ha a Dagály-fejlesztés látványtervére pillant, egyértelmű, hogy a Duna közelsége alapvető szempont volt a hullámzó homlokzat kialakításakor. A Ferencz Marcel által tervezett új uszodakomplexum nagyon látványos és eredeti formát kapott, ugyanakkor ez nem „csak” látványépítészet, inkább a szerepének abszolút alárendelt, többfunkciójú épület, ahol sportversenyek megrendezésén túl a szabadidő hasznos

eltöltésére, vagy konferenciák megrendezésére alkalmas terek is megtalálhatók. Visszatérve a kérdésre: minden fejlesztés esetében fontosak az építőművészet szempontjai! Olyan létesítményeknél, mint például a Nemzeti Olimpiai Központ – területén a Puskás Ferenc Stadionnal –, ráadásul szinte tapintható a múlt, az építészeti alapok és a területhez kapcsolódó kulturális emlékezet által. Ezek megéretté, megragadásához értelemszerűen olyan szakmai alázatra és olyan kulturális dekódolásra van szükség, amire csak magyar építészek képesek.

SZILÁGYI ÁRON LEGYÜNK SPORTOLÓ NEMZET!

Szilágyi Áron vívó mindössze 22 évesen nyert a londoni olimpián egyéniben kard aranyat. Ha elkészül a „stadion a stadionban” koncepció alapján megvalósuló új Puskás Ferenc Stadion, a magyar válogatott tagjaként ő is egy vadonatúj vívócsarnokban készülhet majd.

„A Nemzeti Olimpiai Központ egyértelműen újjáépítésre szorul, ezért örülök a kezdeményezésnek. Remélem, hogy a mostani tervek valóra válnak, és valóban egy új edzőcsarnokot kap a sportág.”

Szilágyi Áron annak kifejezetten örül, hogy a hamarosan megújuló Nemzeti Olimpiai Központban több sportág legjobbjai edzhetnek majd együtt, egy nagy területen: „Inspiráló más sportágak versenyzőivel találkozni, mert mi, vívók egyébként a többiekől eléggé elszigetelten készülünk. Jó, ha el tudunk lesni

trükköket másoktól: ki hogyan készül, de már önmagában az is jó, hogy ha csak egyszerűen együtt vagyunk és megismerjük egymást.”

A gimnazistaként országos matematika-versenyeken is remeklő vívónak klubjában nagyon pozitív tapasztalatai vannak a körülményekkel kapcsolatban.

„A Vasas vívótermét pont egy éve újjátöltötték fel állami támogatásból, azelőtt egy meglehetősen elhasznált termecske volt. A gépek javát alig lehetett használni, de a zuhanyzók és a világítás állapota is hagyott kívánnivalót maga után. Most ez szerencsére teljesen rendben van, ráadásul, ahogy egyre több vívóterem épül és újul meg, sokkal könnyebb gyerekeket bevonni a sportágba, fejleszteni az utánpótlást, teret adni a hobbívívásnak, munkához juttatni edzőket.”

Azt azért nem állítaná, hogy minden rendben van, az „nagyon nagy elbizakodottságra vallana”. Számos iskolában járt, így a mindennapos testnevelésről vegyes tapasztalatokat szerzett, ám azt állítja, igenis jó kezdeményezés „erőltetni”, hogy a gyerekek sportoljanak. „Mint vívó örülök, ha egy gyerek történetesen a vívást választja, de nem ez a lényeg! Ismerjenek csak meg több sportágat, és szeressenek bele az egyikbe, legyen több focista, kézilabdázó, hogy valóban sportoló nemzetté válhassunk.”

(Ujlaky István)

TORNATERMEK, TANUSZODÁK, TANTERMEK

A Nemzeti Köznevelési Infrastruktúra-Fejlesztési Program

Egy egész generáció számára Gothár Péter filmrendező és Bereményi Géza író 1981-ben forgatott, Megáll az idő című klasszikusa mutatta be legpontosabban, milyen egy tipikus, lepusztult középiskolai tornaterem. A jelenetben Rajnák, az iskola rettegett tanára is beáll kosarazni, miközben a főhős kamasz az öltözőben pikáns fotókkal üzletel. Izzadságtól párás, hámló vakolatú, elnyűtt palánkú, bordásfalú, repedt parkettájú tornaterem. Diákok, tanárok számára egyaránt alkalmatlan hely. Építészetileg értékelhetetlen minőségű tér. Olyan múlt képe ez, ami ugyan valószínűleg sokat változott az utóbbi évtizedekben, ugyanakkor átfogó fejlesztési stratégia hiányában még mindig találhatunk az országban olyan iskolákat, amelyek tanulói majdnem hasonló körülmények között kénytelenek eltölteni napi testnevelésóráikat. Pedig nekik is létszükséglet lenne, hogy igényeiknek megfelelő tornatermek, tanuszodák álljanak rendelkezésükre.

Építészeti tervezés tekintetében egyébként jutalomjátékról van szó, ha a "köznevelési infrastruktúra program" keretében készülő tornaterem- és tanuszoda-típusokról beszélünk.

A kötött, ugyanakkor kristálytisza funkció-, méret- és költségkeret-korlátok között az építészeti kreativitás gyakran szárnyakat kap. Tiszta, pontosan lefektetett igényekkel kell ilyenkor a tervezőnek megbirkóznia, ráadásul az ország szinte minden polgárának van jó vagy rosszabb "tornaterem-élménye", vagyis a feladat életközeli. Némiképp színesíti az összképet, hogy a típustervek különféle változatainak végül egy település épített környezetében kell megtalálnia a helyét. Végeredményben a program célja, hogy európai színvonalú tornatermek, tanterem és tanuszodák épüljenek ország-szerte. Erre a 2014-es költségvetésben kilencmilliárd forintot különített el a kormány, ami igen jelentős összegnek tűnik.

Hogyan is néz ki tervezői oldalról a típusterv megalkotása, majd adaptálása? Első körben a programban részt vevő projekthelyszínek adott infrastruktúráját mérik fel a tervezők, illetve a gyerekek jelenlegi és várható létszámát is figyelembe veszik. Az elemzés eredményeképpen lesznek olyan helyszínek, ahol komplett iskolafejlesztéssel számol az NSK, máshol a kidolgozott típustervek alapján épülnek tornater-

mek és tanuszodák. Az előkészítés során kiderült, hogy a program első körében 20-25 konkrét tervezés indul el. A támogatott településeken számos esetben évtizedek óta nem volt tanteremfejlesztés: teremszámában és felszereltségük tekintetében is jóval alatta maradnak az elvártak. Példának okáért a támogatottak körében található Heves megyei Ecséd ötvenéves általános iskolájában (ahová jelenleg 187 diák jár) soha nem volt tornaterem, a testnevelésórákat jobb híján tanteremekben, az udvaron vagy egyszerűen csak a folyosón tartották meg. Az előkészítés alapján most már egyre biztosabb, hogy Ecséden a 2015/2016-os tanévtől egy új, öltözőkkel, kiszolgálóhelyiségekkel felszerelt, 746 m² hasznos alapterületű tornaterem várja a diákokat. A főépület mellett felépítendő csarnok folyosóval csatlakozik majd az iskolához. A típustervek közül a legkisebb az ún. "tomaszoba": 436 m² hasznos alapterületű. A három tornaterem-méretkategória közül a legnagyobb összes hasznos alapterülete 1639 m², míg a tanuszoda mérete 950 m².

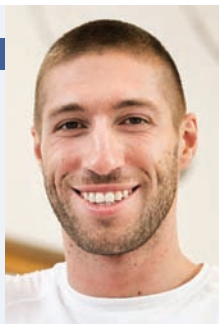
A tornatermek mellett tehát típustervek alapján épülnek majd tanuszodák is szerte az országban. A feszített víztükrű, részben állítható fenéklemezű, 25 méteres tanmedencékkel megépülő uszodák nem csupán a gyerekek (a helyi iskolákban tanulók és óvodások) úszásoktatását szolgálják, de a felnőttek is használhatják majd.

Tornaterem- és tanuszoda-program

Építető: Nemzeti Sportközpontok

Felelős építész tervező: Láris Barnabás

Építész tervezők: Bors Eszter, Börzsönyi István, Gulyás Gábor, Remenár Tamás, Szabó László, Szák Kocsis Ákos, Urbán Erzsébet

BERKI KRISZTIÁN FELLÉLEGEZHETNEK A VIDÉKI KLUBOK

A tervek szerint a Nemzeti Olimpiai Központ-hoz tartozó Millenáris Velodrom a kerékpár-mellett a tornasport új budapesti központja lesz. Ha elkészül, új helyen készülhetnek majd az ország legjobb tornászai, köztük Berki Krisztián olimpiai és világbajnokok versenyző.

„Kíváncsian várjuk, hogy milyen lesz a létesítmény. Bízom benne, hogy a végső kialakításnál a sportolók és az edzők véleményét is kikérik majd. Az új szerek beszerzésénél például létfontosságú, hogy a lőtől a felemáskorlátig mindegyikből a legmodernebbet tudjuk használni, mert csak így lehet felvenni a versenyt a világ legjobbjával.”

Az Év Sportolójának kétszer is megválasztott Berki a vidéki klubok szempontjából is kulcsfontosságúnak tartja a fejlesztéseket. „Csak egy példa: ha mi új tornaszereket kapunk, akkor az általunk korábban használt

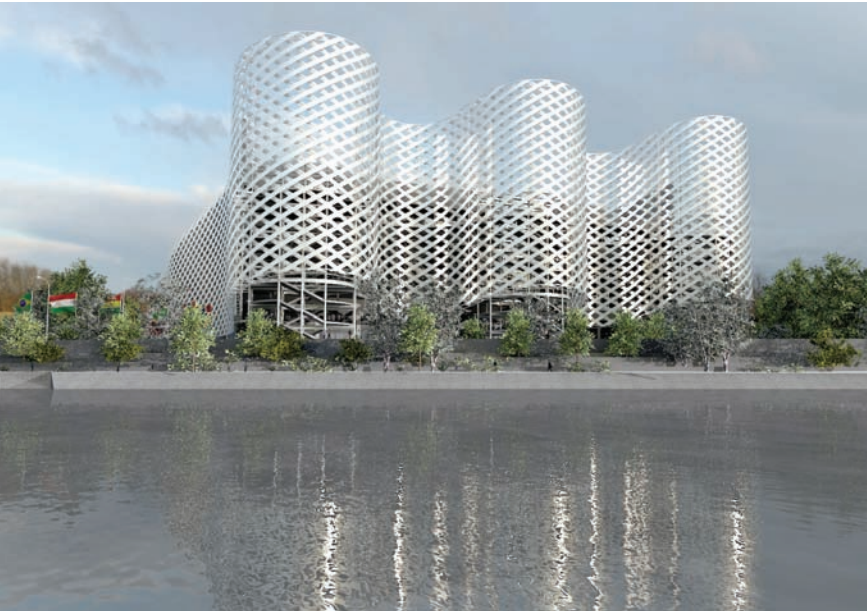
felszerelés lekerül a kisebb klubokhoz. Sok esetben ez a vidéki egyesületek túlélését jelenti, amelyek az ilyen segítség nélkül lehúzatnák a rolót – ráadásul így erősödni tud egy kicsit a vidéki bázis.”

Az olimpiához fűződő személyes emlékei alapján ugyanakkor azt mondja, „még nagyon gyerekcipőben járunk Londonhoz képest. Főleg azért nagy a különbség, mert ott már a kétezres évek elején megkezdődtek a fejlesztések, többek közt ennek lett az eredménye a brit csapat kiváló szereplése a 2012-es nyári játékokon.”

(Ujlaky István)

A DAGÁLYRA BEHULLÁMZIK AZ ÉG

Fotó: Bujnovszky Tamás

A 2021-ES BUDAPESTI ÚSZÓ-VILÁGBAJNOKSÁGNAK IS HELYSZÍNT ADÓ DAGÁLY ÚSZÓKOMPLEXUMOT 2016-BAN TERVEZIK ÁTADNI, LESZ IDŐ A BEÜZEMELÉSRE. A TERVEZÉSI FÁZIS MOST KEZD LETISZTULNI, AMELYNEK FŐ KONCEPCIÓJÁRÓL FERENCZ MARCEL DLA VEZETŐ TERVEZŐT BÁN DÁVID KÉRDEZTE.

Milyen előzmények után kapták a megbízást?

A történet 2006-ban kezdődött. A Puskás Stadion tervpályázatán megsztott első díjat nyertünk. Ez az anyag, egy látványfilmmel kiegészítve, bekerült a 2012-es Eb pályázatába is. Amikor a 2021-es vizes világbajnokság megrendezésére pályázott az ország, elővették a sikeres tervpályázatunkat és filmünket; ez az út vezetett a felkérésig.

Mikor kezdtek bele a tervezésbe?

2013 tavaszán kaptuk meg a FINA (Nemzetközi Úszósövetség) pályázati programját. Ennek ismeretében készülhetett el egy átfogóbb

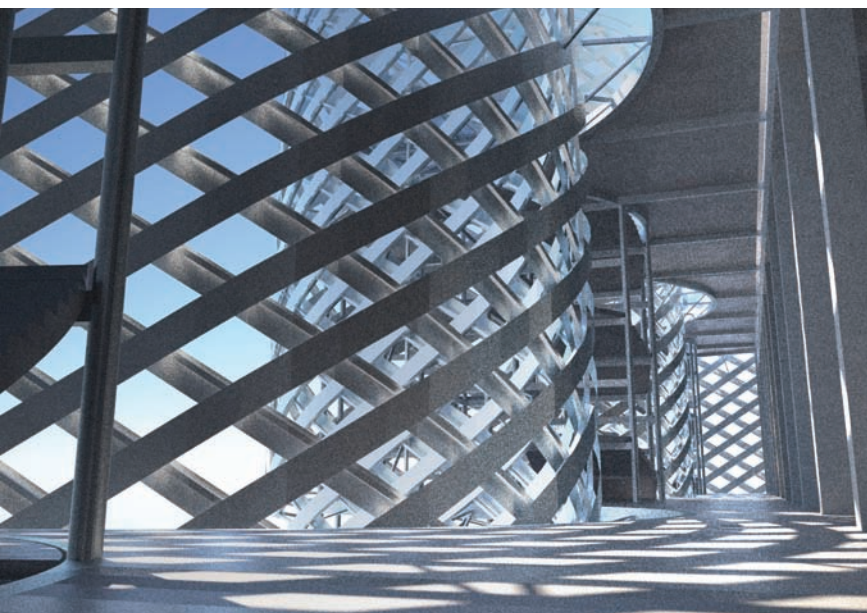
koncepció a terület hasznosítására. Logikus, hogy a verseny idején a Császár-Komjádi Sportuszoda edzőhelyként, bemelegítőközpontként működhetne, a margitszigeti Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda a vízipólónak adna otthont, és az újonnan megépülő Dagály-úszókomplexumban lennének az úszó-, műugró-, szinkronúszó versenyek, valamint a vízilabdadöntők. A három intézmény nagyjából egy három kilométeres sugarú körön belül helyezkedik el, gyalogosan és kerékpárral is jól bejárható, ideális egy ilyen nagy esemény megszervezésére. Mindhárom uszoda jó adottságú, forrásvizeik is vannak. Mivel a Dagály amúgy is fejlesztésre vár, felmerült az a koncepció, hogy az északi Duna-parti szakaszon legyen sportközpont, a déli, Duna-parti városközpont mintájára, amely a kultúráé lett a MÚPA-val és a Nemzeti Színházzal.

Csak a Dagály, vagy a környezetének fejlesztését is érintené a koncepció?

Korábban készült egy olyan átfogó fejlesztési terv, amelyet a főváros és a XIII. kerületi önkormányzat is jóváhagyott. Ez nem csupán a fürdő területére terjedt ki, hanem a Népfürdő utca túloldalára is szállodafejlesztéssel, lakópark-építéssel, gyalogutak nyitásával a Váci út felé. A válság miatt ez részben módosult, de mindig kiemelt eleme maradt, hogy a strand Népfürdő utcai térfalát rendezzék.

Maga a fürdő 2000-ben és 2002-ben azért kis lépésekben megújult.

Ezekből a fejlesztésekből majdnem minden vízfelület megmarad, csupán egy vese alakú medence esik áldozatul az úszókomplexum megépítésének. Az új létesítménnyel viszont megduplázódik a vízfelületek mennyisége. A most beépítendő terület határa a folyó, a Népfürdő utca, északon pedig a Dunába érkező Rákospatak. A területen található műtárgyak nem helyezhetők át, azonban nem csak ez szabta meg a tervezés lehetőségeit, hanem például maga a Béke-kút, és annak ligetes környezete is. A forrás táplálja az egész területet és adja a strand 36 fokos vizét.

Mi volt a legnagyobb kihívás?

Olyan megoldást kellett találni, ahol alapesetben kényelmesen elfér 5000 ember, illetve a világbajnokság idején becslések szerint további 13 000, tehát összesen 18 000 főt befogadó objektumot kellett terveznünk. Nem lényegtelen kérdés tehát, hogy a világbajnokság ideje alatt hogyan tudunk elhelyezni ennyi embert. Mindemellett nem hagyhatam figyelmen kívül az építészeti szempontokat sem: a vb-re tervezett ideiglenes épületrészek eltűnése után olyan Dagály maradjon, amelyre büszkék lehetnek a budapestiek. Számos beépítési javaslat tanulmányozása után az épület fő hangsúlyát végül a Duna felé fordítottuk. A pesti Duna-partnak sajátos jellege van: a MŰPA-tól indul, szívében a Parlamenttel és tart egészen az Árpád hídnál álló magasházakig, illetve a Marina Part karakteres arculatáig. Ebbe a ritmusba illene bele a mi 25 méteres átlagmagasságú, de a Duna felé 30-40 méterre is felfutó épületkomplexumunk.

Az épület homlokzata rendkívül látványos.

Az épület a Duna felé vesz lendületet és 25 fokos emelkedéssel ível fel a végső magasságáig. Ennek oka a lelátószervezetből adódó legoptimálisabb tetőgeometria, másrészt ez a lendület, a hullámozás ad arculatot az épületnek – valamint ezzel a megoldással sikerült kikerülnünk az idősebb platókat is. A hasonlóan jelentős eseményekre emelt épületek nem csak a tervezőasztalon próbálnak ikonikusak lenni. Itt, a Kárpát-medencében húzódó Pannon-tengerben valaha élt lágymozgás hullámozik – magán a Dunán át – az épület homlokzatára. Viszont a 120 méteres homlokzati hosszúsághoz legalább 24 folyóméter lépcsőházi keresztmetszetre van szükség, hogy 5000 embert biztonságosan le tudjunk hozni. Ez három lépcsőházat jelent, ami egy dobozszerű épület homlokzatában szerintem vállalhatatlan. Ezeket a lépcsőházakat „hullámozzuk” körül, így a funkció és a forma követni tudja egymást. A hullám mint térfal és alaprajzi vonal elindul északról, körbelengi az épületünket és tart dél felé, és a Dagály fürdő épületvonalának irányába fordulva lehetőséget ad arra is, hogy a jövőbeni fejlesztések rá tudjanak kapcsolódni. Tehát ez az épület egy teljes koncepció indítóeleme lehet, persze kérdés, hogy ki és milyen módon folytatja majd. A 17 beépítési változatunk közül ez lett az a verzió, amelyhez mindenképpen ragaszkodom.

Fotó: Bujnovszky Tamás

Milyen szolgáltatásokat nyújt majd az épület?

A verseny idejére épült ideiglenes lelátó helyén egy 300 autó befogadására alkalmas parkolót alakítottunk ki. A közösségi közlekedésre épül elsősorban a versenyre való eljutás: a hajók az érkezők akár 60 százalékát is el tudják hozni a helyszínre, de a metróállomás is csak maximum öt perc séta, 600 méter mindössze. A BKK buszok, midi-buszok üzemeltetését vállalta. A biciklistákat új kerékpárutak és egy 500 férőhelyes tároló várja majd. A vb ideje alatt azonban a Dagály területének nagy részét igénybe kell vennünk, de a verseny végeztével minden kísérőfunkció eltűnik. Lebontjuk az ideiglenes tribünt, és ez az állványszerkezet máshol még használható lehet. Kapcsolódási síkjában mobil-üvegfallal zárjuk le az uszodát. Marad viszont az 50 méteres, 10 sávós, 3 méter mély medence, a műugrómedence és az 5000 fős állandó lelátó, és természetesen minden kiszolgálóhelyiség az öltözőktől a vendéglátásig. Ez a tér a nagyközönség számára is nyitva áll, de

◀ Az úszó-világbajnokságra készített plasztika formavilága volt az egyik ihletőforrás

a tervek szerint hetente rendeznék itt versenyeket is, amelyhez a lelátó alatt egy 50 méteres, 8 sávós bemelegítőmedencét is kialakítunk, és gyermekmedence is épül. A Duna felől, az emeleti szinten helyezkedik el az „előcsarnok”, egy 2200 négyzetméteres, multifunkcionális és reprezentatív tér, itt nagy rendezvények is szervezhetők. A felső szinten, akár az uszodai üzemtől függetlenül is működhet majd egy Dunára néző kávézó.

Milyen lesz a kapcsolat a Dunával?

Műszakilag az egyik fő szempont, hogy az árvízvédelmi védvonalat

kiepítsük a Duna-parton. Eddig a Dagály önerőből védekezett az árvizekkel szemben, hiszen a mostani védvonal a Népfürdő utcánál húzódik, de az új épülettel – és reményeink szerint idővel a strandnál felállított mobilgátakkal – ez megoldódik. De épül majd itt a komplexumot kiszolgáló hajóállomás is. Elsődleges cél egy parti sétány kialakítása. Korábban a rakpartot szerették volna egy kétsávós úttal idáig meghosszabbítani, ehelyett most egy zöld, pihenőteret kívánunk itt megvalósítani. Itt áll majd az alumíniumszínű épület, amelynek az anyaga kiválóan át tudja venni környezete tulajdonságait, így napközben olyan kék lesz, akár az ég.

ILLESZKEDÉS

A debreceni Nagyerdei Stadion

Szöveg

**Martinkó
József**

Építész:

Bordás Péter

Fotó:

**Bujnovszky
Tamás**

AMINT ÉPÜLŐ MÚZEUMOK, METRÓVONALAK, HIDAK, REPÜLŐTEREK, EGYETEMEK VAGY PIACCSARNOKOK VILÁGSZERTE ILLUSZTRÁLJÁK, LÉTEZNEK OLYAN KÖZBERUHÁZÁSOK, AMELYEK KÉPESEK EGY VÁROS IDENTITÁSÁNAK SAROKKÖVÉVÉ VÁLNI: EBBEN A SZEREBEN ÉVSZÁZADOKON ÁT TEMPLOMKAT, KATEDRÁLISOKAT ÉPÍTETT AZ ADOTT KÖZÖSSÉG, AMELY KULTURÁLIS ÉRTELEMBEN A MAINÁL SOKKAL HOMOGENEBB, TÁRSADALMILAG KEVÉSBÉ RÉTEGZETT, TÖREDEZETT ÉS STATIKUSABB VOLT. NÉMILEG ÁRNYALJA A KÉPET, HOGY ÉVSZÁZADOKON ÁT SZÍNHÁZAKAT, VAGY AMI TÁRGYUNK TEKINTETÉBEN MÉG ENNÉL IS FONTOSABB, SPORTARÉNÁKAT HASZNÁLTAK TEMPLOMKÉNT KÜLÖNBÖZŐ KULTÚRÁK.

Akik üvöltötték már tízezer felebarátjukkal együtt azt, hogy góóóó!, vagy éppen azt, hogy hajráááá!, azoknak kézzelfoghatóvá vált a csaknem tökéletes közösségi összetartozás érzése. Akik lógatták szomorúan az orrukat tízezer felebarátjuk társaságában, azoknak sem kell magyarázni, hogy mi az a társadalmi kohézió. Templomban és stadionban a világ hétköznapi logikája egy időre megszűnik annak érdekében, hogy közös

A megemelt közlekedő rámpák ívei között különféle teresedések alakulnak ki. A képen a rendezvénytér, amelyhez a földszinten fedett rendezvényhelyiség csatlakozik

tudatban, közös értékrendben oldódnak fel a közösség tagjai. Jó esetben néhány órára létrejön egy illúzió, egy modell, egy tökéletes mikrotársadalom, amit a hétköznapok rutinjává kellene tenni. Ha gyűlölet van a stadionban, az sem utal másra, mint a közösség belső egyensúlytalanságára, belső konfliktusaira, illetve a gyógyulás

utáni vágyra. Stadiont építeni tehát tanulságos vállalkozás.

Májusban a nagyközönség számára is megnyílt az újjáépített Nagyerdei Stadion Debrecenben. Nem tévedés újjáépítésről beszélni, mert a régi küzdőtér bejáratánál látható Borsos József tervezte, a húszas-harmincas évek korai téglamodern stíljében

épült kapuzatot megőrizték, jelezve azt a tényt, hogy az új stadion kontúrja minden centiméteren a régi sporttelep határvonalán belül maradt. Erre már csak azért is szükség volt, mert a debreceni Nagyerdő ezen szeglete is Natura 2000-besorolású, tehát fokozottan védendő természeti környezet. Olyan új, tervezett struktúra kellett, amely képes

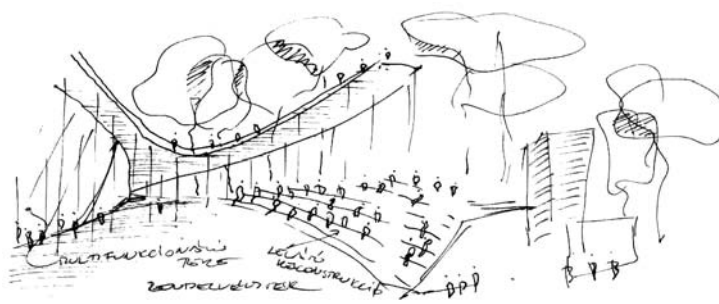
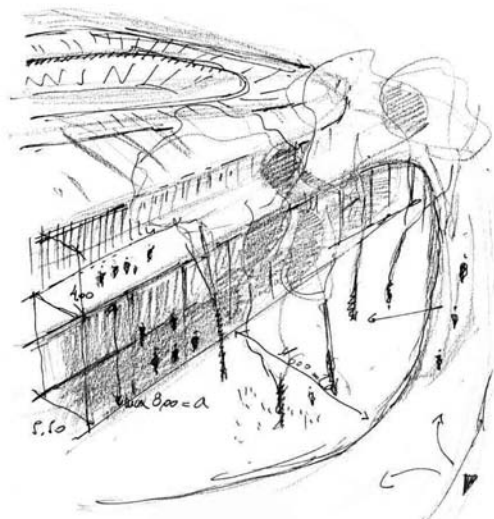
A közlekedők tartóoszlopainak ritmusa rímeli a park fatörzseinek látványára

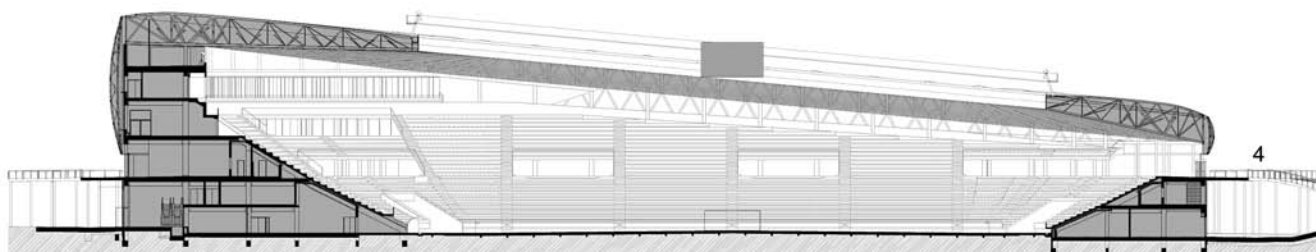
A tető tartószerkezetének átirata köszön vissza a lelátó piros-fehér rajzolatán

kiegyensúlyozni a mesterséges szerkezet és a természetes ökoszisztéma – stadion és erdő – óhatatlan aszimmetriáját. Egy stadion ráadásul működését tekintve annyira összetett, olyan sokrétű, hogy az építészeknek nem pusztán formákban, szerkezetekben és terekben, hanem

valódi folyamatok analízisének alapuló összefüggés-rendszerekben kellett gondolkodniuk. Végtelen számú apró összetevő, apró elem rendszerét kellett az építészet eszközeivel strukturálniuk, szem előtt tartva azt, hogy a város emblemikus középületén dolgoznak.

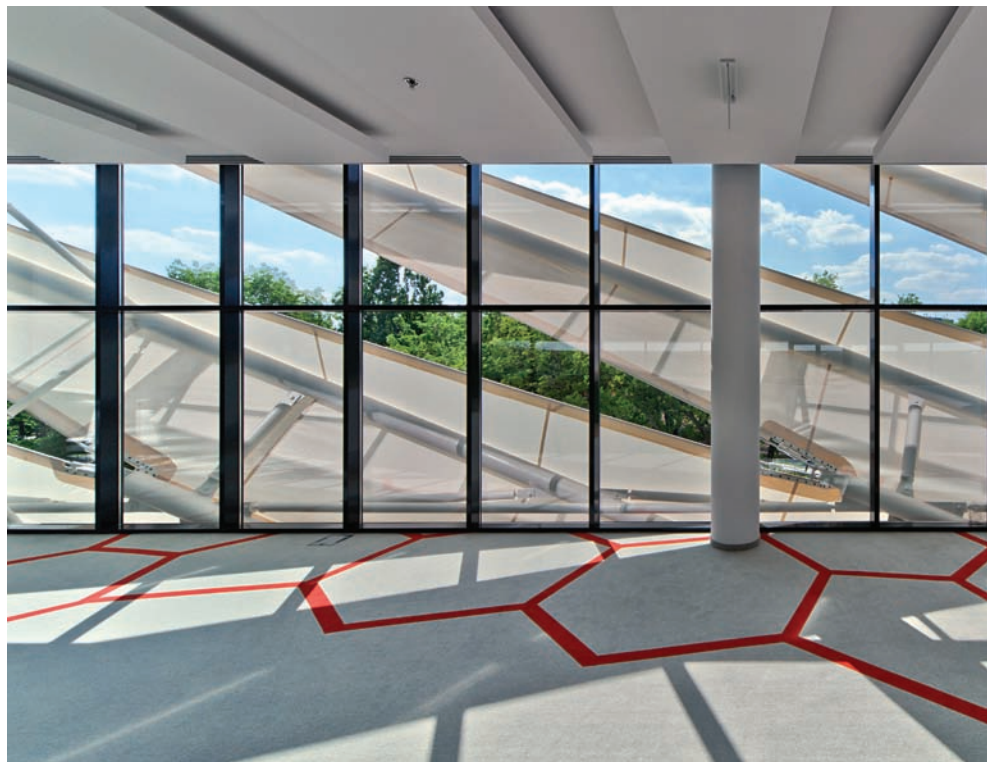
Debrecen sok tekintetben a Nagytemplom városa, ám most alkalom nyílt arra, hogy új, kortárs városi ikon szülessék. Úgy gondolom, Bordás Péter és munkatársai nagyszerűen megoldották ezt a feladatot, aminek kulcsfogalmáról a következőkben ejtenék szót.

A tartó- és vasbeton-szerkezetek kivitelezési minősége a lehető legmagasabb szintű

A stadiont burkoló membrán hasadékein keresztül nagyszerű kilátás nyílik a Nagyerdő fáira

Létezik az építészetnek egy olyan dimenziója, amely a legtöbb ember számára lehetőséget biztosít a véleményalkotásra. Ez a dimenzió a tetszik/nem tetszik kategóriánál mindenképpen árnyaltabb, valóban releváns, átélhető, látványos összetevőre világít rá. Az illeszkedésről van szó, amiről sokat beszélünk, de részletes analizését e fogalomnak ritkán adjuk. A Nagyerdei Stadion építészeti megfogalmazása az illeszkedés problematikájának, illetve az ezekre adható helyes válaszoknak kitűnő illusztrációja, ebből a szempontból valódi mestermű.

Mint már említettem, a stadion környezetében álló terebélyes fák alapvetően határozzák meg a téri helyzetet. Értelmezhető ez egyfajta téri sűrűségnek is, ami a fatörzsek, illetve a lombkoronaszint magasságában, vagyis vertikálisan különbözik. Erre rímelt a stadionépület két, vertikálisan – anyagában, színében, textúrájában, szerkezetében – is elkülönülő eleme, a felső látványos, membránburkolatú, örvényes hasítékokkal dinamizált puha idoma, illetve az alatta lévő

épületrész. Törzs és korona, vagyis a földben gyökerező „tartószerkezet” és az ezen ülő puha, mindig változó, terebélyes, égbe törő, élő, lélegző „felhő”. Lírai kapcsolat egy épületen belül, erre erősít rá a membránhéjazatot, tetőzetet tartó ágas-bogas belső acélszerkezet. Ráadásul, hogy az épület és a fák közötti absztrakt-strukturális és formai dramaturgia, az illeszkedés még látványosabb és szervezettebb legyen, hozzáadódik a levegőben látszólag szertelenül fel-le kanyargó futópálya-sétány, amely a stadion lelátóinak megközelítésén túl szinte bekíséri a környéken sétálókat a lombok közé. Mesteri, ahogyan a gyaloghídról a különféle rálátások, nézőpontok megnyílnak a stadion fehér karéjára, illetve ahogyan a közlekedésnek ez a szintje új téri, köztéri helyzeteket hoz létre a stadion körüli parkban.

A sétány oldottabb, lazább szövete a tökéletes illeszkedés, az épület és a fák közötti tömegviszonyok rendezése mellett a téri helyzetek különféle sűrűségére is rámutat. Így a nagyszerűen és okosan tervezett, vala-

mint pontosan kivitelezett lelátószerkezetek közlekedőin keresztül a stadionba érkező látogatót elementáris térélmény fogadja. Hirtelen távol ki a tér, melynek látványát tovább dinamizálja, hogy a tetőszerkezet, illetve a lelátók síkjai bebillennek, az ívek szintvonalai változnak.

Ritkán kaphatunk többet egy épülettől, főképpen akkor, ha műfaji okokból nagy méretről, hatalmas léptékről, bonyolult mérnöki struktúráról van szó. Mint ahogyan a fentiekben olvashatták, rendkívül sok összetevője, apró részlete van egy stadionépületnek, kezdve az öltözők, a sajtórészleg elhelyezésétől, kialakításától a világítás és az akusztika finomságáig. A Nagyerdei Stadion erényei kapcsán akár végeláthatatlan hosszúságú cikk írható. Mivel egy speciális köztérről, rendezvények idején szabadon látogatható épületről van szó, ezért ennek a cikknek a befejezését a nyájas olvasóra bízuk. Ha jó, ízlésformáló kortárs építészetet akarnak látni, utazzanak Debrecenbe.

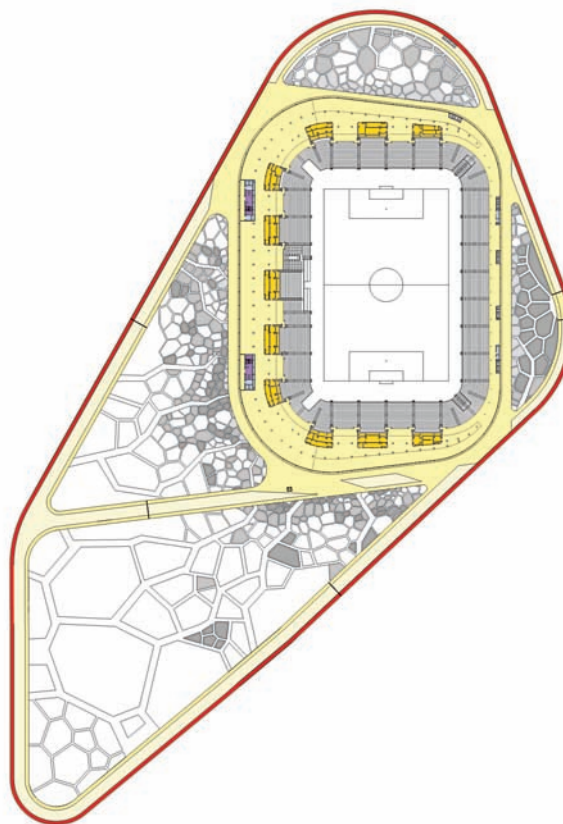
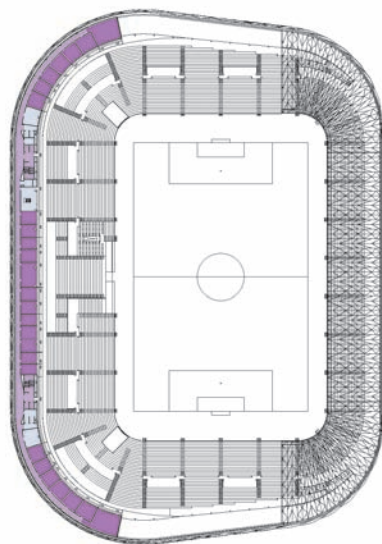
A közlekedők, illetve a közlekedőkön lévő futósáv éjjel-nappal nyitva áll

A hazai csapat öltözőjében a szekrények íves elhelyezése is a csapategységet erősíti

Felelős építész tervező:

Bordás Péter

Tervezés:

2012-2014

Befogadóképesség:

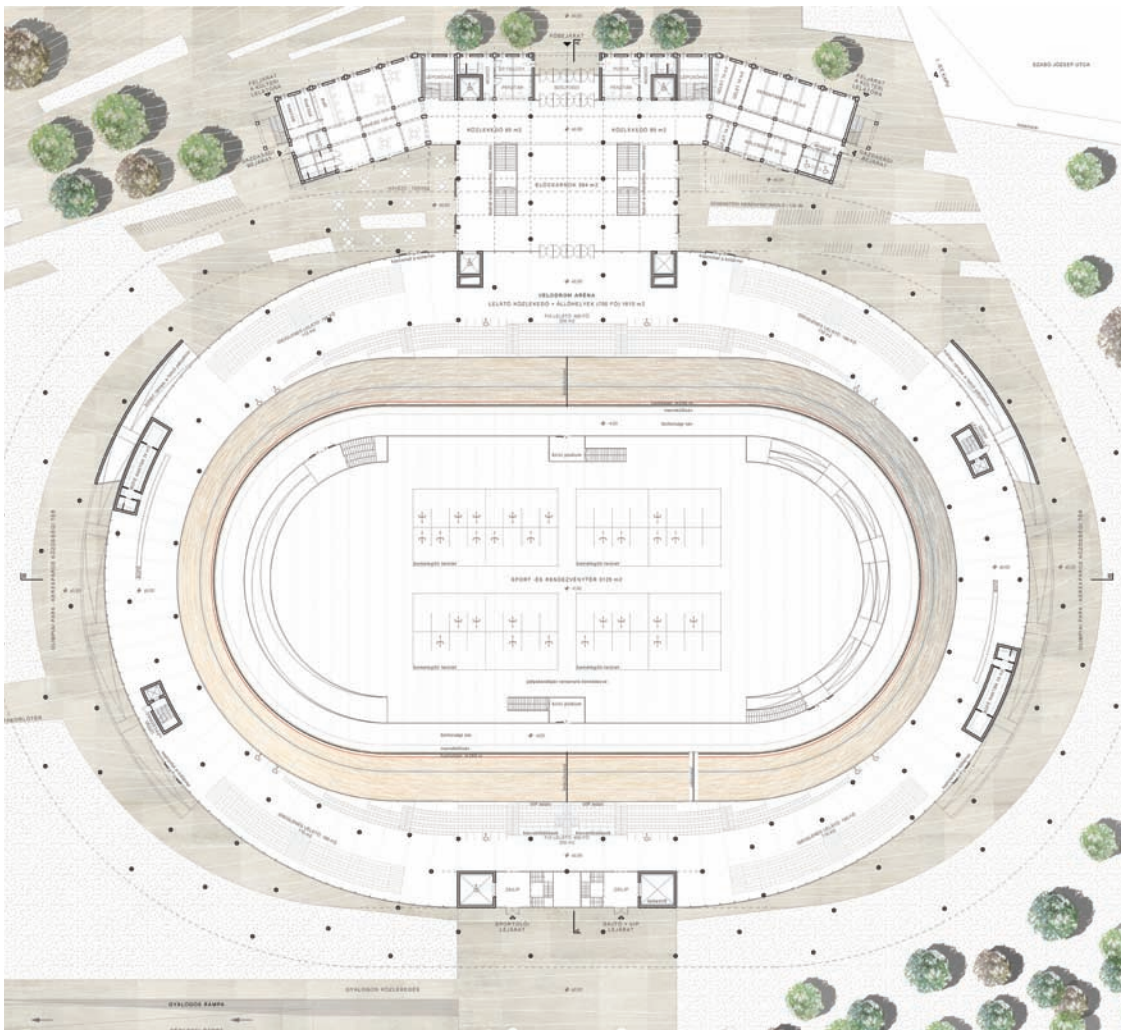
20 020 fő

Az intelligens világítási rendszernek köszönhetően a stadion éjszakai látványa is megunhatatlan

MILLENÁRIS VELODROM

Talán nincs nagyobb megtiszteltetés egy épület tervezője számára, mint amikor az épülete a polgároktól városi szlengben olyan becenevet kap, amely kedves és találó. A londoni olimpia kapcsán ez történt a Hopkins Architects kerékpárszarnokával, amit a méltán népszerű burgonyaszírom után Pringle-nek neveznek városszerte. Véletlen ugyan a párhuzam, de van Budapesten egy olyan épület, amely történetesen ugyancsak kerékpárpálya, és amit 2006-ban a civil társadalom összefogása mentett meg a lebontástól. Legyen szó élversenyzőről vagy városi biciklistáról, a Millenaris Velodrom épülete egy csapásra valódi városi közüggé vált.

A Nemzeti Olimpiai Központ területén álló Millenaris Velodrom felújított épülete a hazai sport- és építészettörténet jelentős emléke. A korábbi nevén Millenaris Sporttelep eredeti terveit Neuschloss Marcell és Neuschloss Ödön készítette 1895-ben. Az építmény a milleniumi rendezvénysorozathoz készült, és 1896. május 14-én nyitották meg. Érdekes adalék, hogy itt köszöntötték az első újkori nyári olimpiai játékokról, Athénból hazatérő sportolóinkat, köztük az első olimpiai bajnokunkat, Hajós Alfrédot is. Nem csupán zárójel megjegyzés, hogy ő lett az 1928-as újjáépítés vezető tervezője...

Némiképpen rimel a 2006-os civil összefogásra, hogy a Neuschloss-féle, ideiglenesként kezelt, mesterséges világítással (!) felszerelt eredeti épületet a sportegyesület és a városlakók közös akarata mentette meg az elbontástól, így kerülhetett sor az 1928-as, Hajós-féle fejlesztő-újjáépítésre is. Ekkor Európa legkorszerűbb és leggyorsabb versenypályájaként született újjá az építmény. A versenypálya dőlésszögét a korabeli nemzetközi szabályok szerint alakították ki: a fordulóban 38,9, az egyenesekben pedig 12 fokok volt. A versenyszabályzatnak megfelelően ekkor alakult ki a pálya hossza is: 415 méter. A célegyenesben 3000 néző befogadására alkalmas fedett lelátó várta a látogatókat. Az aréna kontúrját követve egy ovális alakú lépcsősort is építettek, amelyen további 11 000 néző drukkolhatott a versenyzőkért.

A második világháború utáni évtizedektől a Velodrom fokozatos hanyatlásával szembeülhetett a város. Valóságos csoda, hogy megmenekült és jelenleg az NSK kiemelt sportinfrastruktúra-fejlesztései között szerepel az épület felújítása. A Millenaris Velodrom rekonstrukciójára 2013 szeptemberében kiírt nemzetközi pályázatot a Váncza Művek építészstudio terve nyerte el. A hagyományokra és értékekre

alapozott tervükben a tömegsportra is nyitott, professzionális létesítményt képzeltek el, amely egyszerre két sportág, a kerékpár- és a tornasport központja lesz. Tehát az eredeti építészeti program bő száz év elmúltával rendhagyó módon alakult át.

Az alagsor a parkolószint. Az épület középtengelyére szerkesztett bejárat mellett, a faburkolatú pályával egy szinten jegypénztárakat, portát és épületfelügyeleti helyiségeket terveztek. A Hajós-féle épület földszintjén kávézó, üzlethelyiségek, kerékpárszerviz, első emeletén társalgó és osztott belsőterű előadó, a középfolyosós rendszerű oldalszárnyakban

irodai és klubfunkciók kialakítását tervezik. Az épület második emeletén kaptak helyet az öltözők és egy közösségi klub, de erről a szintről lehet majd kilépni a fedett, külső lelátókra is. Ez a lépcsőzetes metszetű födém szerkezet, eredeti funkcióját megőrizve, az új stadion zárófödémjéből formált, 400 méter hosszú, szabadtéri kerékpárpálya lelátójaként szolgál majd. A közösségi sportot támogató kültéri pálya akadálymentesített rámpákon közelíthető meg az épületet övező parkból indulva; utóbbi területén BMX-versenyek mobil rendszerű gyakorló pályáit építik ki.

A süllyesztett középtér tornaversenyek színhelyéül szolgál, szakági rendezvények esetén mobil, emelt matracos elemekkel rendezhető majd be. A nézők elhelyezésére mobil lelátókat és mobil kihúzható lelátókat képzeltek el.

A két sportág kiszolgálására fejlesztett létesítmény egyik kiemelkedő szerkezeti sajátossága lesz a tér lefedését a hagyományosnak mondható, de drágább héjszerkezet helyett a kivitelezés és a létesítmény fenntartását tekintve is takarékosabb és látványosabb térráccsal megtartott kötél szerkezettel oldják majd meg.

Millenáris Sporttelep eredeti tervei:

Neuschloss Marcell, Neuschloss Ödön (1895)

Átalakítás tervei (az 1928-as pályakerékpáros világbajnokság alkalmából):

Hajós Alfréd és Mattyók Aladár (1927-28)

Építető: Nemzeti Sportközpontok

Jelen helyreállító-fejlesztés:

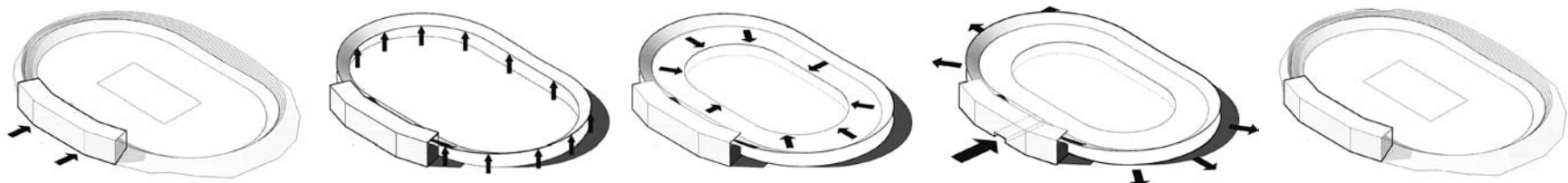
Vezető építész tervező: Váncza László (Váncza Művek Építészeti Műterem)

Építész munkatársak: Kolláth Zsuzsanna, Lang Zoltán, Váncza Márk, Kalászi Zoltán Dávid, Tarcali Dávid, Pásztor Bence

Tervezés: 2014

Átadás: 2017

Bruttó szintterület: 20 500 m²

TARÓCZY BALÁZS NEMZETI TENISZKÖZPONT

1985-ben tulajdonképpen kisebb csoda történt. Taróczy Balázs, Heinz Günthardttal az oldalán, megnyerte a Grand Slam-tornák legpatinásabbikát, a wimbledoni nyílt teniszbajnokságot. Noha a tenisz nem feltétlenül magyar sikersportág, ám a játék rajongótáborra és tömegbázisa mégis jelentős idehaza, ráadásul, mint ahogyan szomszédunk, Szerbia versenyzői is bizonyítják, a régió a világ élvonalába tartozik. Ennek a fejlődésnek a bázisát teremtheti meg az új teniszközpont Óbudán, ami jelenleg is a sportág egyik centrumaként működik a kilenc, salakos, kemény borítású kültéri pályával. A pályák mellett ma még egy közel negyvenéves, korszerűtlen és romos, irodaként működő konténerépületet látunk, amit a fejlesztés első szakaszában el is bontanak majd. De szintén lebontják a területen álló

fémfedésű, dongaszerkezetű tenispályát és egy kerti szerszámtárolót is, csupán a kazánház épülete marad meg. Az edzőközpont épülettömbjét a korábban említett konténer-épület helyére építik fel. A 3 szintes (földszint+2 emeleti szint), komplex sportlétesítményben futóalyosót, kondicionálótermet, kiszolgáló egységeket (üzemeltetés, vendéglátás, öltözők, szertár, orvosi szoba, szövetségi rendezvények megtartására szolgáló konferenciaszoba) helyeznek el. Az épület második szintjére pihenőteraszt terveznek. A korosztályos versenyzők számára pedig szálláshelyet biztosítanak. A pályák megmaradnak kültéri rend-

szerűnek, a létesítmény mellé felszíni parkoló kerül. Az építés során korszerű technológiák alkalmazását tervezik; a külső esztétikai megjelenés mellett az üzemeltetési és energiatakarékos szempontok, továbbá az akadálymentesítés határozzák meg a tervezett anyagokat és szerkezeteket. A terveket a Studio A4 Építésziroda tervezői jegyzik, akik kitűnő munkakapcsolatot alakítottak ki a projektben konzulensként részt vevő Taróczy Balázssal, ráadásul az építészműterem tervei alapján épült fel tavaly Pasaréten a Vasas új vívócsarnoka, amelyet egyhangú elismeréssel fogadott az építésszakma.

Építető: Nemzeti Sportközpontok

Építész vezető tervező:

Kendik Géza (Studio A4 Építésziroda Kft.)

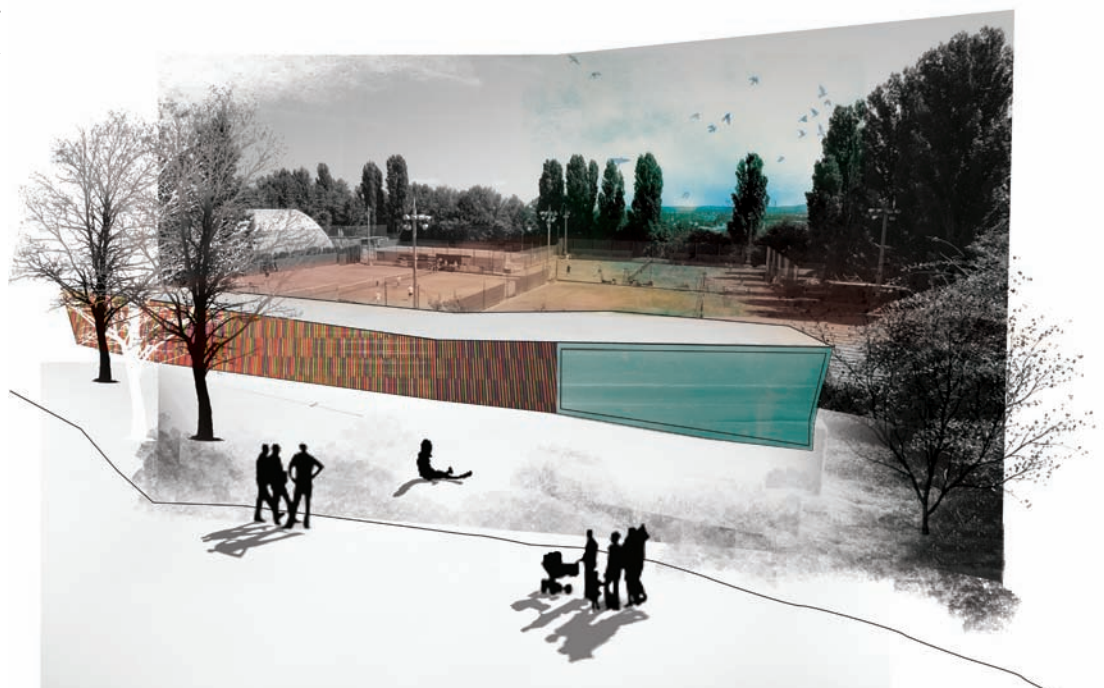
Építész munkatársak:

Gönczöl Zsófia, Hargitay Zsófia,
Papp Zoltán, Somló Dorottya

Bruttó összterület: 1250 m²

Tervezés: 2014

Átadás: 2015

NEMZETI KOSÁRLABDA AKADÉMIA

Vannak városok, amelyek neve szinte összenő egy-egy sportággal. Ilyen város Veszprém, ha kézilabdáról van szó, Szeged, ha az evezős sportokról, illetve ilyen város Pécs is. Rátgéber László, Magyarország legsikeresebb kosárlabda mesteredzőjének kosárlabda-iskolája az elmúlt években az ország egyik legnagyobb utánpótlásbázisává nőtte ki magát Pécssett. Az edző a város női csapatával kilencszer nyert bajnoki címet. Mindezek ismeretében nem véletlen, hogy éppen itt, a „kosárlabda városában” épül fel a nemzeti kosárlabda akadémia. A nagyszabású fejlesztés keretében megszülető épületkomplexummal nemcsak a sportág, hanem a város is nagyot lép előre, hiszen a Megyeri úttól és a pécsi vásártértől nyugatra található az építési terület, így a korábbi szennyvíztelep felszámolásával egy közel húszéves, nyomasztó városrendezési problémát is sikerült megszüntetni. A látványtervekre tekintve mindezt minőségi építészeti megoldásokkal érik el, ami tulajdonképpen nem meglepő, gondoljunk csak olyan pécsi projektekre, mint amilyen a Zsolnay Negyed, az új könyvtár és tudásközpont, valamint a Kodály Központ.

Az akadémia csarnoka alapvetően edzőpálya, amely időszakosan kosárlabda-aréna-ként is működtethető: nagyobb versenyek esetén akár 1500 néző befogadására is képes. Az épület hossz tengelyére merőlegesen három, szabványos méretű, függönyökkel elválasztható gyakorló pályát találunk, melyekre az első emeleti galériáról lehet rálátni. Az épület nyugati oldalára 400 személyes, fix lelátó kerül, a csarnok északi és déli hosszoldalán pedig mobil lelátókat helyeznek el, így végül a maximális befogadóképessége 1408 fő lesz. Egy sportpálya esetében mindig érdekes kérdés a megvilágítás, csúnya szakkifejezéssel élve a vakításvédelem. A gyakorló pályák mennyezetét az optimális benapozás elérése érdekében polikarbonát felülvilágítóval fedték be a tervezők. Az edzések közötti pihenést a csarnok melletti kollégiumban kialakított 30 darab kétágyas szoba szolgálja. A nyugati és a középső lakószárnyakban találhatóak ezek a szobák, melyek déli végfaluknál közösségi terekkel záródnak. Az 1,9 milliárd forintos beruházással megépülő létesítmény több ezer fiatalnak biztosít majd sportolási lehetőséget.

Az épület külső karakterét a szerkezet kialakításából adódó tömegi formálás, a zárt homlokzat-transzparens mennyezeti kialakítás és a redukált anyaghasználat határozza meg

A tetőszerkezet kialakítása a csarnoképület passzív szellőzését is biztosítja

Építető: Nemzeti Sportközpontok

Felelős építész tervező: Bachmann Bálint

Vezető építész tervező: Hutter Ákos, Veres Gábor

Építész tervező: Schunk Tímea, Kozák Barnabás, Szentgyörgyi Árpád

Építész munkatárs: Bachman Gergely, Zöldhegyi Zoltán

Látványtervező: Mátételki Ákos

Murália és homlokzattervező: Bachmann Erzsébet

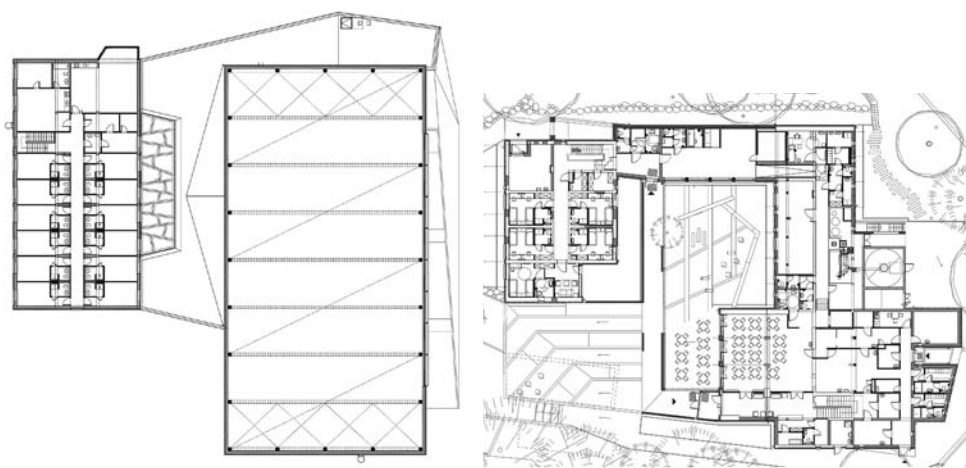
Tervezés: 2014

Átadás: 2015

MÁTRAHÁZI EDZŐTÁBOR

Talán nem véletlen, de amikor egy-egy olimpiai felkészülés kapcsán edzőtábort is építenek idehaza, mintha az eredmények sem maradnának el. 1948-ban elkészült a tatabányai edzőtábor, amit a londoni olimpia 28 magyar érme követett. Húsz évvel később ennél is sikeresebb volt a mátraházi központ felépítése, ugyanis az 1968-as mexikói olimpián összesen 32 érmet akasztottak a magyar sportolók nyakába. Noha a Mátraházi Edzőtáborról azóta is minden itt felkészülő sportoló és szakvezető szép emlékeket őriz, az épületrészek állaga folyamatosan romlott, tíz éve a kapukat is bezárták. Mátraháza már csak azért is hiányzik a hazai sportlétesítmények sorából, ugyanis ez egyfajta "magaslati edzőtábor-ként" is működött, hiszen a Kékestetőre vezető út mellett 700 méteres tengerszint feletti magasságon helyezkedik el.

Nem túlzó tehát az igény, hogy a beruházó Nemzeti Sportközpontok 21. századi küllemű, belsőépítészeti és felszereltségű

sportközpontot építsen újjá a leromlott állapotú edzőtábor területén.

Alapvető építészeti attitűd a fejlesztést vezető Berta Ferenc építész és munkatársai részéről, hogy az edzőtábor szállodai és sportfunkciói kortárs építészeti keretben, világszínvonalú építészeti részletekkel szülessenek újjá. A tervezők fontosnak érezték olyan új terek létrehozását, ahol nyugodt, csendes közösségi helyiségekben pihenhetnek, olvashatnak, beszélgethetnek, internetezhetnek a sportolók, míg a rekreációt egy nívós wellness-egység szolgáltatja. A sportolók felkészültségében nagy jelentősége van a sportorvosi háttér kialakításának is. Mátraházán korszerű orvosi szobák, diagnosztikai helyiségek várják a versenyzőket. A századagos, ultramodern új főzőkonyha mellett a tervezők rendkívüli hangsúlyt helyeztek a megújuló energiát hasznosító, korszerű gépészeti részletek, elektromos rendszerek kialakítására is. Az épületek külső megfor-

málásánál alapvető szempont volt a hotel-jelleg erősítése. Ez egyfelől visszafogottságot kívánt, másrészt az erdős, hegyi, gyönyörű természeti környezethez való alkalmazkodást is. A tervezéskor mindkét épületrészt próbálták olyan részletekkel gazdagítani, amelytől azonosíthatóvá, egyedivé válnak majd. Tervük egyik emlékezetes részlete egy zöldfal kialakítása, aminek előnye az egyfajta természetes árnyékoló funkció megvalósítása; a zöldfal-homlokzat együtt él majd a természettel, lényegében leköveti az évszakváltásokat. Ráadásul nyáron, a vegetáció csúcspontján, a mögötte lévő 80-100 cm-es „kiszellőztetett tér”-rel a teljes külső falat védi a direkt napsütéstől, egyben hűti is azt, télen pedig, a lombvesztés után, beengedi a csökkent mennyiségű fényt. A C épület leleményes rész megoldása az összekötő nyaktag felső világítása, illetve a nagycsarnok, ahol egy kézilabdapályának és további 18 terem sportnak biztosítanak helyet. Az épület mellett 300 méteres futópálya és labdarúgópálya épül, valamint két kisebb, nyitott, multifunkciós sportpálya. A mindkét épület földszintjén kialakított közösségi és egyéni terek jellemzően transzparens, nagy portálhomlokzattal fordulnak a belső udvar és nyaktag felé, a lakószintek homlokzatai zártabbak, kevésbé átláthatók. Nem csak a homlokzatok kialakítása, hanem az alaprajzi megformálás is számos ponton reflektál a környezetre. A szállásadó épületnél – végül is egy erdő közepén állunk – nagyméretű teraszok épülnek a szintek mindegyikén, az erdő felé pozícionálva, valamint a patio felé fordítva.

Építető: Nemzeti Sportközpontok
Vezető építész tervező: Berta Ferenc
Építész munkatársak: Márton Klaudia (A-B épület), Palyik Zoltán (C épület)
Tervezés: 2014
Átadás: 2014. december

NEMZETI KÉZILABDA AKADÉMIA

Idén a Győr női, illetve a Veszprém férfi csapata is beverekedte magát a kézilabda Bajnokok Ligája döntőjébe, a mindenki által vágyott Final Fourba. Ráadásul a Győri Audi hatalmas csatákban végül meg is nyerte a kupát dán, valamint montenegrói sztár csapatokat maga mögé utasítva. Főképpen a skandináv csapatok mérkőzéseit látva találkozik a laikus is olyan nagyszerű csarnoképületekkel, amelyek valódi építészeti értéket hordoznak. Mivel a kézilabdasport a futball mellett a második legnépszerűbb iskolai sportág, vagyis utánpótlásból nincs hiány, az új korosztályok igénylik a színvonalas intézményi háttérrel. Évtizedes tartozást egyenlítettünk tehát ki, amikor a Nemzeti Kézilabda Akadémia néven Balatonbogláron alapított edzőközpontot fejlesztí világszínvonalúvá az NSK.

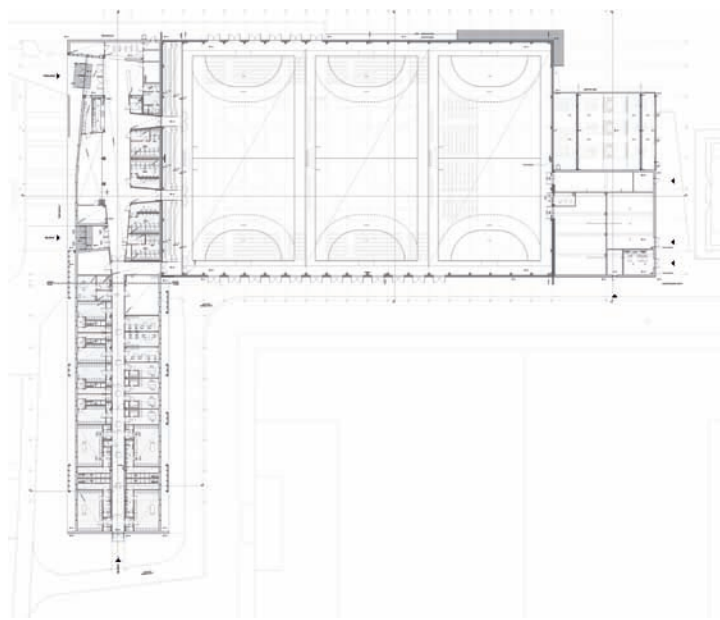
Hamarosan tehát megkezdődik a gyakorlati képzést kiszolgáló új sportszarnok építése Balatonbogláron, melyet a szállásnak, elméleti képzésnek, rekreációnak, a kiszolgáló funkcióknak helyet biztosító „Akadémiai Falu” építése követ. A szarnok tervezési programjának meghatározásakor a legfontosabb igény három, egymástól elkülöníthető edzőpálya megtervezése volt. Az alapvetően két „üzemmódban” használt épületben, eként három pályán, a felkészülés idején, egymástól függetlenül végezhető az edzés-munka. Hazai vagy nemzetközi mérkőzés alkalmával, illetve rendezvény-üzemmódban, az alaprajz ideiglenes átszervezésével a három pályát felváltó egyetlen centerpálya köré telepített mobilcellát-rendszerrel, ami fixen 200 fős, de 1500 fősre bővíthető. A szakmai vezetőkkel folytatott folyamatos párbeszéd során a tervezők számára világossá vált, hogy a kapusok teljesítménye a mérkőzések során nagy százalékban kihat a játék végeredményére, magas színvonalú felkészítésük feltételeinek biztosítása tehát alapvető. A koncepció alapján a kapusok számára speciális felszereltségű gyakorló tér épül majd. A két tömbből álló csarnoképület másik eleme egyszintes, a csarnok kontúrjának rövidebb oldalához csatlakozó alacsonyabb épületrész, ami az olyan kiszolgáló

funkciókat tartalmazza, mint az öltözők, a teljesítmény-diagnosztikai labor, illetve egy nemzetközi szabványoknak megfelelő doppingellenőrző helyiség.

Az Akadémiai Falu, ahol majd a tanuló sportolók, valamint a tanárok és nevelők év közbeni szállását, valamint magasabb szintű vendégszobákat alakítanak ki, egy vízparti telken épül fel. Egyébként a telken ma látható épületállomány építése a 70-es években kezdődött, azóta folyamatos ezen a te-

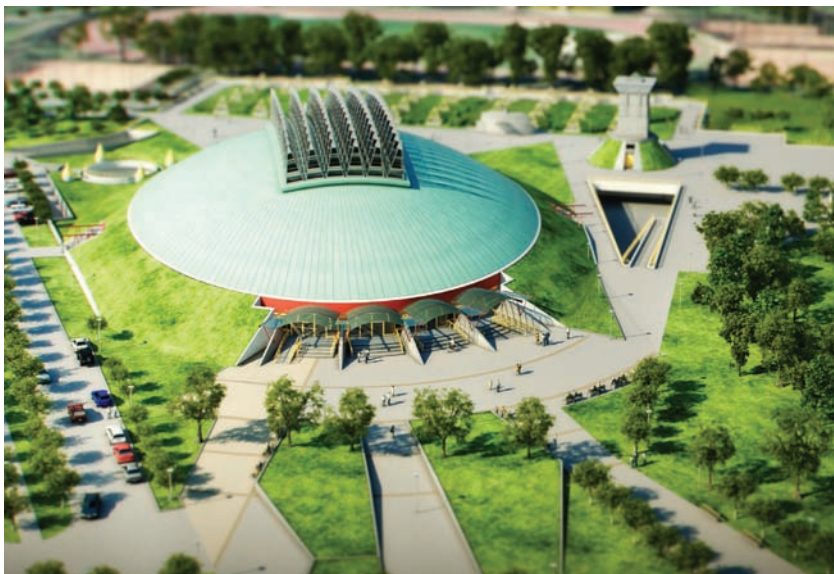
rületen az átalakítás, a bővítés. A tervezés megkezdésének első lépéseként a tervezési program és a meglévő épületállomány felmérése zajlott, ennek eredményeként a megbízó és a tervezők három, jelenleg is szállásként funkcionáló kétszintes épület, az étterem-konyha, valamint a wellness épület korszerűsítése, átalakítása mellett döntöttek, a további három épületet (hőközpont, porta, klubház), műszaki állapotuk miatt, nem érdemes megtartani.

Építető: Nemzeti Sportközpontok
Vezető építész tervező: Berta Ferenc
Csoportvezető: Bozsó Roland
Társtervezők: Nógrádi Tamás, Gazdig Tamás, Hoyk Róbert, Palyik Zoltán, Márton Klaudia, Kőmíves Ildikó

TÜSKECSARNOK

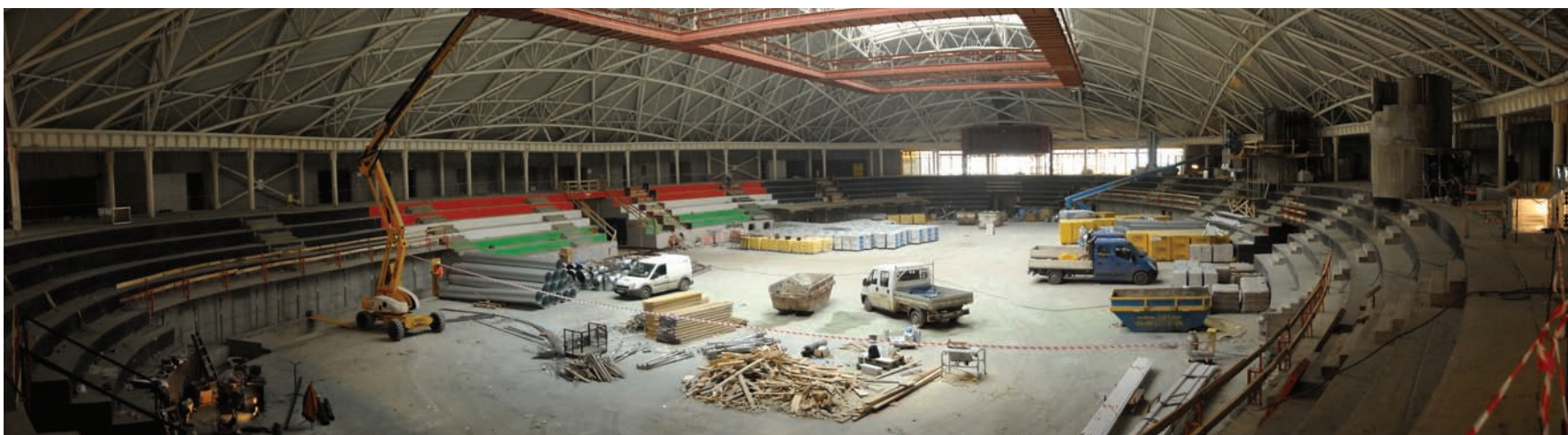
Egyfelől elhúzódó építéstörténete, másfelől ikonikus építészeti karaktere okán a Tüskecsarnok átadása az egyik legjobban várt sportberuházás Budapesten. Mi sem bizonyítja ezt a várakozást, mint az a tény, hogy 1998 óta sokféle hasznosítási ötlet, elképzelés mozgatta meg a városiak és városvezetők fantáziáját, ám a projekt immár végleges koncepciója 2012-re kristályosodott ki. Ekkor a Lázár Antal és Magyar Péter (A&D Stúdió) építészek 1993-ban született győztes tervpályázata alapján részben megépült szerkezetet több, egymástól független statikai vizsgálat egyaránt jónak ítélte, így csak belső strukturális áttervezésre volt szükség. Eredetileg az épület küzdőtere közel 4 méterrel került a felszín alá, az alsóbb terekbe tervezték a kiszolgálóhelyiségeket, raktárakat. Így nyerte el

az épület sajátos, domb jellegét. A különleges műszaki megoldású építmény ellipszis alakú tetőszerkezettel épült meg, fémtető-lefedést kapott, közepén egyenként 6 méter magas, összesen 84 darab felülvilágító elemmel („üvegtűskével”), amiről a csarnok a becenevét is kapta. Az áttervezésnél azt is vizsgálták, hogy az eredeti építészeti program keretében kialakult forma alkalmas lesz-e a sportcsarnok, edzőcsarnok és mélygarázs egységek befogadására. Ez a program végül tovább finomodott. Négy tornatermet és két edzőtermet, továbbá diagnosztikai labort, wellness-részleget és összesen 35 öltözőt találhatunk majd a befejezés alatt álló csarnokban. Az eredetileg tervezett 33 méteres medence helyett pedig egy 50 méteres versenymedence és egy 25 méteres

bemelegítő-oktató medence épül – melyekhez ezer férőhelyes lelátó kapcsolódik majd. Az uszodai részek a csarnokhoz csatlakoznak, és utóbbi alá kétszintes mélygarázs is kerül. A négyezres befogadóképességű lelátóval is rendelkező csarnok várhatóan idén ősszel nyit meg, az uszodai részek pedig 2015 második negyedévére készülhetnek el. A létesítmény közel 20 sportágat fogad be, vagyis valódi multifunkcionális központ lesz, ami a sportesemények mellett a közösségi sportolásra is lehetőséget nyújt. Gondolva arra, hogy az épület együttes tőzsomszédságában nemcsak több ezer egyetemista fordul meg a campuson nap mint nap, hanem az Infoparkban is dolgozik több ezer ember, kihasználtságban valószínűleg nem lesz hiány.

Építető: Nemzeti Sportközpontok
Tervezők: Lázár Antal, Magyar Péter (A&D Stúdió)

Tervezés: 1993
Átadás: 2014 (sportcsarnok, mélygarázs), 2015 (versenyuszoda)

TÉRY ÖDÖN NEMZETI TURISTAHÁZ-FEJLESZTÉSI PROGRAM

Ha valódi tömegsportra gondolunk, akkor a városi futásnál sokkal népszerűbbnek és kézenfekvőbbnek tűnik a túrázás. Nehéz elképzelni, hogy létezik olyan megrögzött városlakó, aki soha életében nem kereste fel legalább lakóhelye környékének erdeit, dombjait, mezőit. Ráadásul talán nem vállalnunk túl nagy kockázatot azzal a kijelentéssel, hogy Rockenbauer Pál Másfél millió lépés Magyarországon című sorozata az ország legnézettebb ismeretterjesztő produkciója mind a mai napig. Ha máshogy nem is, de az Országos Kéktúra útvonalának rövidebb-hosszabb szakaszát osztálykirándulások alkalmával szinte mindenki bejárta. Családi szalonnasütések, piknikek, erdei vasutazá-

sok, vagy éppen kemény teljesítménytúrák, a valóban felkészülteknek sziklamászás emlékei kötődnek a túrázáshoz. Ugyanakkor az is közös élmény, hogy a turistákat kiszolgáló létesítmények rendkívül elhanyagoltak, a szálláshelyek nem mérhetőek a 21. század igényeihez, miközben a Tátrában vagy az osztrák Alpokban, Szlovéniában ez az infrastruktúra rendkívül nívós és üzletileg is jól működő. Ezt az igényt és hiányt felismerve a Nemzeti Sportközpontok a Magyar Természetjáró Szövetséggel közösen kidolgozta a Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Programot. A program sarokköveként az állami tulajdonban lévő ingatlanok állapotát mérték föl, amelyek alkalmasak a turisták

kiszolgálására, így érdemesek a fejlesztésre. A vizsgálat alapján 14 megyében 40 turistaház, menedékház, valamint túraútvonalak nemzetközi színvonalú fejlesztése, korszerűsítése, üzemeltetésük biztosítása a cél, amire idén összesen 750 millió, 2015-ben 1,25 milliárd forintot fordít a program. 2014 tavaszára megújult az Országos Kéktúra útvonalának több mint 100 kilométernyi, főváros környéki szakasza és egyebek mellett a Fekete-hegyi Kulcsosház, a Mogyoró-hegyi tábor és a Som-hegyi Turistaház. Ez a program a szabadidősporttal összefüggő beruházások első fejezete, a következőkben a vízi-, lovas- és kerékpársportokhoz kapcsolódó létesítmények fejlesztése is napirendre kerül.

Fotók: ©Pilisi Parkerdő Zrt.

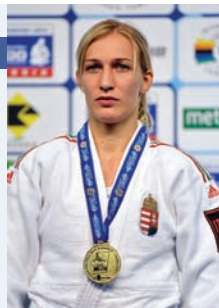
Fekete-hegyi Kulcsosház, Pilisszentlélek

Mogyoró-hegyi tábor faházai, visegrádi térség

Som-hegyi Turistaház, Pilisszentkereszt

CSERNOVICZKI ÉVA TÖBB ÉVES FEJLESZTÉSI PROGRAM INDULT

Ő az első magyar női cselgáncsozó, aki olimpiai érmet szerzett: Londonban a 48 kilósok versenyében lett harmadik, azóta pedig kétszeres Európa-bajnoknak mondhatja magát.

„Sokat várunk a most induló, hosszú távú sportágfejlesztési programtól, amelynek részeként több létesítmény is modernebb lesz.

A tervek szerint felújítják például a budapesti keret-edzések helyszíneit, azaz az Újpest és a Honvéd termeit, illetve építenek egy-egy új központot Gazdagréten és Cegléden.”

A válogatott cselgáncsozók keret-edzéseit keddenként tartják, más napokon viszont Tatabányán edz a június végén a Budapest GP-n aranyérmet szerző sportoló.

„Reményeink szerint a projekt második körében felújítják majd a tatabányai csarno-

kot is, valamint a cselgáncsban erősebb vidéki városok, például Miskolc és Pécs edzőtermeit” – fűzte hozzá. „Mivel ezek a beruházások a klubokat érintik, így a részleteket a klubvezetők ismerik, ők hozzák a döntéseket, bár az eseményeket én is nyomon követem. Annyi azonban biztos, hogy minden fejlesztés, új csarnok újabb lökést adhat a cselgáncs fejlődésének.”

(Ujlaky István)

A KONE A VILÁG EGYIK VEZETŐ GLOBÁLIS FELVONÓ- ÉS MOZGÓLÉPCSŐGYÁRTÓ VÁLLALATA. INNOVATÍV MEGOLDÁSOKAT KÍNÁL FELVONÓK ÉS MOZGÓLÉPCSŐK TERVEZÉSÉRE, GYÁRTÁSÁRA, SZERELÉSÉRE, KARBANTARTÁSÁRA ÉS KORSZERŰSÍTÉSÉRE.

1043 Budapest, Csányi László u. 34.

Tel.: + 36 1 239 60 52

Fax: + 36 1 329 14 11

hungary@kone.com

www.kone.hu

A KONE 1996-ban elsőként szabadalmaztatta gépház nélküli felvonó technológiáját MonoSpace® néven. A technológia alkalmazásánál gépház építése nem szükséges, a hajtás az aknafejben helyezkedik el. Széles körű belső opciókkal, piacvezető utazási kényelemmel, és A osztályú ökohatékonysággal rendelkezik. Az iparágon belül a KONE berendezései kaptak elsőként „A” energiasztályú besorolást a VDI 4707 szabványban előírtak alapján.

A www.kone.hu weboldalon rengeteg hasznos információ és eszköz áll a látogatók rendelkezésére.

KONE Elevator Toolbox: felvonó specifikáció

- online összeállítása, CAD rajzok készítése az előzetes tervezés megkezdéséhez

KONE Car Designer: háromdimenziós kép

- az Ön által kiválasztott felvonóról

A mozgólépcsők a legmagasabb színvona-

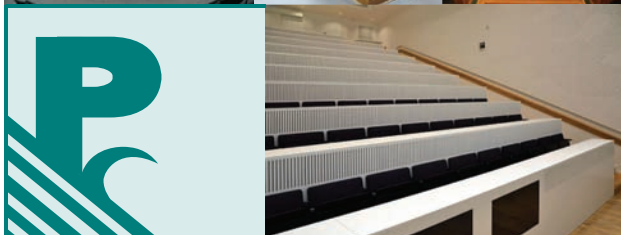
lat képviselik a biztonság és látványtervezés területén. A KONE TravelMaster 110™ kereskedelmi környezetekhez optimalizált mozgólépcső, mely zökkenőmentes és kellemes utazási élményt biztosít.

A Debreceni Nagyerdei Stadionban az alábbi KONE berendezések találhatóak:

- 14 db KONE MonoSpace Standard® felvonó

- 1 db KONE MonoSpace Special® felvonó

- 2 db KONE TravelMaster 110™ mozgólépcső

Akár honfoglaló őseinket is idézhetné az a merészség, vállalkozó kedv és gyorsaság, amellyel a **Pápai Asztalos Kft.** átlép minden határt. Legyen az: földrajzi – USA-tól Japánig; technológiai – a kézi faszobrászvéstől a CNC-vezérlésig vagy a vákuumprésig; műfaji – a sorozatgyártástól az egyedi helyreállításig, restaurálásig; anyagválasztékbeli – a fától az acélig. A magyar (bútor) gyártókat mérsékelten jellemző szervező, kooperációs és logisztikai készségek határai náluk egészen Kínáig terjednek. Ebben jó tanítómesterük volt a német EHEIM cég, miként a minőség tekintetében is a német minőségirányítási rendszer szabványa ISO 9001: 2009. Mindezek mellett a kimondott szó becsületét és a partnerek tiszteletét kell feltétlenül említeni, amely sajátja a környező vidékről verbuválódott 50 fős munka- és tulajdonközösségnek. Ha a hozzáállást ilyen megörökölt, „rég” normák jellemzik, akkor ezzel kellemes ellentétben áll a korszerű anyagokból épített tágas üzem, modern technológiák, mértékkel berendezett fogadószárny, „valami Európa” Pápa szélén. A gyártmányok

terveit jeles hazai és külföldi tervezők biztosítják – akár olyan nevek is, mint a Jacques Herzog és Pierre de Meuron tervezőpáros, akik szíves és őszinte partneri viszonyra számíthatnak. Mindemellét jut energia saját fejlesztésekre is, mint például: akusztikai, falburkolati és álmennyyezeti rendszerekre (EMI tanúsítvánnyal), előadói és rendezvénytermi székcsaládokra.

Az előbbieket illusztrálására szolgáljon néhány igényes bel- és külföldi megrendelő és nagyberuházás – részfeladatokkal: Herendi Porcelánmanufaktúra márkaboltjai, Magyar Parlament ülésterme, K&H Bankszékház, Raiffeisen Bank bankfiókjai, Ráczi Fürdő Hotel, Hotel Thermia Palace Piešťany, Hotel Karawakenhof Villach, Kecsketemplom (Sopron), Régi Szeminárium (Esztergom), Fogadóépület (Pannonhalma), Művészetek Palotája (Budapest), Liszt Ferenc Zeneakadémia, Konzervatórium (Freiburg). Színházak: Wiesbaden, Kempten, Aschafenburg, Augsburg. Egyetemi előadók: Aarhus, Odensee, Oxford Graz, Salzburg, Bécs. Sportlétesítmények: Allianz Arena (München), Arena (Zágráb), Nagyerdei Stadion (Debrecen).

A LOKI MÁR NEM CSAK EGY KIVÁLÓ CSAPAT, HANEM...

Idén május elsején került átadásra Debrecenben az új Nagyerdei Stadion, amely az elmúlt időszak egyik legnagyobb sportberuházása az országnak. A 20 000 férőhelyes létesítmény külső homlokzatát ezer négyzetméteres felületen teszik izgalmasan széppé az általunk szállított alumínium expandált lemezek. A MARIANltech Design stílusjegyei könnyen felismerhetőek, hiszen egy innovatív, lendületes vonalvezetésű esztétikai és egyben árnyékoló funkciót betöltő termécsaládról beszélünk.

A Metmark Kft. már az előkészítési munkákban is részt vett, hiszen egyik alapvető filozófiánk, hogy a személyes kapcsolattartás és a műszaki segítségnyújtás a hosszú távú és sikeres együttműködés záloga. Az építészeti koncepciót, illetve igényeket szem előtt tartva sikerült a gyártói háttérünkkel közösen egy vadonatúj expandált lemeztípust kifejleszteni. A rombusz mintázatú szemek 85 x 31 mm-es átlókkal rendelkeznek. A könnyed, légies hatású esztétikai élményt pedig a 9 mm-es stég biztosítja, mely a szemek közötti távolságot jelöli. A különböző, egyedi méretű panelek néhol az 5m hosszúságot is elérik. A táblák merevségét/tartását a 2 mm kiinduló lemezvastagság biztosítja. A szerelést könnyítette, hogy a lemezek

Al 99,5% alumíniumból készültek, így a súlyterhelés jelentősen kisebb mértékű volt, mint egy acél lemez esetében. Az alapanyag tulajdonságaiból kiindulva a korrózió sem jelent veszélyt. A hosszú távú felületvédelmet és az esztétikai élményt a megadott RAL színre történő porszórás garantálja.

Nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy a projekthez elsőként szállított expandált lemez típusnak mi adhattunk fantázianevet. A fenti típusú expandált lemezt „LOKI”-nak kereszteltük el. Ezek után bárhol a nagyvilágban ezt a lemezt használják, úgy Debrecen és mi magyarok is ott leszünk.

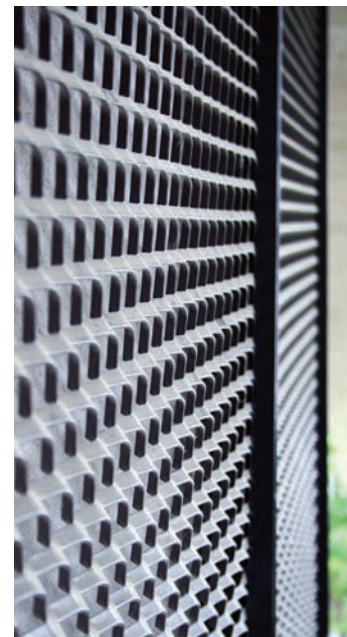
Sokak számára a Metmark Kft. ma már egyet jelent a perforált-, expandált lemezzel, járórácscsal, vagy éppen hullám-, vagy ponthegeesztett ráccsal, hiszen számos elégedett ügyfelet és sikeres projektet tudhatunk magunkénak. Mindezekon túl, csapatunk az egyedi igények felméréseivel és a partnereinkkel való közös gondolkodással tudott részt venni több olyan nívós projektben, mint például a debreceni Nagyerdei Stadion, a budapesti Ferencvárosi Stadion, a 4-es Metro, vagy éppen a budapesti Vörösmarty téren álló Váci 1-projekt.

Metmark Kft.

1105 Budapest
Bánya u. 35.
budapest@metmark.hu

7100 Szekszárd
Arany J. u. 17-21.
info@metmark.hu

www.metmark.hu

 metmark
A fémipar specialista

ÁTSZABTUK AZ ELŐFIZETŐI RENDSZERT. TEGYEN MINKET PRÓBÁRA!
OCTOGON HELPLINE: +36 30 510 88 88

OCTOGON
ARCHITECTURE DESIGN

Architúra

ÉPÍTÉSZETI TÚRÁK A NAGYVILÁGBAN

A JAPÁN CSODA ANATÓMIÁJA

építészet, lean, design: minden, ami ősi
és minden, ami modern

2014. október 1 - 12.

Agra Kulturális Utazási Társaság • Architúra / agra.hu • architura.hu / +36-1-312-5347

TÉREY JÁNOS: ÁTKELÉS BUDAPESTEN

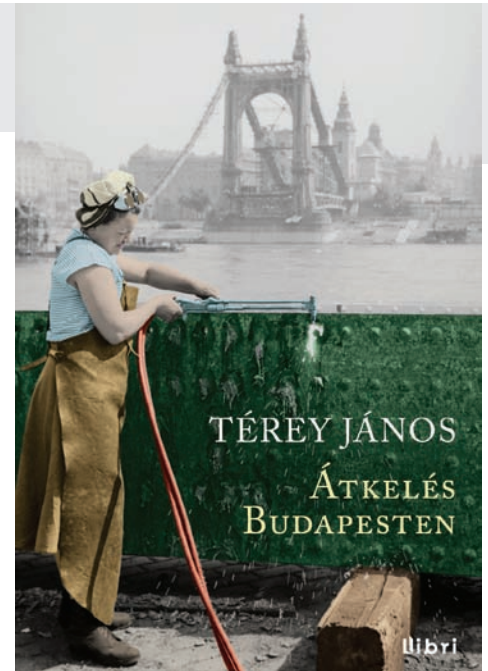
Libri Kiadó, Budapest, 2014

Az idei könyvhétre megjelent kötet a Térey életművön belül a Nibelung-lakópark és a Protokoll világához kapcsolódik. Benne a város egyszerre helyszín és főszereplő. Élőlény, melynek bőrén apró lények, baktériumok, atkák, emberek tenyésznek léptékhelyes drámákkal, vágyakkal, reménytelenségekkel. Térey a szövegeknek itt is versszerű tagolást, strófákra osztott szerkezetet ad, ezzel eposziasan hősi formát kerít a flashteron tengődő mindennapok banalitása köré. Nagy korszak a jelen idő is – sugallja. Miért is lenne kisebb más nagy időknél?! Budapest málló kulisszája a sehonnan érkező és sehová tartó életeknek kínál kereket. A város az elfoszló lényegtelenések energiáiból él és pulzál. Budapest Téreynél szub-

jektív tér, melynek szubjektív térképe van. Utcáin olykor Térey más köteteiből ideérkező szereplőkkel. Belső város. Anyag, mely a szövegalkotóban formálódik és papírra vetve alakul. Érzelmű veduta. Térey személyes urbanizmusa irodalmi formában mutatkozik meg ugyan, de üzenete fontos: egy város messze nem infrastruktúráinak, házainak és lakóinak halmaza. Metafizikai lény, aki éppoly magányos szomorú szemmel ágaskodik, ahogy King-Kong sűrű bele a New York tornyai feletti sötét éjszakába. Budapestnek viszont nincsenek King-Kongjai. Dzsentriváros. Soha nem volt úri életekről füllentő vén lóköttő. Ebben élünk. Itt kelünk át az életen, mint Kharón a Sztűx vizén.

5/5 ●●●●●

(BIA)

KIREKESZTVE

Megvetés és önbecsülés – a Néprajzi Múzeum időszakos kiállítása (2014. június 25. - 2015. január 4.)

Üstfoltozó, drótostót és teknőscigány igaz történetét ismerheti meg a látogató a Néprajzi Múzeum legújabb időszakos tárlatán járva. A kiállítás különböző, a társadalom és a gazdaság peremére szorított mesterségről, kiváltképp azok képviselőiről szól, jobbára vándoriparosokról, akik az iparúzó közötti társadalmi hierarchia legmarginálisabb rétegét jelentették. Sőt, maguk az iparok egy része sem volt jegyzett mesterség, mindössze kontárok, háziiparosok által, gazdasági kényszerek következtében végzett tevékenység. Kirekesztve korábban a céhrendszerből, később az iparkamarából. A kiállítás leírja a gazdaságtörténeti folyamatot, és reflektál arra is, hogyan viszonyult a magyar társadalom, de általában a vándoriparosokat alkalmazó helyi társadalom ezekhez az emberekhez, milyen képet alakított ki róluk, ábrázolásuk hogyan tematizálódott, másfelől pedig hogyan járult hozzá e mesterségek az etnikus önkép kialakulásához, a nemzeti kultúra megfogalmazásához.

SLÉZIA JÓZSEF: KORTÁRS MAGYAR FORMATERVEZÉS 2000-2013

Designtrend Kft., Budapest, 2014

A Design évkönyvek és a tavalyi Kortárs nemzetközi design című kötet után, ismét alapos gyűjtőmunka előzte meg a hazai formatervezés bő egy évtizedét áttekintő kiadványt. Az olvasó szinte teljes képet kap arról, hogy kik a ma aktív tervezői, melyek azok az aktuális technikai és anyaghasználati trendek, amelyek alakítják, meghatározzák, karakterizálják az időszak magyar designját. A kötet bevezető soraival dr. Slézia József segíti az olvasót, hogy minél könnyebben igazodjon el a honi formatervezés világában. Az ezt követő fejezetben a tervezők, tervezői cso-

portok saját alkotói ars poeticájával kísért termékeknek (elsősorban a legismertebbeknek) fotói és koncepciótervek következnek. A kötetet záró, időrendbe szedett melléklet a 2000 és 2013 között design díjakat nyert termékek, tervek időrendbe foglalt gyűjteménye. A vállalat bátor, miként az előző nemzetközi szemle is az volt. Szakmai szempontból kiindulópont egy differenciáltabb, szakírói és -szerkesztői csapat (köztük például designelmélet szakos hallgatók) általán a jövőben összeállítandó kötethez, sorozathoz.

3/5 ●●●●●

MSz

RÉGI-ÚJ MULTIMÉDIA ALBUM

Mélyi József írása az 1. Építészeti Nemzeti Szalon – 100% kreativitás című kiállításról

Fotók: Bujnovszky Tamás

A szalonkiállítás fogalmáról többféle elképzelés élhet egyszerre a Magyar Művészeti Akadémiában, amely az 1. Építészeti Nemzeti Szalon – 100% kreativitás című kiállítást a Műcsarnokban jegyzi. Ezeket az értelmezéseket – amelyeknek boncolgatása nem

vezetne messzire –, a Fekete György, vagy éppen Aknay János által korábban felvázolt elméleti konstrukciókat most mindenesetre felülírja a Szegő György munkájában megvalósult gyakorlat, amely szerint a (nemzeti) Szalon nem más, mint egy adott művészeti

terület és időszak magyar termésének kurátor által válogatott anyaga. Azaz, teljesen hétköznapi értelemben: egy mai kiállítás. Mai, mert kortársnak – amely szó az akadémiai anektálás előtt, hosszú évtizedeken át a Műcsarnok állandó jelzője volt – nem

nevezhető. Nem elsősorban azért, mert ilyen kiállítás bármely ország bármely évtizedéről készíthető lenne (svéd építészet a hatvanas években; mai ausztrál, török, szaúd-arábiai stb. építészet), s ez a téridő-tetszőlegesség a kortárs problémákat nagyban relativizálhatja. Még csak nem is a nemzeti megközelítés miatt, amelyet manapság egyre kevésbé lehet kizárólagossá tenni, elég, ha csak a fent nevezett országok elmúlt évtizedeire gondolunk. Kortársnak mindenekelőtt azért nem nevezhető a tárlat, mert a bemutatott épületeket pusztán önmagukban, kontextusukból kiemelve látjuk. Ahogy Torma Tamás a Népszabadságban is megállapította, ezeknek az alkotásoknak nincs környezetük: nagyrészt szép épületfotókat, előnyös szögekből felvett filmeket láthat a néző, de nem tudja, mindez hová illeszkedik. Nincs egy térkép, amely megmutatná, hol keressük az adott objektumot, nincs az egyes prezentációs dobozokba, vagy a táblókba beleszóve-beleírva, mi is történt vagy történik ezekkel az épületekkel. Az elmúlt öt-tíz évben kiderült, hogy alkalmasak-e arra, amire építették őket (lásd például a Stephaneumot Piliscsában)? Megvan-e még az eredeti funkciójuk?

Vagy hol a helye az épületeknek, általában a magyar építőművészetnek a nemzetközi összefüggésrendszerben? E kortárs kérdésekre a kiállítás nem ad válaszokat, s így az épületekből óhatatlanul kirajzolódó korkép is csak a felszínt mutatja, kedvező nézetből.

A kiállítás általánosságban sem kérdez, hanem kijelent; a falszövegek mondatai elmentmondást nem tűrően mutatják, hol tart a magyar építészet, s merre kellene haladnia. „A népi hagyományt őrző és a parametrikus tervezés díszítő tendenciái közelítenek egymáshoz. (...) A jelenség akkor válhat az így hirtelen helyzetbe kerülő magyar építészet javára, ha az alkotók, a közönség és a média egyaránt felismerik, hogy az építészet az építészet, a minőség pedig minőség.” Szegő György magyar építészeti világlképében – ahol a háttérben gyakran legalább is Hegel vagy a freudi elfojtás sejlik fel – a legalapvetőbb a hagyományokból építkezők és a modernizálók éles kettéválasztása, majd ugyanezzel a levegővel a két irányzat történelmi közeledésének megállapítása; a kiállításon az elválasztást és keveredést a nyeregteret, illetve lapostetőt installációk hivatottak megjeleníteni. Ugyanilyen plasztikusan

kerül középpontba Makovecz Imre mint szellemi atya. A kiállítás egyik végén, az Építve tanítani terem fáján az ő neve áll a gyökérzet közepén, s az apszisban a „Magyar építészek fája” szintén az ő inspirációjára készülhetett. Makovecz – aki a kiállítás tárgyát adó elmúlt tíz-tizenöt évben már inkább csak mások hivatkozási alapjaként volt jelen – szellemiségét a szövegek mellett jelzi a fa (mint anyag és mint szimbólum) gyakori megjelenése, illetve a szakrális épületek finom hangsúlyozása. (Érdekes itt is együtt látni, milyen sokféle, modern és „felvilágosult” egyházi épület készült az elmúlt évtizedben hazánkban.) Fontos hangsúlyt jelent az újragondolt épületek előtérbe helyezése és az ökológiai problémákra adott megoldások kiemelése, bár a különben nagyon igényes installáció leggyengébb pontja épp a Táj-építészet fejezetben, a nyírfák közé belógatott táblók környezetében található. Fontos az oktatási intézmények produkciójának differenciált megmutatkozása – közepén éppen a milánói expóra készült Malom makettjével... Kevésbé sikerült jól a válogatás a társzművészetek bemutatásában – itt már nemcsak finom a szakrális túlsúly –; s szinte elhanyagolható lett végül a belsőépítészeti anyag. A jól felépített tartalmi egységek között a három hátsó tér és az apszis kialakítására (benne a mesterekkel, mérnöki-építészeti teljesítményekkel, filmválogatással és várostervezéssel) mintha nem maradt volna már ugyanannyi idő vagy energia.

Ez azért is szembetűnő, mert a megvalósult tervekben összeállított épületanyag gazdag és jól válogatott, apró súlyponteltolásokkal tükrözi a Magyar Építőművészet elmúlt évtizedének tartalmát. Leegyszerűsítve olyan a kiállítás, mint a „régi-új” folyóirat év(tized)könyve, pontosabban mozgóképekkel bővített multimédia albuma, benne egy rendben lévő (vagy legalábbis a renدهz a helyes irányt követve mindenképpen eljutó) magyar építészeti világgal. Ebben a képeskönyvben nincsenek konfliktusok – egyedül a Pannonhalmi Főapátság építkezésével kapcsolatos levelek tanúskodnak vitákról –; itt minden alkotás emblematikusnak tűnhet. Ebből az albumból nem látszik, hány épület jött létre az Európai Unió támogatásával, s hány terv nem valósulhatott meg, mert a mindenkor magyarországi építészeti intézményrendszer ezt nem tette lehetővé.

Ez az album finoman idomul a „kiadóhoz”, a Budapest emblematikus épületeit állami segítséggel éppen kisajátító MMA-hoz. Az idomulásból adódik, hogy a kiállítás az ő értelmezésükben is „szalon” marad, amelyet más efféle (politikailag garantáltan hasonlóan nagy költségvetésből létrehozott) események követnek majd, Szegő György intézményében. Négy év múlva megint építészeti kiállítás lesz, s aztán így tovább, egészen addig, amíg tízhúsz év múlva jó esetben a kortárs fogalmát ismét megértve visszajutunk oda, ahol már a kilencvenes években is jártunk.

CARRY IN MŰSZI

FIATAL JAPÁN ÉPÍTÉSZ, AKI A NAGYKÖNYVBEN MEGÍRT ÉPÍTÉSZPÁLYÁN MOZOG, ÉS EGY MÁSIK, AKI A VÁLSÁG, VAGY A SAJÁT ALKATI „BERENDEZKEDÉSÉNEK” HATÁSÁRA EGYETEM UTÁN HIVATÁSOS ÉPÍTŐIPARI RAKODÓMUNKÁS, MAJD SZÍNHÁZI RENDEZŐ LETT. AZ ALKALMI KÖZÖS ZENÉLÉSEN TÚL MÉGIS ÖSSZEKÖTI ŐKET VALAMI: IDŰNKÉNT A VILÁG KÜLÖNBÖZŐ PONTJAIN, LEHETETLEN ALAKÚ ÉS MÉRETŰ DOLGOKAT VISZNEK BE ÉPÜLETEKBE. (INTERJÚT KÉSZÍTETTE: IRIMIÁS BALÁZS)

Pár szóban leírnátok eddigi pályátokat?

Ishikawa Takuma: Még az egyetemen nagyon megfogott Kitayama Ko és Nishizawa Ryue munkássága, akik a tanáraink voltak. Diploma után Kitayama ajánlására bekerültem Hasegawa Itsuko irodájába, ahol másfél évig bírtam. Túl formális, kötött volt számomra. Aztán 3 évet Abe Hitoshinál töltöttem, ami sokkal inkább nekem való kihívás volt, ma pedig saját kis irodámban dolgozom leginkább építészeti terveken. Kiguchival az egyetemen jártunk együtt Yokohamában, és egy diákzenekarban találkoztunk először.

Kiguchi Noriyuki: Én egyetem után nem találtam építész munkát, így mentem el építőmunkásnak, ami meglepően nagy hatással volt rám.

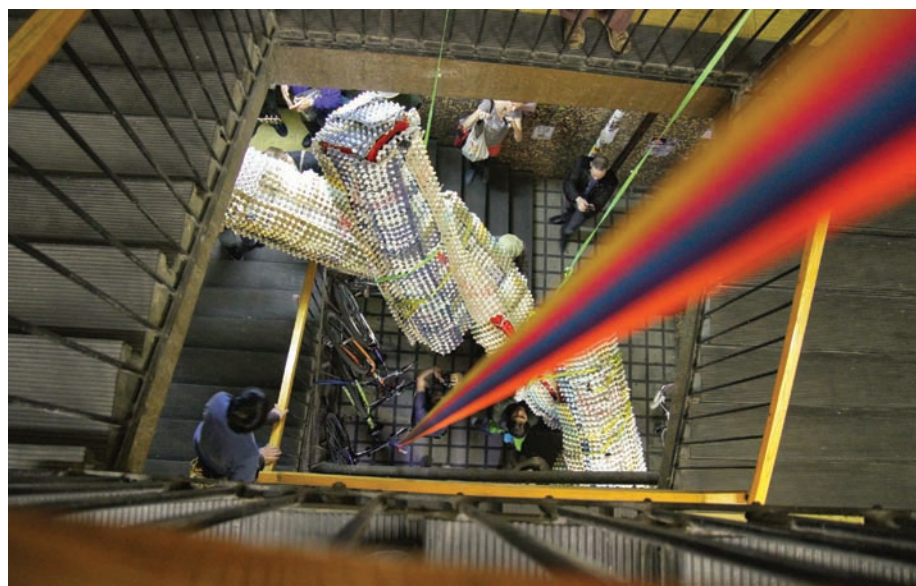
Ezalatt sok időm volt olvasni, mert a munka szellemileg nem fárasztott el. Az építészetnek a közösségi, participatív vonulata érdekel leginkább, de színházi projekteknél is benne vagyok.

Hogyan kezdődött ez a fanatikus vonzalmad a korlátolt terekbe éppen hogy beférő, kizárólag közösségi erővel mozgatható tárgyak iránt?

KN: Amíg építőmunkásként dolgoztam, őszinte csodálattal töltött el az a szakmai profizusból, és begyakorlottságból származó esztétikai élmény, ahogy ezek a jól képzett munkások felemelnek egy tárgyat, akár egyedül, akár többedmagukkal. Teljesen színházi, mozgásművészeti koreográfiának hatott. Ezt akartam a nagyközönségnek megmutatni,

Fotók: Irimiás Balázs

amire alkalmasnak ígérezett egy nehezen mozgatható tárgy szervezett cipélése. (Mikor egy budapesti barkácsáruházban válogattuk az anyagokat, nem bírt ellenállni, hogy a japán szabványnál nagyobb méretű, magyar gipszkartonból is egy valóban könnyed és elegáns mozdulattal kapjon fel kettőt, mintegy tesztelve, hogy itt is működik-e, amit tanult – IB.) Ezért először tényleg profi építőmunkásokat felbérelve vittük véghez, és csak akkor billent át közösségi projektté, amikor egyik helyszínen nem tudtuk biztosítani anyagi okokból a szakmunkások jelenlétét. Azóta viszont a közösségi oldala dominál.

IT: Engem legjobban az az oldala vonz, hogy megismerünk vele egy új építészeti teret.

Van valami álmod ezzel a projekttel kapcsolatban?

KN: Hogy legyen a Holdon is egy Carry In. Csak vicceltem. Inkább az lenne talán a legfontosabb, hogy lekoppints a valaki. Ha lenyúlnák és megcsinálnák, akár úgy, hogy ránk nem is hivatkoznak. Egy ötlet életképességét, terjedését jól jelzi a másolatok megjelenése. Engem nem feltétlenül a szerzői jogi vonatkozása érdekel, hanem az, hogy ezzel önálló életre kelne.

A tárgy nyer valamilyen szakrális tartalmat azáltal, hogy körbehorozzák, mint egy vallási szentséget? Japánban sok ilyen szentségfeltüntető szertartás van.

KN: Mi ezt tartalom nélküli formának gondoljuk. Egy vizuális mágnes, ami vonzza a különféle értelmezési lehetőségeket. Szinte mindenki, aki csatlakozik hozzá, vagy csak látja mozogni, elkezd tartalommal megtölteni, kitalál hozzá miérteket. Minden helyszínen más és más a tárgy, amit a helyiek bevonásával tervezünk és építünk meg.

Én szkeptikus voltam a történettel kapcsolatban, de aztán a Blaha Lujza téri kőbehorozás, ami olyan embereket is bevonzott, akik soha éle-

tükben nem voltak aktív részesei művészeti projekteknek, a MŰSZI-be felérve pedig a teljesen váratlan tömegkatarzis aminek akaratlanul is részesévé váltam, meggyőztek arról, hogy ez egy erős történet.

KN: Ez egy üres szimbólum, ami azáltal, hogy sokszor megismételjük, már tényleg kezd legalább számunkra kicsit vallássá is válni. Ugyanakkor a vallás istene a semmi, amit szándékosan nem írunk le, nem definiálunk és nem adunk neki nevet. A tömegkatarzishoz meg ezek szerint elegendő, ha sok ember együtt csinál valamit, ami rítusos, de senki nem tudja mi az értelme.

IT: Nekem leginkább arról szól, hogy megismerjük az épületet.

Hogyan éreztétek magatokat Budapesten?

IT: Főleg a MŰSZI-ben mozogtunk egész héten, ezért ezt tekintjük budapesti élményeink epicentrumának. Japánban ilyen hely nem létezhet, ekkora terület független művészek kezében nincs. Sőt, máshol a világon sem láttunk hasonlót.

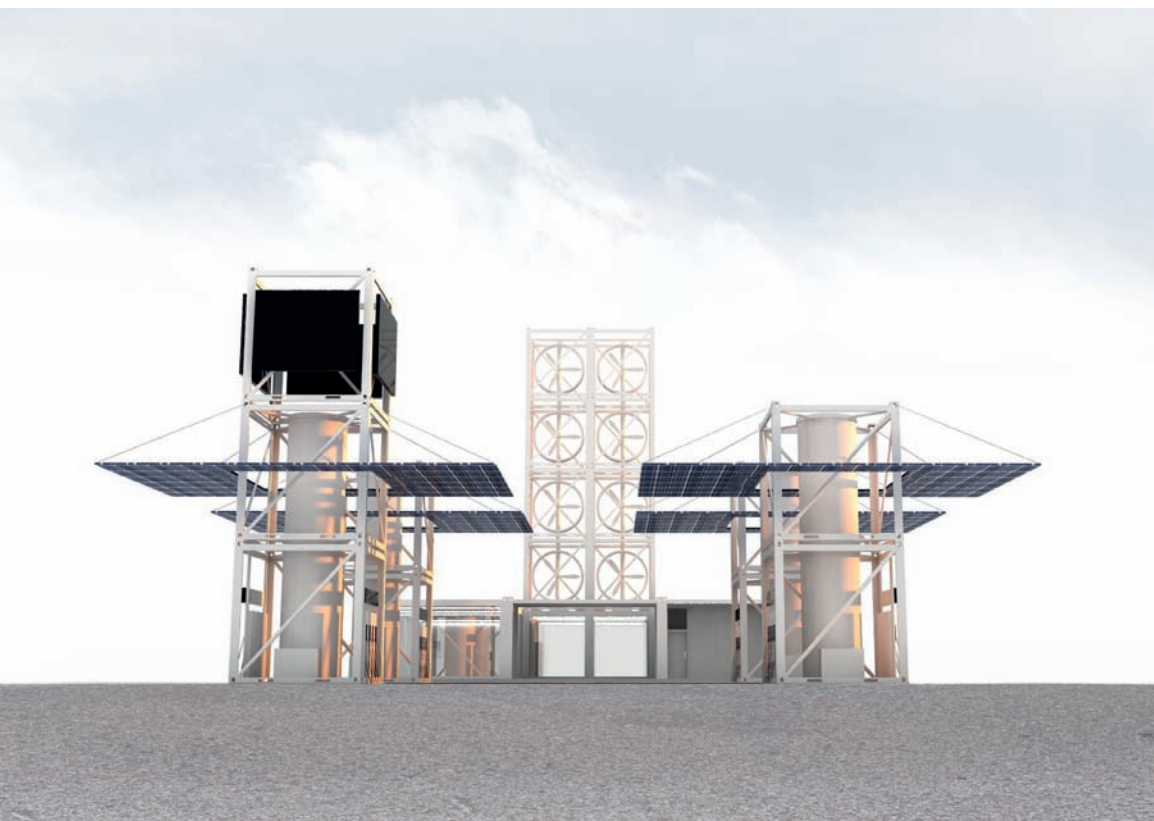

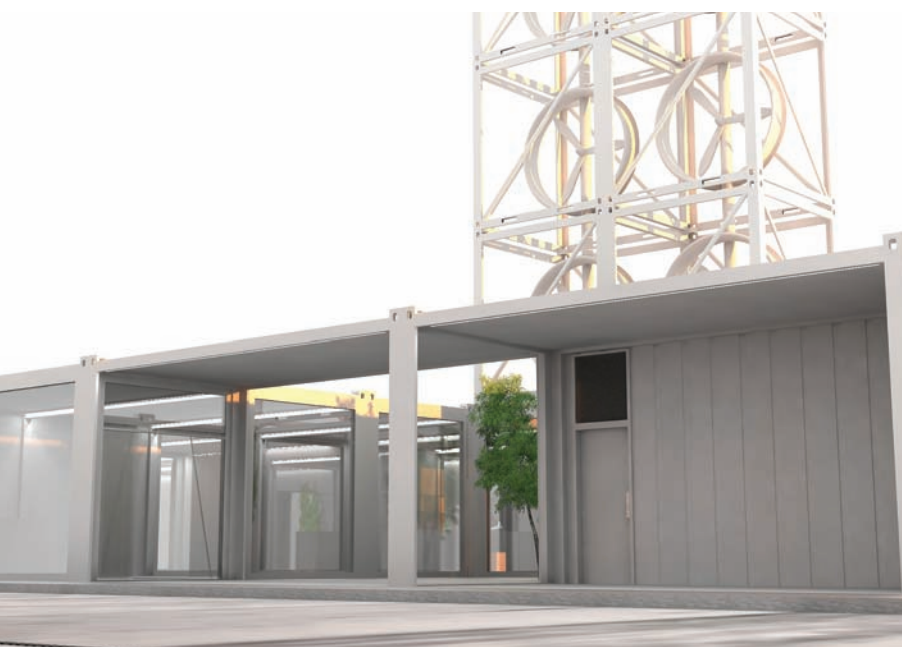

e.cube

Agoston Gabriela formatervező diplomamunkája

Agoston Gabriela, a Nyugat-magyarországi Egyetem Alkalmazott Művészeti Intézetének idén végzett formatervező szakos (BA) hallgatója, diplomamunkáját újgenerációs üzemanyag-töltőállomás konténeres szabadon variálható rendszeréből készítette el. A tervező a diplomavédést megelőzően, már 5-6 éve foglalkozott a konténeres építésben rejlő funkcionális lehetőségek feltárásában – korábban, egyebek mellett konténer rendszerű mosodát is tervezett. Diplomájában a konténer moduláris sorolhatóságát felhasználva játékszerű (LEGO, dominó) rendszert fejlesztett ki, melynek egységeibe – a fenntarthatóság jegyében – szélkerekek, napelemek (alternatív energiatermelők), LED-panelek és szolgáltatói helyiségek kerültek, az egyes alkotókat pedig egyetlen vázon belül helyezte el. Az így létrejött figyelemreméltó struktúra az e.cube nevet kapta. E modulrendszerben felépített töltőállomás újabb egységekkel könnyen bővíthető, sorolható, áttelepíthető, mindezt az építmény roncsolása nélkül. A sorolhatóság érvényes az arculatot hordozó LED-paneles pilonra és a szélkerekekre is.

Témavezető: Csepregi Sándor DLA belsőépítész, egyetemi docens, szakvezető (NYME SKK AMI)

Konzulensek: Szücsy Róbert formatervező-művész, egyetemi tanársegéd (NYME SKK AMI),
Fekete Szilárd építészmérnök (A2 Építész Iroda)

Opponens: Perényi Lóránt építész

STOA ÉPÍTÉSZMŰTEREM:

Környezetre adott válaszok

Interjú Ásztai Bálint építésszel

Tavasszal megváltozott a műterem felépítése, így immár kizárólagos tulajdonosként és ügyvezetőként kell helytállnod. Mennyire tudsz részt venni az egyes projektek különböző tervfázisaiban?

A STOA Építészműteremben, bár egyedüli tulajdonos lettem sikerült egy erős, sokszínű csapatot kialakítanunk az elmúlt időszakban. A tervezőcsapat összeállítása változatos, így a városépítészettől, mestertervek készítésétől, a villa- és középületeken át egészen a belsőépítészetig, bútortervezésig kapcsolódhatunk bele a különféle feladatokba. Személyesen is minden fázisban próbálok részt venni. Egy épület születése nem a koncepcióalkotásnál áll meg szerintem, az utolsó kiviteli részlet helyes

műszaki kialakítása számomra ugyanolyan fontos. Jó példa erre az irodánk zászlóshajójának számító projekt is. Zalacsányban, 2013 őszén egy nívós meghívásos pályázaton indultunk, hogy az ott épülő, összesen 100 mrd. értékű golfpálya és golf-villapark beruházáshoz ki tudják választani a megfelelő építészirodát. Az első szakaszban egy apartmanházzal szölt a pályázat, jelenleg azonban már a golfklub-épület kiviteli tervein is túl vagyunk, e mellett egy újabb apartmanház és villa is szerepel a megbízásaink között. A személyes jelenlétet itt is nagyon fontosnak tartom, már a pályázat alkalmával is leköltöztem a családommal pár napra a helyszín mellé, az inspirációk miatt.

A zalacsányi golf klub hosszú távú fejlesztési koncepciójának egyik fontos eleme a klubház épülete, amelynek végleges formavilágát három különböző stílusú elképzelés alakította. Ezek szerint három, egymástól eltérő koncepciótervet készítettél rá?

Igen, többször is volt már hasonló ügyem, ahol a Megbízó (jelen esetben Széles Gáborék) egyből 2-3 eltérő koncepciót is szeretne látni. A jelen megbízásra egy nagyon szabadon formált változatot és két kevésbé formabontó koncepciót készítettünk. Meglepetésünkre először az extrém irányon haladhattunk, de a végső verzióban végül mindhárom tervből kerültek be részletek. Ennek az alapja már a korábbi villaépületeimre is jellemző modern vonalvezetés lett, azonban megjelentek benne ívek és ívszakaszok, ugyanis az egyik nem futtatott vázlatból átvettünk egy általunk „kanyonnak” elnevezett dupla légterű, 3 dimenzióban ívelt, különös atmoszférájú előteret. Ez megkívánta, hogy a lágy, íves történetek máshol is visszaköszöjenek a házban, mintegy a Zalai-dombság vonalaira utaló építészeti válaszként, harmonikusan kiegészítve a racionális szerkesztésű geometrikus felületeket. A golfolás, a természeti környezet az épület mikrovilágában többféleképpen is megjelennek, hol direkt világítótestek formájában, hol pedig absztraktabb módon.

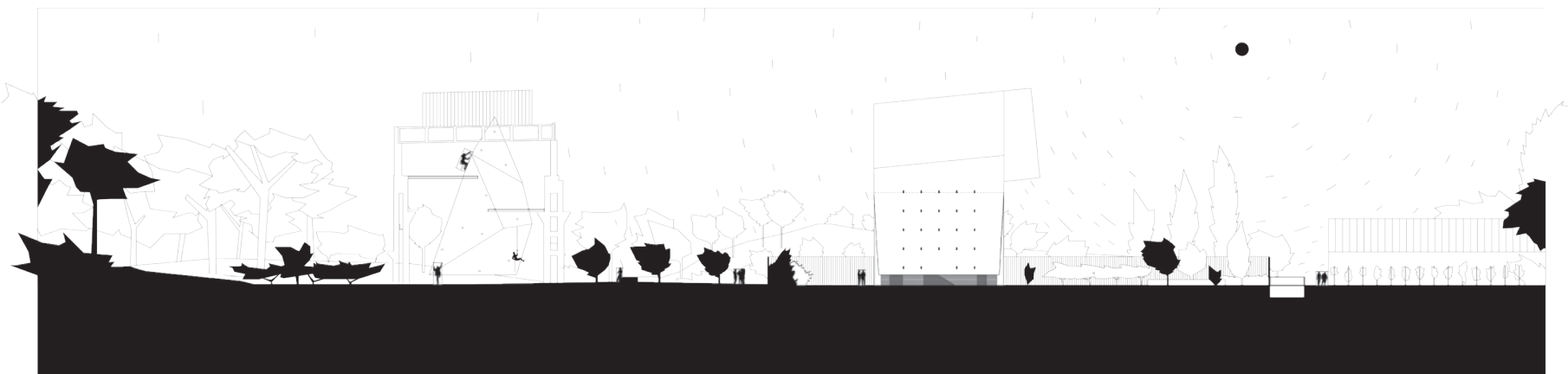
A korábbi mesterterveket is láttam, ezekből kitűnik, hogy viszonylag kötött telepítési szempontoknak kellett, hogy megfeleljen a tájolás.

Igen, nagyon alapos mérlegelés után helyeztük el a klubházat. Az épület kelet-nyugati hossz tengelyű, a kapcsolódó teraszok alapvetően déli, illetve keleti irányban helyezkednek el, így a klubház egy világos, napsütötte (de megfelelően árnyékolt) fronttal néz a mellette fekvő tóra, a zöldre és a sport szempontjából két legfontosabb pontra az 1-es illetve a 18-as lyukra (első és utolsó). Mivel a földszinti és az emeleti teraszok egyfajta lelátóként is funkcionálnak, ezért egy nyújtottabb tömegalakításban gondolkodtunk, így még több első osztályú kilátóhelyet teremtve. Ez konzekvensen vonul végig a teljes koncepción. A telepítés mellett a táji környezetbe történő illesztés is fontos szempont volt számunkra, ezért az épület anyaghasználatát visszafogott, természethez közeli. Homlokzatán megjelenik a Balaton környéken több helyen is használt szárazon rakott terméskő, a fa, illetve a számos magyarországi középületen alkalmazott vágott, tömitetlen, homokfűvott travertin burkolat. A klubház időtállósága az anyaghasználatán kívül, az egyenes vonalvezetésében és letisztult formavilágában rejlik, mely modern eleganciát kölcsönöz a racionális szerkesztésű együttesnek.

A négy torony és az ötödik

Bene Tamás, a MOME Építészeti Intézetének diplomázója

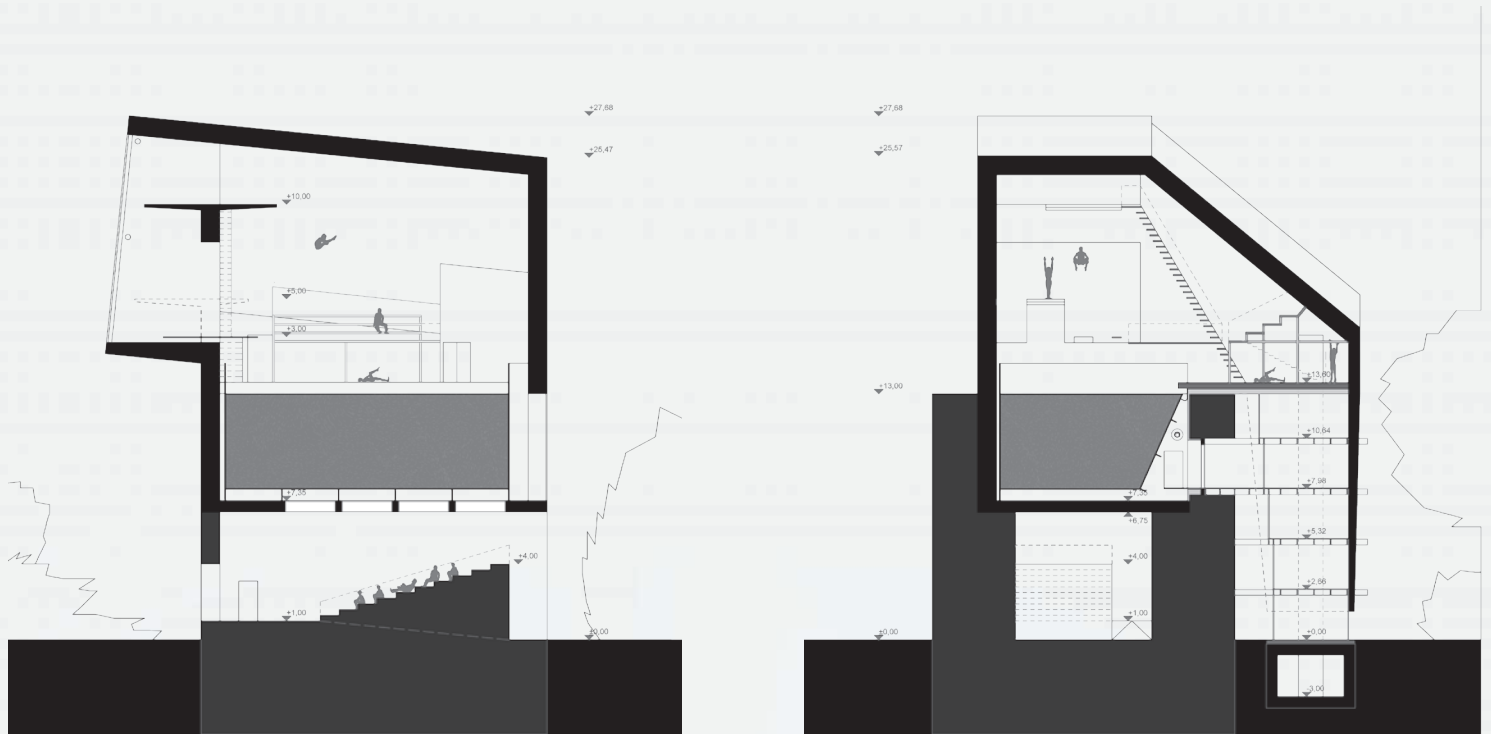
A rektori díjas diplomamunka tárgya egy fedett műugrólétesítmény tervezése volt. Bene Tamás a Margit körút-Fény utca-Kis Rókus utca által határolt területen álló régi Ganz gyár egyik épületét választotta a feladat megoldásához. Ezen a területen állt

a pár hónapja lebontott Ipari Minisztérium, mely hiányával új tér nyílik meg a Margit körút, egyben a Millenáris Park felé, az ekként létrejött teresedés urbanisztikai fejlesztéseket generál. „Tekintettel a terület jelenleg alakuló státuszára, munkám keretei

nem korlátozódhattak csupán egyetlen épület kidolgozására, távolabbról, urbanisztikai léptékkal kellett, hogy gondolkozzam. A terv alapjait a »Széllkapu« ötletpályázat keretein belül fektettük le négy barátommal, Eke Dániellel, Huttli Saroltával,

Járay Jankával és Soltész Jucival közösen. Egy olyan parkot képzeltünk, ahol a jelenleg álló ipari épületekből, csak utalásszerű »nyomok« maradnának meg. Fontosnak éreztük megtalálni azt a pontot, ameddig érdemes és megengedett elmenni egy ilyen jellegű

bontás esetében. (...) Az általam választott Ganz meleggörgető épületéből csupán a »pörgetőalagút« vastag betonfalait, mint az épületben valaha volt speciális funkció eredményét tartottam meg, és egy olyan környezetben szerepeltetem, ahol azt egy dús

vegetációjú kert öleli, melyet egy zárt deszkázatú kerítéssel keretezek. Így egy befele forduló meditatív teret hoztam létre, ahol ezek a hatalmas tömegű, szinte értelmezhetetlen falak, mint médiumok sugároznak ki valamit mely a sajátjuk...”

Témavezető és konzulens: Karacsony Tamás
Opponens: Kis Péter

DonGo

Polefkó Ottó formatervező diplomamunkája

Szintén a Nyugat-magyarországi Egyetem Alkalmazott Művészeti Intézetének diplomázójaként (BA) Polefkó Ottó egy modulás rendszerű motorkerékpár tervezett. A DonGo (jelenleg az elektromos változat látható), idézve alkotóját: „könnyen szerelhető, jól manőverezhető mindenki számára személyre szabható motorkerékpár, főleg a magyarországi útviszonyoknak és körülményeknek megfelelően tervezve. A középső »modul«, azaz a váz, igény szerint tovább bővíthető különböző elemekkel, amelyek kiszélesítik a jármű felhasználhatósági lehetőségeit. A konstrukció, egyszerűségéből adódóan bárhol gyártható, könnyen javítható és strapabíró, ugyanakkor a koncepcióba beépített egyéb technológiáknak és a takarékos elektromos hajtásnak köszönhetően környezetbarát. A teljes váz szerkezetét igyekeztem úgy tervezni, hogy a gyártásba munkájukat elvesztett, de saját műhellyel rendelkező szakembereket is be lehessen vonni reintegrációs céllal. Mivel az elgondolásba belefér a »kit«-ben kapható modell is, nyitva hagytam a lehetőséget az otthon-barkácsolóknak, vagyis azoknak, akik az alapszéria megvásárlása után szeretnék valamelyik meghatározó alkatrészt kicserélni a motoron.” DonGo=capriccio, kedves szójáték, ami visszautal az eredeti licenc alapján gyártott segédmotor-kerékpárra.

Témavezető: Bánáti Gábor formatervező
Konzulensek: Szücsy Róbert formatervező, Üveges Péter formatervező, Soltra E. Tamás szobrász, éremművész
Opponens: Hivessy Gáza

Fotók: Polefkó Ottó és Kakuk Barbara

Alapformában

Tarcali Dávid új kollekcója

Hangzavar-installáció (2011), Betonszék (2012), PLAC CCSEPEL, OÁZIS / installáció (2013) – a legismertebb Studio Nomad projektek után itt egy kollekciónak a 3LEGS. Tarcali Dávid, a 2011-ben életre hívott műhely alapító-tervezőjét a kávézó és lerakó asztalokból álló bútorsorozat megalkotásakor geometrikus minták, építészeti alapformák ihlették. Az egyes tagok 3 milliméter lemezvastagságú porfestett acéllapból formáltak, absztrakt idomaik több nézőpontra szervezettek.

dimensions

700.430.350

700.700.350

450.450.450

DESIGN, LENGYELÜL

LENGYEL RED DOTS A BUDAPESTI IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN

A lengyel tervezők 2008 óta szerepelnek a Red Dot Design Award díjazottjainak névsorában, eddig 37 díjra és különdíjra sikerült szert tenniük. A Lengyel Red Dots utazó kiállítás, amelyet két fiatal lengyel designer, Marta Niewymska és Dawid Grynasz tervezett, az összes eddig díjazott lengyel terméket népszerűsíti. Ezek a projektek egyesítik az esztétikai értéket a legmagasabb minőséggel és funkcionalitással. Az alkotók számára a formatervezés fontos stratégiai eszköz az üzleti siker felé vezető úton.

A budapesti Iparművészeti Múzeum földszinti Üvegtermében első alkalommal láthatók olyan, Lengyel Red Dots-díjjal jutalmazott termékek, mint a *Marinna* moduláris hajóállomás projektje, a *Ribbon* kisszék, *DROP* utcai lámpa, a *DOT* tükör, a *Clapp* szófa, a *K 10* pénztárgép, és az *OxEN* hővisszanyerő-egység. E sikeres tárlat már megfordult a varsói Kordegarda Galériában, a genfi Szellemi Tulajdon Világszervezetében, a tódzi Városi Múzeumban a tódzi Design Fesztiválon, a II. Lengyelország – a vetélytárs

1989-2014 című kiállítás keretében, valamint a Poznani Nemzetközi Vásár területén. Megvalósítását részben az Európai Unió finanszírozza, az Európai Regionális Fejlesztési Alap Innovációs Gazdaság 2007-2013 Operációs Programja keretében.

(A Design Világnapja eseménysorozat keretében megnyílt *Lengyel Red Dots – Díjnyertes lengyel termékek és projektek kiállítása 2014.* június 27. és augusztus 29. között tekinthető meg az Iparművészeti Múzeumban)

 www.octogon.hu

ÚJ REKTOR A MOME-N

2014. augusztus elsejétől Fülöp József egyetemi tanár váltja két vezetői periódus után Kopek Gábort a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) rektori tisztségében. Fülöp rendezőként, art directorként és tervezőként egyaránt a magyar animáció meghatározó szereplői közé tartozik, emellett több mint egy évtizede a MOME oktatója. Nevéhez köthető a nemzetközileg is számos alkalommal elismert Animáció Tanszék létrehozásának előkészítése, képzési programjainak összeállítása. 2010-től a tanszék vezetőjeként, 2011 óta pedig a MOME Média Intézetének igazgatójaként dolgozott az egyetemen. Leendő rektorként egyebek mellett kiemelt figyelmet kíván fordítani az egyetem innovációs műhelyként betöltött szerepére, de fontosnak tartja az akadémiai és a versenyszféra közötti párbeszéd folyamatosságát.

www.octogon.hu

MEGMUNKÁLT KÉP

Egészen augusztus végéig a miami Zadok Gallery *Fiction of the Fabricated Image* címmel rendezett kiállítást Seon Ghi Bahk munkáiból. A dél-koreai művész hétköznapi bútorok és klasszikus építészeti tagozatok formáit imitáló lenyűgöző, műanyag szálon

függő, lebegő széndarabok alkotta installációiban, illetve papír-szén kollázsokban a természet, az emberi beavatkozás, a múlandóság, az erőző összefüggéseit vizsgálja.

www.octogon.hu

HUMANISZTIKUS DESIGN

A Zsenyei Műhely 35 éves hagyományaihoz hűen idén nyáron is folytatódik a workshop és szimpózium története. Ezúttal új helyszínen, Nagyrécsén gyűlnek össze több országból gyakorló tervezők és diákok, hogy a design aktuális kérdéseivel foglalkozzanak. A idei téma maga az ember – a humanisztikus, emberközpontú tervezés. Hogy ez mit is jelent ma a design területén, arra különböző szekciók fogják keresni a választ az egyhetes workshop ideje alatt. Mi befo-

lyásolja mindennapjainkat? Hogyan viszonyulunk a technológiához és hogyan érvényesülünk a virtuális térben? Ki tudjuk-e terjeszteni fizikai jelenlétünket? Hogyan állunk hozzá a testünkhöz, saját magunkhoz, egymáshoz és a környezethez és hogyan formáljuk át ezeket? Az öt szekcióprogram a tárgytervezéstől az ember-gép interakción át az ökoépítészig fogja át a design különböző területeit. A cél a trendek megértése, a felhasználói igények feltérképezése,

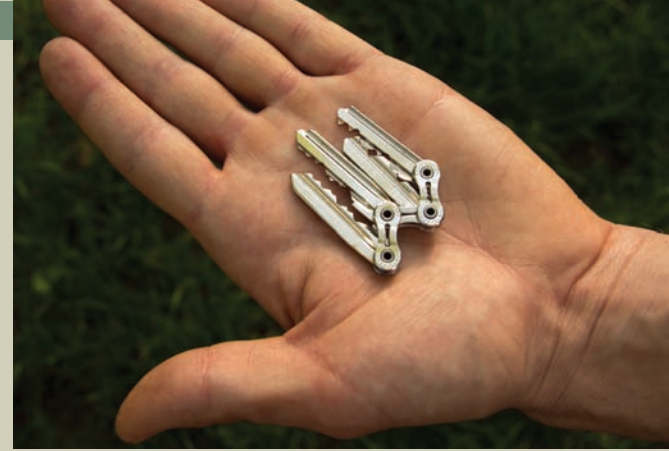

TIK-TIK

„A világ legkönnyebb és legvékonyabb kulcstartója!” – áll a legújabb magyar kickstarter-projekt bevezetőjében. Farkas Dániel és Csotán Beáta olyan kulcsrendező megoldást kerestek, mely olyannyira belesimul a zsebbe, hogy használaton kívül szinte észrevehetetlen, még akkor is, ha történetesen rajta ül a kulcsosmó tulajdonosa. A biciklilánc-szemek tartotta prototípusról kiderült, ez a legkönnyebb kulcstartó a piacon. Sajátos integrálásnak hála, nem hogy csökkent

a kulcsok funkcionalitása, „hanem ellenkezőleg: nagyobb fogófelületet kapnak, ami nagyobb erőkart jelent, azaz könnyebb elfordítást használhatkor. Ráadásul mivel a forgástengely közvetlenül a kulcs tövében van, a nehezen hozzáférhető kulcslyukakkal is könnyebben lehet megbirkózni.” – írják a tervezők. Lapunk készítésekor már közel 13 ezren ígérték támogatásukat.

www.octogon.hu

PONTOSAN, SZÉPEN

2014-ban Az év belsőépítésze címet Gothárd Erzsébet és Magyarai Éva érdemelte ki a Pesti Vigadó és a Zeneakadémia rekonstrukciójával. A szakmai zsűri örömmel állapította meg, hogy: „a Vigadó esetében visszaálltak az eredeti térstruktúrák és gyarapodtak is kitűnő kiállítási terekkel, a Zeneakadémia esetében is letisztult funkciójú terek újjáéledésének vagyunk tanúi, és többek között a restauráto-

ri munkák olyan mélységéről győződhetünk meg, amelyek során a korábbi rekonstrukciók által elfedett falburkolatok, színezések éledtek újjá. A zsűri e két kiváló munka között nem tudott, és nem is akart dönteni, így azt javasolja, hogy ebben az évben két díj – azonos mértékben, nem megosztva – kerüljön kiosztásra.”

www.octogon.hu

Y-SYSTEM

A MAOE diplomadíjas (2008) Aula – közületi székcsalád prototípus – óta, Juhos Lehel (Juhos Design Studio) formatervező folyamatosan vizsgálja a fém-fa bútorkombinációkban rejlő tervezői lehetőségeket. A tavalyi, a Loft Interior által kiírt pályázaton nyertes MASINA nagobbítható étkezőasztal után a közelmúltban bemutatott, legutóbb az OTTHONDesign Magyar Design kiállításon látott Y-system szintén sikergyánús. A rétegelt lemez és színterezett acéllemez házasításával készült, különböző méterű ülkékből, asztalokból, polcokból álló, manufakturális jellegű sorozat jellemzője, egyben Juhos Lehel formatervezői stílusának sajátja, a konstruktív ízű formaadás és a modularitás, valamint a pompás részletképzés.

www.octogon.hu

Fotó: Juhos Design Studio

a közvetlen és a tágabb értelemben vett környezet problémáinak és lehetőségeinek felmérése és a lokális tudás felhasználása. Az inspiráló beszélgetések, előadások és a szakmai közösség kialakulása mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a résztvevők tanuljanak egymástól és még sikeresebbek legyenek a munkájukban (designworkshop.hu).

www.octogon.hu

MUNKAHELY KILÁTÁSSAL

Szöveg:

Mizsei Anett

Enteriőrtervezők:

**Szegő Gábor,
Gyarmati**

Ágoston,

Hitka András

Enteriőrstyling:

Gáti Anna

Fotó:

Filep Krisztina

Fotóasszisztens:

Besenczi

Richárd

Deallogic iroda újratöltve

HA DESIGN IRODÁRÓL HALLUNK, TUDJUK, HOGY MIRE SZÁMÍTHATUNK: LÁTVÁNYOS MEGOLDÁSOK ÉS SZÍNEK, JÁTÉKOSSÁG, EGYEDI TÁRGYAK, Y-GENERÁCIÓS DOLGOZÓK. A DEALLOGIC PÁR ÉVE MŰKÖDIK A NYUGATI PÁLYAUDVAR SZOMSZÉDSÁGÁBAN, ÉS MOST A WILLBE DESIGN (GÁTI ANNA, SZEGŐ GÁBOR, GYARMATI ÁGOSTON) ÉS HITKA ANDRÁS MUNKÁJA NYOMÁN ÚJABB TERÜLETEKKEL BŐVÜLT.

Az óriási kaptár tárgyalót rejt

Pihenő és „dzsungel”, lokális csodaország: egy szeletke vadon, madárdallal

Mintegy 65 új munkahely mellett friss közösségi terek, tárgyaló és pihenő is kapcsolódik az Eiffel Tér Irodaház felső két szintjén üzemelő szoftverfejlesztő cég 2011-ben kialakított irodájához (OCTOGON 2011/5). A projekt egyik legfőbb erénye talán a patikamérlegesen kimért egyensúly, az az arányosság, amely az egész koncepció alapja. Az elmélyült munkát szolgáló, rendezett munkahelyeket oldottabb közösségi terek egészítik ki, biztosítva ezzel a jó hangulatú munkavégzést. A magas minőség mellett érvényesített gazdaságossági szempontok egészséges minimalizmust generáltak.

Az iroda működésében, rendszerében nem történt nagy változás: a kisebb csoportokba szervezett fehér íróasztalok a jól bevilágított, látványos budapesti panorámát élvező hosz-

szanti sávokban míg a belső magokban található valamennyi kiszolgáló funkció. A hozzáépítések szinte észrevétlenül, szervesen kapcsolódnak a meglévő területekhez – nem véletlenül, hiszen egy tervező-asztalon születtek. Az eddig pontszerűen, kis mennyiségben megjelenő zöld színű elemek újabb finom térhódítása emberközelivé teszi az irodát, ellensúlyozva területében és létszámában való növekedését.

Új recepciót építettek: fehér pultját térbeli gyűrűkbe szervezett színes LED-sorok világítják meg. Mellette pihenő és „dzsungel” – a lokális csodaország: egy szeletke vadon, madárdallal. Két óriási kaptár került az egyik közlekedőbe, kékjük és zöldjük ugyancsak a természet színeit csempészi be a „szürkeárnyalatos” irodába. Amellett, hogy egyszerű

játékosságuk hangulatteremtő hatású, műgyanta héjuk kerek kis tárgyalókat rejt. A központi magban épült egy, a „szauna” becenevet is kiérdemlő kisebb auditórium, ahol lépcsőzetesen beépített, kipárnázott padokon ülve prezentációkat lehet tartani. A bővítés során megnövelték a konyha-étkező területét, amely így egyben az egész irodát kiszolgáló közös találkozóhellyé, vetítőteremmé is alakítható.

Az ésszerű mértékben minimalizált költségkeretből az egyszerű irodateret is felöltötték: magyar iparművészek egyedi tárgyai képezik a munkaterület egy-egy fókuszpontját. Áttört, hengerekből szerkesztett térelválasztó, belógatott, futurisztikus lámpák adják az összefüggő tér finom rétegeit. Egyedileg szőtt kárpitok borítják az auditórium

A hozzáépítések szinte észrevétlenül, szervesen kapcsolódnak a meglévő területekhez

Az íróasztalokat a panorámaablak előtti sávba rendezték

falait vagy épp a padlót. A pultba integrálva, illetve az íróasztalok közt nagy, fehér tartókban növények élnek. Csúszda szolgál vizuális és valódi összeköttetésként az iroda két szintje közt: az emeleti térrészben dolgozók szó szerint „leugorhatnak” a közös étkezőbe ebédidőben.

Összefoglalva elmondhatjuk: a bővítés a játékosság, a csapatépítés irányába lépett előre. Arányaiban is megnövelték a közösségi és pihenő funkciókat, figyelembe véve a pszichológiai összetevőt: a nagyobb cég, a több ember és a viszonylag intenzíven kihasznált munkaterületek mellett csak így

tarthatják meg a dolgozók jó közérzetét, teljesítményét, hosszú távon pedig a munkavállalókat magukat. E felismerés, s a vele járó anyagi, szellemi ráfordítás olyan jól átgondolt, tudatos cégfilozófiát sejtet, amelynek méltó leképzése a Willbe Design által megtervezett irodater.

Csúszda szolgál vizuális és valódi összeköttetésként az iroda két szintje közt

Fotó: Filep Krisztina

KOMPLEX MEGOLDÁS, LÉLEKKEL

Egyszemélyes csapatépítő Magyarországon

Nincs olyan nagy visszhangja, mint a világhódító start-upoknak, szerényen végzi a munka oroszlánrészét: a megbízó igényei mellett érzékenyen reagál a mindenkori piaci helyzetre és a kortárs design kérdéseire. B. Nagy Ferencsel (Stay in Hungary Kft.) a kibővített, immáron 2000 m²-es Dealogic iroda teraszán Mizsei Anett beszélgetett.

Egy korábbi interjúban említette, hogy mi, magyarok kreativitásban erősek vagyunk, de a csapatmunka terén még fejlődnünk kellene. A Dealogic iroda mostani bővítése éppen erre ösztönöz, ha jól látom, egyszerre két területen is: a tervezés-építés időszakában a résztvevőket, majd a végeredménnyel a használókat is.

Ez pontosan így van. Projektjeimben a körültekintően megválasztott szereplők – belsőépítészről a kivitelezőig – olyan beállítottságúak, hogy maximálisan működjen a csapatépítés, együttgondolkodás a legteljesebb bérlői igény kielégítése céljából. Az egész folyamat célja, hogy olyan egyedi tereket, „nappalikát” valósítsunk meg, amelyek a toborzást és az együttműködést szolgálják. Jobb hangulatban, spontán módon, erőltetett tréningek nélkül alakuljon ki közösség egy kötetlen, kommunikációra serkentő térben. A munkaerő motíválása, teljesítményének növelése ilyen módon túllép a HR-esek által alkalmazott hagyományos bér/karrier eszközökön.

Ön tehát az országba költöző ügyfeleit egészen az itteni kollektíva felállításáig, közvetve – az irodák kialakításával – pedig még annál is tovább kíséri, akár évtizedekre is irányt mutatva a működésük területén? A Stay in Hungary Kft. célja nem az, hogy egy dolgot adjon el sok ügyfélnek, hanem az, hogy egy cégnek adjon el több dolgot, jelentősen csökkentve ezzel a költségeket. Megbízott képviselőként arra törekedtem és töreksem, hogy teljes körű üzleti folyamat- és projektmenedzsmenttel segítsen ügyfeleimet az irodater felkutatásában, majd kialakításában, egészen a piaci bevezetésig. A leendő irodater megtalálása, a szerződéskötés csak az első lépés, de már ez is a jövőbeni célokat szolgálja. A második fázisban, a komplex tervezés és kivitelezés során a megfelelő szakági csoportok segítségével megtöltjük a teret tartalommal, lélekkel egészen a kulcsátadásáig. Végül a harmadik fázis, a kész irodater piaci bevezetése következik, kezdetben sajtótájékoztatóval és megnyitó rendezvénnyel, amelyek egy munkáltatói arculatépítésre és toborzásra fókuszált online és offline kampány a gyűjtőpontjai. A téri, arculati és személyi kérdéseket tehát szorosan együtt kezeljük. Egy cég piacra lépésekor az építési és HR-költségek a legjelentősebbek, a mi munkamódszerünkkel pedig éppen ezeken a területeken tudunk pénzt megtakarítani. Mindezt a magas minőség megtartása mellett – és ez mindenkinek jó!

Szép ívű, bejáratott, logikus eljárás, ami láthatóan működőképes is. Hogyan lehet egy ilyen céget, mint az öné, elindítani ezen az úton? A Kuvaiti Nagykövetség volt az első ügyfelem, miután hazatértem Amerikából, ahol ösztöndíjasként tanultam, majd ingatlanbefektetési területen dolgoztam. Bizalmon alapuló együttműködés volt ez is. Második ügy-

felem egy betelepülni vágyó, New York-i tőzsdén jegyzett multinacionális nagyvállalat volt. 1200 m²-es irodateret szerettem volna kialakítani egy A+ kategóriás irodaházban. Irodabérlésben nem volt tapasztalatom, mégis megbíztak bennem, bíztunk egymásban. A bérleti szerződés megkötése után merült fel az igény a tér kialakítására és a piaci bevezetésre. Ekkor kezdődött az együttműködésünk Gáti Anna és Szegő Gábor belső-építésszel, akiket egy Pecha Kucha esten ismertem meg. A kapott bizalmat adtam tovább, amikor olyan tervezőket választottam, akiknek az irodaépítés terén még nem volt tapasztalatuk. A célom az volt, hogy ne a hagyományos office-hangulat köszönjön vissza, ilyeneket eleget láttam a korábbi multinacionális cégeknél, mint munkavállaló. Jó döntés volt, mert így nem vált lélektelenné a végeredmény. Természetesen a csapatot mindig az adott feladathoz, irodaépülethez választom ki az ügyfelemmel egyeztetve, de az alapelvek mindig ugyanazok: a résztvevőknek legyen kapacitásuk, de egyúttal szakmai alázattal, kölcsönös megértéssel és odaadással kísérik végig a tervezés-kivitelezés-átadás folyamatát. Büszke vagyok, hogy eddig kétszer indultunk el az Év Irodája-díjon, design kategóriában és először második, majd végül az első helyet sikerült elérnünk a Bank Centerben létrehozott Bank of Georgia irodaterrel.

A Dealogic esetében is látni különleges megoldásokat. Mitől egyedi a tér? Dealogic irodában a high-tech és a játékosság a főszereplők. A csúszda, dzsungel, kaptárak, lounge-pontok és teraszok a feltöltődést és közösségépítést szolgálják. A tér kialakításához szobrokat, festményeket is alkalmaztunk, így a kortárs design mellett a magyar képzőművészet is szóhoz juthatott. Ez egyrészt kultúrmisszió, azért, hogy minél többekhez jusson el a kortárs képzőművészet és formatervezés, illetve ezek az alkotások, tárgyak egyértelműen fokozzák a munkaterek otthonosságát. Észre sem veszi az ott dolgozó, hogy mindezek közvetve kreativitásra, csapatmunkára és végül teljesítményfokozásra ösztönzik.

Milyen úton jutnak el ma a Stay in Hungary Kft.-hez az ideköltöző vállalatok?

Elsősorban a volt ügyfelek ajánlása alapján, de a magyarországi hivatalokkal, valamint tanácsadó cégekkel is kapcsolatban állok. Mindemellett az egykori külföldi ösztöndíjamat segítő, a kölcsönös segítségnyújtásra épülő alapítvány, a Calasanctius Training Program (CTP) hálózatának is tagja maradtam. A leghitelesebb ajánló azonban nem más, mint a minden munkafázisban pontosan mérhető, kézzelfogható végeredmény: a jó feltételekkel bérbe vett iroda, a gazdaságos és izgalmas belsőépítéssel, a PP-megjelenések száma és értéke, illetve hogy mennyi szakembert, leendő munkavállalót értünk el a toborzás során és mennyi költségmegtakarítás mellett. A háromfázisú projektmenedzselés jóval olcsóbb, hatékonyabb és személyre szabottabb, mint a megszokott, vagyis hogy külön cégek végeznek minden egyes fázist, amelyek többnyire nem is ismerik egymást és csak a saját területükre fókuszálnak. Pedig az is egy nagyobb kép része. www.stayinhungary.com

PRINCESS

BAKERY & BISTRO

Szerző:
**Martinkó
József**

ÚJ ÍZEK FORMÁKBAN ELBESZÉLVE

A megújuló Princess Bakery & Bistro a Batthyány téren

Tulajdonképpen szinte váratlanul bukkantunk egy design szempontból igencsak érdekes helyre, ami a Batthyány téri aluljáróban található. Talán föl sem tűnt volna, ha nem az 1996-ban alapított és városszerte ismert Princess látványépesség-lánc egyik üzletéről volna szó, ami Budapest legforgalmasabb közlekedési csomópontjaiban kínálja a hagyományos magyar ízvilághoz és igényekhez igazított harapnivalót. A cég vezetői majd húsz év sikerei után elérkezettnek látták az időt, hogy a "food to go"-műfajban megújuljanak és egészen egyedül alkossanak. Így született meg a Batthyány téri Princess Bakery & Bistro első üzlete, amit a jövőben két tucat, immár az új design-konceptió mentén átépített Princess követ majd.

A kortárs design világával foglalkozó újságíró számára azért érdekes ez az átalakulás, mert nem pusztán felújításról, terendkövető ráncfelvarrásról van szó, hanem olyan új design nyelv kereséséről és megtalálásáról, amivel a lánc képes elmondani azt a vásárlóinak, hogy ebben a kategóriában a legjobb minőségű ételeket náluk kapják. Mint később megtudom a New York-i Grand Central vasútállomás egyik évtizedek óta ott dolgozó alkalmazottja mondta el, hogy a világ egyik legforgalmasabb közlekedési csomópontján, ahol különféle gyökerű emberek tízezrei fordulnak meg óránként, azok a helyek sikeresek, amelyek úgy fogják fel a szituációt,

mint egy hagyományos piacteret: olyan arculatot és kínálatot kell kialakítani, amivel tudnak azonosulni az itt átutazók, amit megszoktak, amit a szeretnek, ami sok emberhez szól. Nem kedvelik a különködést. Attraktív legyen, szép, de nem idegen.

Amikor a Batthyány téren jártunk először az új kínálatot ismertük meg, amit az új belsőépítészeti és arculati elemek hangsúlyoznak. A Princess új minőséget, új ízeket hoz a piacra, ehhez új arculatra, új designra volt szükség. Újdonság a helyben készült szendvics, amelyhez helyben sütik a teljes kiörlésű, magos, vagy hagyományos kenyert. A szendvicsok között vannak nosztalgia termékek, ahogyan gyerekkorunkban szerettük, illetve az egészségtudatos vásárlók számára, akár friss zöldségeket, vagy egyedi ízvilágú grillezett zöldségeket is kínálnak. Természetesen nem tűntek el a jól ismert, ugyancsak helyben sült sütemények sem. Léteznek saját készítésű gyümölcslevek, de friss tej, joghurt és smoothie-k is kaphatók. Az újjászülető Princess nagy büszkesége a saját pörkölésű, saját beszerzésű kávé, amit a nyersfa-borítású, nagy felületen üvegezett pultban főznek. A kávékínálat átlátható tipográfiával vannak felírva a táblára. Az itt itható kávé belvárosi éttermi minőségben, de megfizethető áron fogyaszthatjuk el.

Valódi bisztró hangulatot sugároznak a pult felé függesztett kékeszöld lámpák, valamint az

aluljárók világával a 19. század vége óta "öszszenőtt" fehér színű metrócsempe burkolatok. Ezeket egészítik ki a sötétebb, barnás, téglahatású felületek, illetve a fa bútorok különféle árnyalatai. Design és gasztronómiai szempontból a Bakery & Bistro koncepció legizgalmasabb részlete a pizzéria. A pizzaszetelek minőségét a nagyon gondosan kiválasztott és Olaszországból beszerzett eredeti itáliai liszt, illetve paradicsomszós alapozza meg. Ebből a lisztből is létezik egészségesebb és hagyományosabb változat. A pizzarecepteket egy neves olasz sztárséf alkotta meg. A pizza pult "látványvilágát" a fahasábok, az olasz formatervezők munkáját idéző, vörös színű elszívó, valamint a lisztes zsákokkal, pizzaszószos dobozokkal megrakott polcok, a péklapát teremti meg. Itt az üvegfelületek mögött a különféle pizzaszetelek elegánsan, lazán, áttekinthetően, jól megvilágítva láthatóak. Nagyvárosi miliót idéznek a izzósorokkal kivilágított feliratok, amelyek szinte vonzzák a tekintetet és az üzlet cégének is szolgálnak.

Ez a találkozás a Princess Bakery & Bistro új designkonceptiójával a jövő kezdete, amivel a cégvezetés azt bizonyítja, hogy nyitott az újjátásra. Azt mondják: ahogyan hosszasan tanulmányozták a világ kávéit és sokat tanultak, úgy tanulják ezt az új designnyelvet is.

Fotók: Glódi Balázs

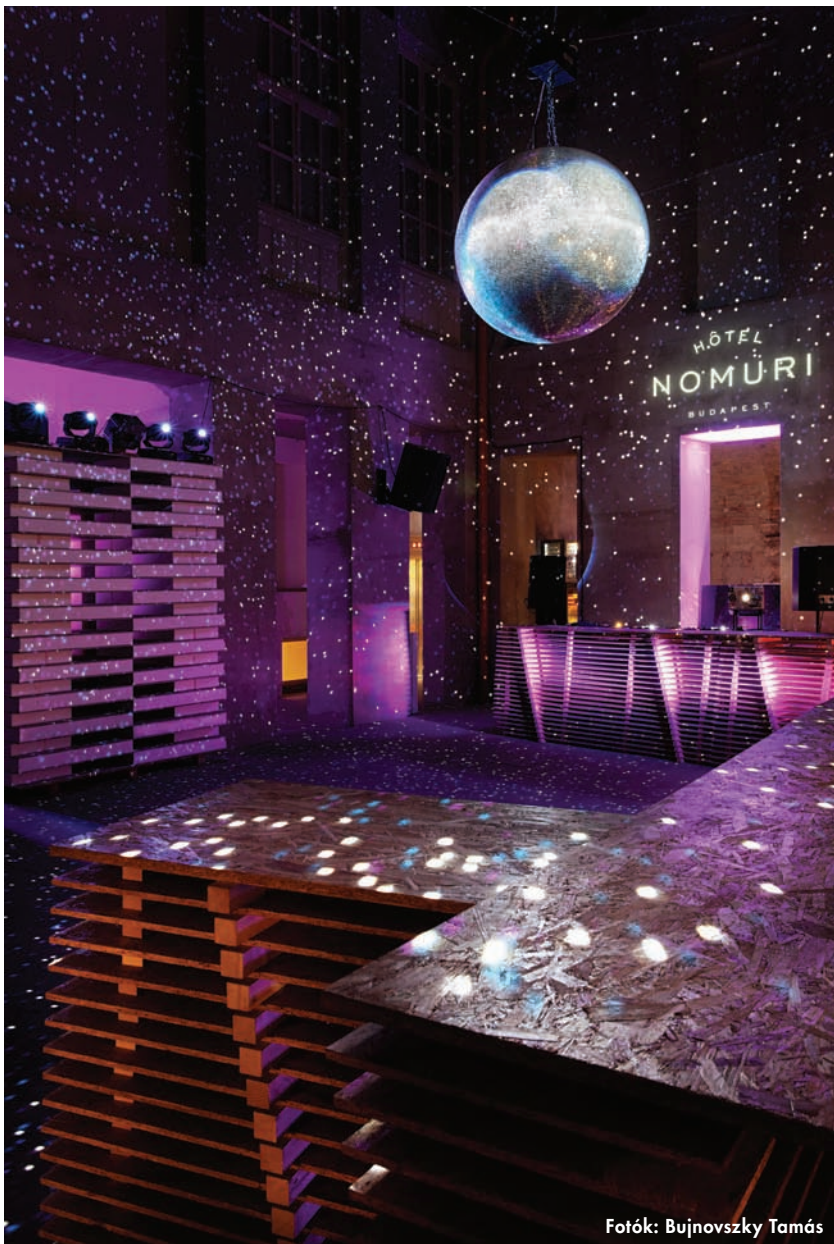

PRINCESS

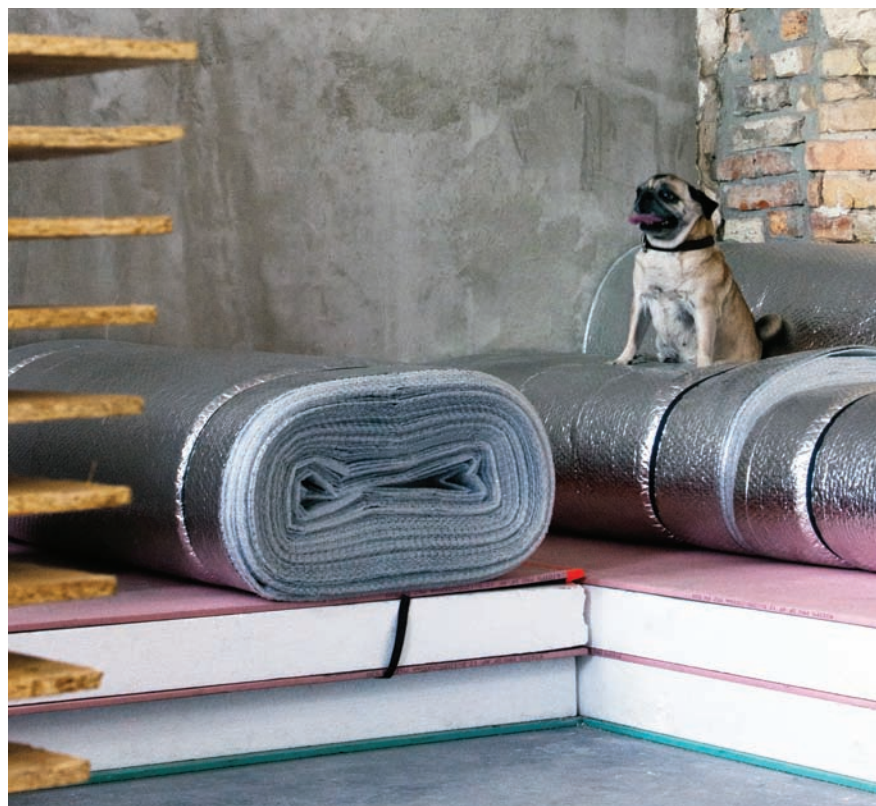
BAKERY & BISTRO

Fotók: Bujnovszky Tamás

Szerző:
Kaplár F.
Krisztina

VÁLLALT IDEIGLENESSÉG

URIMURI BETA a HÔTEL NOMURI-ban

Új designt kapott az URIMURI BETA a Sas utca 15. szám alatt található kreatív és start-up vállalkozásoknak is otthon adó HÔTEL NOMURI-ban. Az épület fedett belső udvarában február óta működő klub a házban zajló folyamatos munkálatok miatt eddig leginkább egy építési területhez hasonlított. Ezt áthidalandó kérték fel a Numbernow építészcsapatot egy ideiglenes belsőépítészeti koncepció megtervezésére. Ők erre csak ráerősítettek, nem takargatták az épületben zajló pörgést: a teret moduláris és újra-felhasználható építési anyagokból alakították ki, kiemelve az átmenetiség minden karakterjegyét. A feladatot a vállalt ideigleenség mellett a vizu-

alítás legprogresszívabb trendjeinek felvonultatásával oldották meg. Minden moduláris: a fények, a pultok és az ülőbútorok egyaránt. A négyszintes, multifunkcionális házban zajló építési munkálatok során a későbbiekben minden beépítésre kerül: az egyes elemek többek között gipszkartonból, metalizált fóliából, hungarocellból és OSB-lapokból állnak. A nyitható üvegtetővel fedett tér kettős funkciójú: nappal lobby, este klub. A helyet adó szimmetrikus belső udvart egy OSB-rétegekből készült, az oldalhajókba futó pult mozgatja be, az elrendezésnél és az anyaghasználatnál prioritásként kezelték a magas hangtechnikai igényeket.

A multifunkcionális épület folyamatos építészeti fejlődését integrálták a vendégtérbe az egyes elemek építkezéseken megszokott „rakodás-tárolás” mozdulatával úgy, hogy az installált anyagok időbeli és térbeli síkban is együtt mozognak az épület jövőbeli fázisaival. A példátlanul rövid idő alatt megvalósult design eredménye egy funkcionálisan és vizuálisan is izgalmas, folyton változó tér, amelyből pár dolgot biztosan leszűrhetünk: a tulajdonos Baldaszi Group most igazán ráértett az irányra, a NUMBERNOW-ra figyelni kell, és hogy minden újabb fázisról érdemes lesz beszámolni a város momentán legizgalmasabb házában.

ELEGÁNS FEHÉR HOLLÓ

Szerző:
Molnár Szilvia

Essential Beauty Salon a Kecskeméti utcában

A kényeztetés már a belépés után kezdődik, éppen úgy, ahogyan az egy mai modern nagyváros szépségszalonjától elvárható. Ám mifelénk ez a nemzetközi színvonalú igényesség, tehát ami a szolgáltatás részének tekinti a designt ritka, mint a fehér holló. A tervezői koncepció már a kirakaton át „leolvasható”: tiszta, pontos részletek, profi világítástechnikai tervezéssel fényelt terek kialakítása, kortárs anyagok (köztük látszóbeton) alkalmazása. Mely gondolat jellemzően a spa-belsőépítészet világából érkezik. Ám a szépségszalonba oltott, kimért internacionális spa-trend fejelemző hangulatának, Hábcenzius Manna és Simon Balázs (MHdesign) kreativitásának hála, nyoma sincs a belső terekben. A javarész hófehér belsőépítészeti részletek kemény

szögleit lágyították, ívfényekkel tompították, esetenként (süllyesztett mennyezetnél, vagy például a bejárat után, a gépészetet rejtő mennyezeti panel esetében) keretezték. Az otthonosságot az egyedi tervezésű ülőbútorok, hencserek elhelyezése mindenképpen fokozza. Szerepeltetésük mindezzel együtt legin-

kább a Patricia Urquiola nevével fémjelzett nőies, a hagyományos mintákat és eljárásokat hangsúlyozó, kombinatív formákkal játszó designvilág szeretetét tükrözi. S ahogyan már utaltunk rá, mindez egy közvetlen utcakapcsolatos budapesti, belvárosi üzlethelyiségben, mindenki számára nyitottan.

ESSENTIAL

be light!

H-1025 Budapest
Szépvölgyi út 146.
www.belight.hu

Essential Beauty Salon //
Világítástechnikai megoldások a be light!-tól

 DELTA LIGHT®
pure lighting pleasure.

SIMES
luce per l'architettura

FOSCARINI

DE MAJO

CARPYEN
creativity concept

FLOS

A CSÁSZÁR MEZTELEN

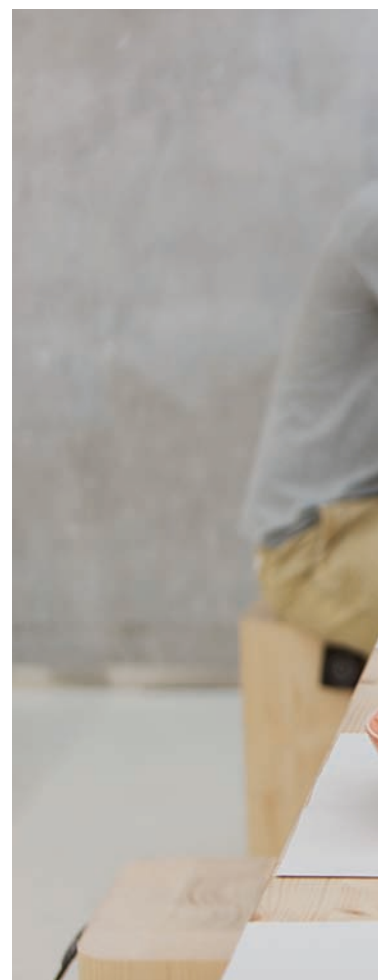
Szerző:
**Kaplár F.
Krisztina**

Ramenka levesező a Kazinczy utcában

Nappal a Kazinczy utca megannyi színes utazásélményt idéz, a sok különböző portál és konyha keletről és nyugatról is engedi a szabad asszociációt. Ebben a kavalkádban különösen feltűnő egy hibátlanul visszafogott logó és egyszerűségében hívogató portál. Ahogy belépünk rögtön legutóbbi MUJI látogatásunk jut eszünkbe, ha már maga Japán eddig kimaradt.

A császár meztelen – annyira őszinte ez a hely. Semmi manír, grammra pontos arány- és formaérzék. A NUMBERNOW itt is meggyőzöt alkotott, néhány négyzetméteren is lerakták névjegyüket, igazi stílusgyakorlat. Ahogy a Filkey Áron tervezte grafika, úgy a belsőben is minden nagyon basic. Balra a kiszolgálóegységeket fenyőfa/átlátszó polikarbonát tolóajtók takarják, szemben a nyitott látványkonyha alacsony fenyőfalemezekből összeszerkesztett pultja, háttérében fémlamezek és fehér csempe. Az utca vonalával, étkezésre is használható pulttal párhuzamosan futó hosszú asztalhoz egytömbből készült vaskos ülőkék tartoznak. Az hogy minden szerelvény látszik, alap. A dekoráció is minimális. Két színfolton akad meg a szem csupán: az egyik a Japánban kötelező, szerencsét hozó maneki-neko, az integető porcelán macska, a másik a magyar kézműves keramikus, Kezemura műhelyéből kikerült kerámiák. Kifinomult egyszerűség és funkcionalitás, maga a korszellem.

Fotók: Bujnovszky Tamás

BURMAI ÚSZÓ FALVAK A SZENT ISTVÁN TÉREN

A BAO BAO-ban jártunk

Szerző:

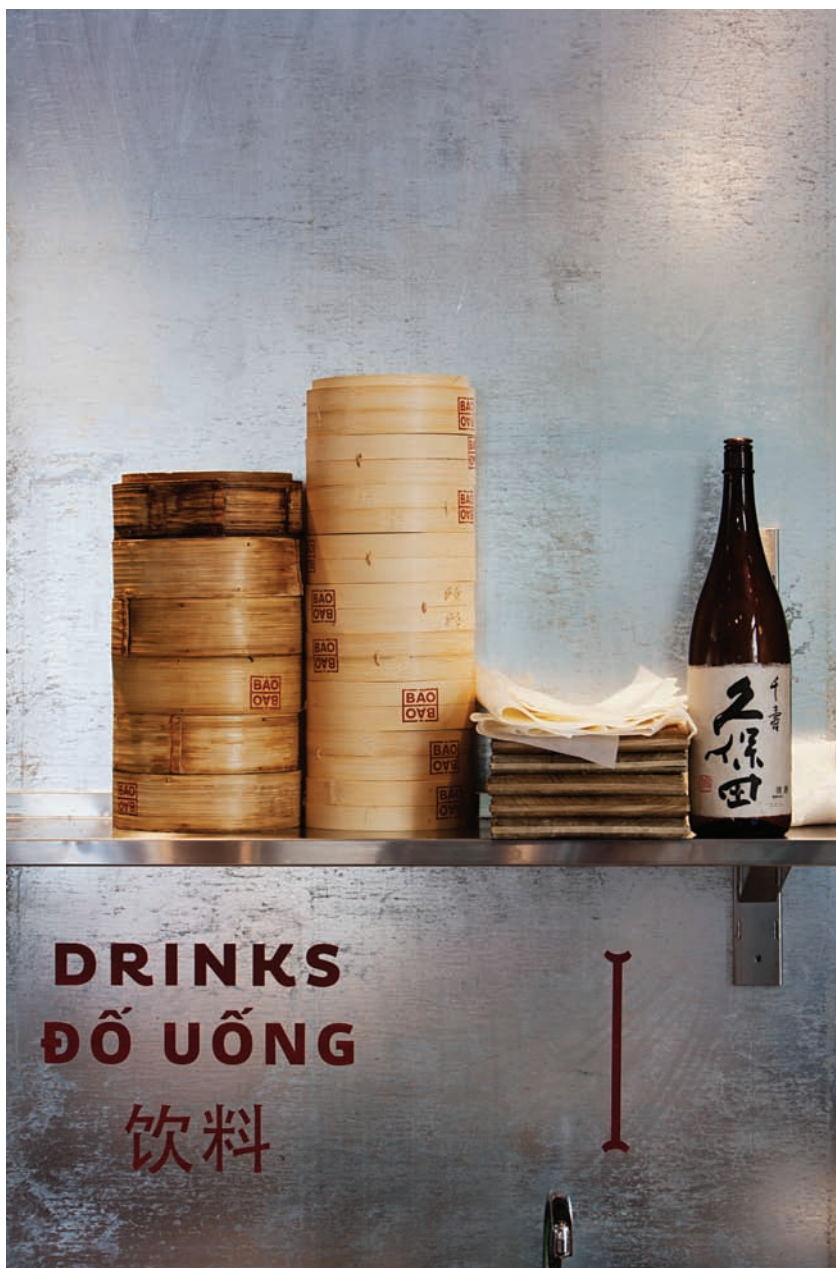
Mihály Kamilla

JÓ ÉTVÁGYAT
ENJOY YOUR MEAL
MÓN KHAI V!
祝您好胃口

点心

Mit csináljon az ember, ha az éttermének van egy aránylag nagy, kihasználatlan előtere, és ehhez eleve egy tehetséges, sokoldalú szakács is járul? A BAO BAO tanulsága szerint nyisson egy éttermet az étteremben, és engedje szabadjára a szakácsát a párizsi konyhában is. A Szent István téren lévő BAO BAO a Laci Pecsenye sarokterében nyitott meg egy klasszicizáló épülettömb szegletén. Egyfajta fúzió ez: tipikus pesti bérház található itt az ad hoc ázsiai gombócbufék megoldásaival, egy csipetnyi gyarmati jellegű építészettel, valamint az ázsiai metropoliszok saválló modernizmusával. A 81font vezető tervezője, Szendrő Péter és Bajor Ádám társtervező végig szinkronban dolgozott Laki Eszter grafikussal, ami azért is volt fontos, mert Laki ázsiai utazások

emlékképeit hozta be a közös munkába. A vietnámi hirdetések, cégérek kézi felfestéseire a telítetlen piros zománccfesték, és szabadkézi rajzok sokasága utal, ami ráadásul itt egy teljes technikai ívet ír le: a rajzokat beszkenelték, majd azok alapján festették fel őket. A Laci Pecsenyétől leválasztó gyékényfal burmai úszó falvak nádhajlékaira emlékezik, az épphogy fedőt nyújtó struktúrák itt az épphogy-elkülönítést szolgálják. A négyzethálós falat Székely Éva kosárfonó művésszel készítették, az ő munkái a térbe mélyen befüggő lámpák is, amin egy vietnámi mese szövege piros cirmokat láttat. Az orientális mintájú cementlapok közé befolyatott műgyanta, és a pecsételt logók már egy neonpiros árnyalatot használnak, azt a színt, amit Vietnámban a gombócok tésztatestére nyomott jelölések árnyalatával egyezik meg.

HAL ARMCHAIR TUBE STACKABLE VITRA

Forgalmazó: do work!
www.dowork.hu

Funkcionalitás, sokoldalúság, ergonómia. A Jasper Morrison által tervezett HAL széria minden egyes darabja kiemelt figyelmet szentel az ülőlapok megfelelő, kagylószerű kialakítására, mely kényelmet biztosít, és ami miatt a család felhasználási köre meglehetősen széles skálán mozog. A VITRA a HAL legújabb, karfával, acél vázszerkezettel ellátott rakásolható típusát 2014-ben mutatta be.

Funkció: szék

Anyag: polipropilén ülőfelület
acél vázszerkezet

Ár: 103 215 Ft

GABOO C LÁMPATEST

Delta Light

Forgalmazó: be light!
www.belight.hu

A frankfurti Light+Buildingen látta első ízben a közönség a Delta Light új design lámpáját. A LED-es GABOO formája ütős – egy lyuggatott gömbről van szó, ami már önmagában is látványos, bekapcsolt állapotban pedig izgalmas effektusokat eredményez a testből kilépő fény. Fali és függesztett verzióban debütált, a fali típus fehérben, a függesztett fehérben és feketében is megjelent.

Funkció: függesztett lámpatest

Anyag: alumínium

Ár: 155 000 Ft

A lámpatest beépített LED-fényforrást tartalmaz. Energiaosztály: A, A+, A++

TROY POLYPROPYLENE MAGIS

Forgalmazó: do work!
www.dowork.hu

Három éve debütált a MAGIS palettáján a Marcel Wanders tervezte TROY székcsalád, most pedig újabb típusok jelentek meg: a vendéglátó-egységeket, illetve közületeket megcélzó „reissue” darabok polipropilénből készülnek, igazi újdonságuk pedig, hogy magát a vázszerkezetet is különböző színekben gyártják, melyre alig akad példa a designbútor piacon jelenleg.

Design: Marcel Wanders, 2013

Funkció: látogatói- és konferenciaszék

Anyag: acél vázszerkezet, polipropilén ülőfelület és háttámla

Ár: 63 000 Ft-tól

ROTARY TRAY VITRA

Forgalmazó: do work!
www.dowork.hu

A Rotary Tray egy vadonatúj kiegészítő a VITRA palettáján. A tervező ezúttal is Jasper Morrison, aki a klasszikus tárolók kortárs re-interpretációjaként tekint alkotására. A terezt design darab 5 divatos pasztellószínűben mutatkozott be, gyakorlatilag otthonunk vagy irodánk bármely szegletében találhatunk neki funkciót fél perc leforgása alatt.

Funkció: tároló

Anyag: ASA műanyag

Ár: 14 400 Ft

AXIOMA L NOMON

Forgalmazó: do work!
www.dowork.hu

A spanyol NOMON faliórái az ötletességet és a minimál designt egyesítik. Modelljeiket José Maria Reina, a cég alapítója és egyben első embere tervezi. Az AXIOMA L számlap nélküli falióra magánlakásban és közületben egyaránt az enteriőr egy izgalmas, meghatározó elemévé lép elő, legyen szó akár piros, fekete vagy fehér mutatós változatról.

Design: Modelljeiket José Maria Reina

Funkció: falióra

Anyag: acél, diófa

Ár: 177 170 Ft

KEEN LÁMPATEST SIMES

Forgalmazó: be light!
www.belight.hu

A kültéri LED-es projektor érdekessége, hogy mechanizmusa miatt 2 irányba is forgatható a lámpafej (vízszintesen és függőlegesen), ezáltal arra irányíthatjuk fényét, amerre csak akarjuk. Építészeti lámpatest lévén ez nagy előnyt jelent, hiszen például egy homlokzat világítási képét pár könnyed mozdulattal átalakíthatjuk, mindenféle átszerelés, típuscsere, beavatkozás, fúrás-faragás nélkül.

Funkció: LED-es projektor

Anyag: alumínium

Ár: 157 890 Ft

A lámpatest beépített LED-fényforrást tartalmaz. Energiaosztály: A, A+, A++

ÁLLAMI SPORTLÉTESÍTMÉNYEK MŰKÖDTETÉSE ÉS FEJLESZTÉSE**Nemzeti Sportközpontok**

1146 Budapest, Istvánmezei út 3-5.
Iroda: 1146 Budapest, Hermina út 49.
Tel.: (36-1) 471 4100
Fax: (36-1) 471 4103
E-mail: titkarsag@mnsk.hu
Web: www.mnsk.hu
B4

ALUMÍNÍUM-, ACÉL- ÉS MŰANYAG NYÍLÁSZÁRÓ PROFILRENDSZEREK**ALUKÖNIGSTAHL Kft**

1047 Budapest, IV. Baross u. 91-95.
Tel.: (36-1) 435 4000
Fax: (36-1) 435 4001
E-mail: office@alukoenigstahl.hu
Web: www.alukoenigstahl.com
37. oldal

ALUMÍNÍUMTÖVÖZET TETŐFEDŐ, EŠÖVÍZLEVEZETŐ, HOMLOKZATBURKOLATI RENDSZEREK GYÁRTÁSA ÉS FORGALMAZÁSA**PREFA Hungária Kft.**

2040 Budaörs, Budaörsi Ipari Park, Gyár u. 2.
Postacím: 2058 Budaörs, Pf. 80.
Tel.: (36-23) 511 670
Fax: (36-23) 511 675
E-mail: office.hu@prefa.com
Web: www.prefa.com
36. oldal

ASZTALOS**PÁPAI ASZTALOS KFT**

8500 PÁPA Kopja utca 11.
Tel.: (36-89) 324 988
Fax: (36-89) 310 170
E-mail: info@papaiasztalos.hu
Web: www.papaiasztalos.hu
67. oldal

BÚTOR**Vitra bűtorok magyarországi forgalmazója – Do work Kft.**

1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (36-1) 489 3860
Fax: (36-1) 212 8339
E-mail: dowork@dowork.hu
Web: www.dowork.hu
B3

PointZero

1025 Budapest, Szépvölgyi út 92/g
Tel.: (36-1) 202 4248
Fax: (36-1) 247 0768
E-mail: pointzero@pointzero.hu
Web: www.pointzero.hu
3. oldal

ELEKTROMOS KIVITELEZÉS, VILLANYSZERELÉS**Generál Szer Kft.**

2626 Nagymaros, Őz utca 17.
Tel.: (36-1) 801 6810
Fax: (36-1) 801 6755
E-mail: info@generalszer.hu
37. oldal

FELVONÓK, MOZGÓLÉPCSŐK**KONE Felvonó Kft.**

1043 Budapest, Csányi László utca 34.
Tel.: (36 1) 239 6052
Fax: (36 1) 329 1411
E-mail: hungary@kone.com
Web: www.kone.hu
67. oldal

FÉMIPARI TERMÉKEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK**Metmark Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.**

7100 Szekszárd, Arany J. u. 17-21.
Tel.: (36-74) 512 678
Fax: (36-74) 512 679
E-mail: info@metmark.hu
Web: www.metmark.hu
68. oldal

GENERÁLKIVITELEZÉS, BONYOLÍTÁS**FIT-OUT International Kft.**

1038 Budapest, Révész utca 25.
Tel.: (36-1) 705 8773
Fax: (36-1) 705 8776
E-mail: info@fitout.hu
Web: www.fitout.hu
1. oldal

HOMLOKZATI NYÍLÁSZÁRÓK GYÁRTÁSA ÉS ÉRTÉKESÍTÉSE**Jankó Faipari és Kereskedelmi Kft.**

7900 Szigetvár, Damjanich utca 6.
Tel.: (36-30) 561 2841
Fax: (36-73) 510 286
E-mail: jankopeter@jankokft.hu
Web: www.jankokft.hu
42. oldal

HULLADÉKHASZNOSÍTÁS**KGF Hungary Kft.**

3070 Bátortereny, Bátorterenyi Ipari Park, Hrsz. 941/12
Tel.: (36-32) 418 362
E-mail: ferenc.kokas@kgfpirolizis.hu
37. old

KULTURÁLIS UTAK**Agra Kulturális Utazási Társaság**

1088 Budapest, Palotanegyed, Múzeum u. 9. II. em. / 1.
Tel.: (06-1) 312 5347
E-mail: info@agra.hu
Web: www.agra.hu
69. oldal

PROJEKTMENEDZSMENT**Stay in Hungary Kft.**

1054 Budapest, Szemere utca 8.
Tel.: (36-30) 590 9113
Fax: (36-1) 345 0093
E-mail: fbnagy@stayinhungary.com
Web: www.stayinhungary.com
89. oldal

TÁVFELÜGYELET, VAGYONVÉDELEM**Argus-Security Vagyonvédelmi Kft.**

1024 Budapest, Lövész u. 7-9.
Tel.: (36-1) 224 7860,
Fax: (36-1) 224 7868.
E-mail: info@argus-security.hu
Web: www.argus-security.hu
42. oldal

VILÁGÍTÁSTECHNIKA**Delta Light, Simes termékek magyarországi forgalmazója –****Be light Kft.**

1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (36-1) 438 0748
Fax: (36-1) 325 6266
E-mail: belight@belight.hu
Web: www.belight.hu
B2, 2. oldal, 102. oldal

VÍZ, GÁZ, KÖZPONTI FŰTÉSSZERELÉS, ÉPÜLETGÉPÉSZET**J.P. 98 FŰTÉSTECHNIKA Kft.**

3300 Eger, Sas út 31.
Tel.: (36-36) 415 128; (36-36) 515 959;
Fax: (36-36) 415 128
E-mail: jpkft@jpkft.hu.
Web: www.jpfitestechnika.hu
42. oldal

OCTOGON ONLINE

Web: www.octogon.hu

KÖVETKEZŐ LAPSZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

A londoni Piercy & Company építész stúdiót Stuart Piercy alapította 2001-ben. Egyik legfrissebb projektjük egy szinte csak főfalában megmaradt régi ház átalakítása volt. Az új családi otthon szinte minden részlete meglepetést tartogat legyen szó, az előregyártott, lézervágott, rozsdás lemezből álló toldalékokról, vagy a belső téri összefüggésekről.

Szeptemberben készül a Várbazár beruházás második üteme. Lapunk tematikus mellékletben mutatja be a rekonstrukció és bővítés építéstörténetét. Olyan új és eddig a nagyközönség számára ismeretlen épületrészek nyílnak meg ekkor, mint amilyen Dévényi Tamásék látogatóközpontja, vagy az Ybl-épületegyüttes előtti új sétány.

Idén immár tizedik alkalommal építkeznek fából a Hello Wood. 2014-ben Csórompusztára (Kapolcs) több mint 20 országból érkeznek építésszek, az Egyesült Államoktól Spanyolországig, Csehországtól Dániáig, a Harvartól a Cambridge-i Egyetemig, hogy a 100 résztvevő diákkal építsenek együtt egy héten keresztül. Az idei táborban 14 csapat alkot, számos stílust és gondolkodásmódot megjelenítve. A résztvevő diákok olyan szakemberek vezetésével dolgozhatnak mint Salvador Gilbert Sanz, aki a MIRALLES-TAGLIABUE EMBT tagja, Rufus van den Ban a rotterdami székhelyű OPVIS építészirodából, Enrique Soriano és Pep Tornabell a barcelonai CODA építészirodából, Jakub Majewski és Lukasz Pastuszka pedig a lengyel MOOMOO-ból érkeznek, a cseh szekció, vagyis a prágai MJÖLK építésziroda tagjai, vagy az Architecture Uncomfortable Workshop iroda építészei.

Min dolgozik? rovatunkban többek között egy olyan projektet mutatunk be, ami minden tekintetben rendhagyónak tűnik. Kendik Géza és az A4 Stúdió tervezői a Vakok Batthyány László Római Katolikus Gyermekotthonának bővítése kapcsán látás- és mozgássérült gyerekek speciális igényeinek megfelelő koncepciót vetettek papírra. A kivitelezés már elkezdődött.

vitra.

Workbays Developed by Vitra in Switzerland,
Design: Ronan & Erwan Bouroullec, 2012

www.vitra.com/workbays

Authorised Vitra dealer in Hungary:

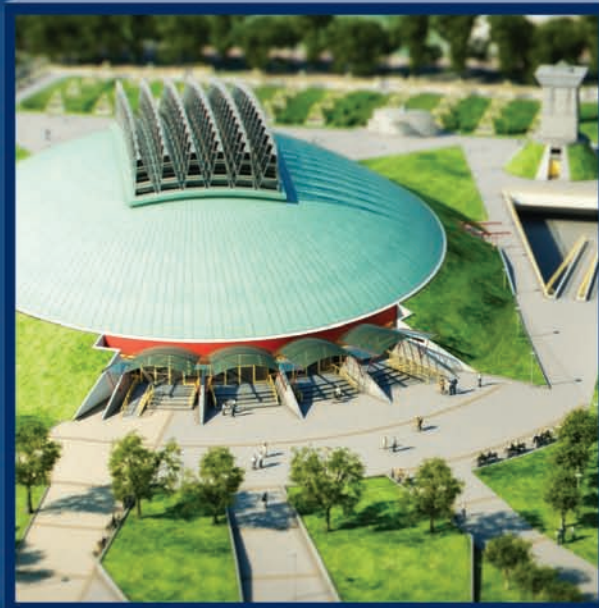
Do Work Kft. · 1025 Budapest · Szépvölgyi út 146.
T. +36 1 489 3860 · dowork@dowork.hu · www.dowork.hu

A versenysport és a szabadidős sportélet

ÚJBUDAI FELLEGVÁRA

www.tuskecsarnok.hu

TUSKECSARNOK

NEMZETI SPORTKÖZPONTOK